

Med italijanskimi kršč. demokrati in Nennijevimi socialisti so se pojavila prva nesoglasja zaradi izvajanja vlade novega programa. Kršč. demokrati stojijo na stališču, da ni nujno, da bi moral sedanjí parlament izglasovati vse dogovorjene zakone, ampak jih nekaj lahko pusti vlada še za novo skupščino, ki bo izvoljena prihodnje leto. Da ne bi prišlo do razbitja sedanjé koalicije, se vodja socialdemokratov povabil na razgovor glavnega tajnika kršč. demokratske stranke Alda Mora in predsednika italijanske soc. stranke Pietra Nennija.

Zahvala in prosnja

Petnajsto leto izhajanja Svobodne Slovenije v Argentini je z današnjo dvojno številko in božično prilogo zaključeno. Zopet je minilo leto, ko je Svobodna Slovenija povezovala Slovence v Argentini s Slovenci, ki kot izseljenci živijo po drugih kontinentih in je skušala doseči to, da bi se slovenski izseljenci med seboj poznali, zvedeli za delo, težave in uspehe posameznih izseljenskih skupin v svetu.

Kdor ima zbrane vse številke zadnjega letnika in jih bo kdaj pregledoval, bo moral priznati, da je Svobodna Slovenija pri poskusu povezave izseljencev, če ne v celoti, pa vsaj precej uspela. Saj bo našel tudi v zadnjem letniku poročila iz Avstralije, Evrope, Kanade, Severne in Južne Amerike. Našel bo tudi, da je Svobodna Slovenija vztrajno zasledovala napore naših bratov na Koroškem in Primorskem. Posebno skrb je posvečala domovini, in je vsak pomemben dogodek v domovini zabeležen.

Kdor bo prelistaval ta letnik, pa bo poleg najrazličnejših poročil o prireditvah, nastopih, važnih dogodkih in osebnih vestih, našel tudi vrsto ideoloških in načelnih člankov, ki so skušali našim izseljencem pomagati do jasne in pravilne presoje raznih pojavov v svetu, domovini in med nami samimi.

Poleg tega in raznih drugih zanimivosti pa je tudi zadnji letnik Svobodne Slovenije dokaz, kako se mnogi Slovenci udeležujejo v svetu v različnih poklicih in kako so se uveljavili tako na znanstvenem ali umetniškem področju.

Da je Svobodna Slovenija vse to zmogla, je zasluga plačujočih naročnikov in oglaševalcev. Vsi ti so ji dali materialno osnovo, da je mogla izhajati. Nič manjše opore pa ji niso dali številni sodelavci v Argentini, Južni Ameriki in vseh državah, kjerkoli prebivajo slovenski ljudje. V teku leta so nam pošiljali poročila, članke, informativne in načelne, ter nas obveščali o življenju Slovencev po svetu.

Njihovo sodelovanje je bila prav tako dragoceno, kakor materialna pomoč naročnikov in oglaševalcev.

Ob koncu leta se vsem najiskrenejše zahvaljujemo z ugotovitvijo, da so opravljali pred Bogom in narodom zaslužno delo, ker so podpirali delo ideološke emigracije v času, ko so na delu sile, ki bi jo rade razdvojile in ji delo ohromile.

Besedam zahvale pa pridružimo tudi besedo prošnje na vse naročnike, oglaševalce, sodelavce, dopisnike, poročevalce in raznašalce. Ostanite nam zvesti tudi v bodoče. Pridobivajte nam novih naročnikov, novih sodelavcev, novih dopisnikov. List Svobodna Slovenija je bil in bo merilo slovenske zavednosti naše emigracije.

SVOBODNA SLOVENIJA

Dragi slovenski rojaki!

Slovenski izseljenci v Argentini so se 30. septembra 1962 s celodnevno prireditvijo v Slomškovem domu v Ramos Mejji spominjali smrti škofa Antona Martina Slomška. Ob tej priliki je na prireditvi zbrana množica odobrila besedilo pisma sedanjemu mariborskemu škofu msgr. Maksimilijanu Držičniku, ki ga je prebral predsednik pripravljalnega odbora dr. Tine Debeljak. V njem so Slovenci v Argentini sporočili škofu Držičniku, da se pridružujejo Slovincem v domovini v počastitvi spomina škofa Slomška in v prošnji Bogu naj bi njemu in nam naklonil „to milost, da ga bomo, nekoč lahko, stoječega na oltarju s slovensko knjigo v rokah, prosili prav za tisto pomoč, ki jo je izkazoval slovenskemu narodu v življenju: za zaščito pred nevero in potujčenjem“.

Na to pismo je mariborski škof g. dr. Držičnik poslal pripravljalnemu odboru naslednji odgovor:

To pismo Vam pišem iz večnega mesta Rima, kjer se udeležujem obnem s prevzvišnim ljubljanskim nadškofom II. vatikanskega vesoljnega cerkvenega zbora. Tukaj sem zvedel, kako ste slovenski rojaki v tujini slovesno obhajali spomin stoletnice smrti božjega služabnika A. Martina Slomška. S posebnim zanimanjem sem prečital poročilo o glavni slovesnosti, ki se je vršila v Buenos Airesu dne 30. septembra v Slomškovem domu. Ob tej svečanosti je bila prečitana poslanica, naslovljena na mariborskega škofa kot čuvarja Slomškovega groba in pobudnika za njegovo beatifikacijo. Za to poslanico se Vam iz srca zahvaljujem. Veseli me, da ste se mojemu povabilu k proslavi stoletnice smrti božjega služabnika Slomška tudi Vi odzvali. To povabilo je bilo sicer naslovljeno na duhovnike in vernike mariborske škofije. Toda v resnici je veljalo vsem vernim Slovincem, zlasti povabilo k molitvi za poveljčanje božjega služabnika.

Slomšek je last vseh Slovencev, ne samo mariborske škofije. Ob priliki njegove smrti so ga slovenski časopisi, tudi v Ljubljani in Celovcu, imenovali apostola Slovencev. To je v resnici tudi bil. Kajti Slomšek je bil svetilnik, ki ga je božja previdnost poslala slovenskemu ljudstvu v važnem obdobju naše zgodovine, ko se je naše ljudstvo prebujalo in dozorevalo v samostojen narod. Bil je svetilnik, ki je v tej odločilni dobi pokazal svojemu narodu pot k Bogu in k pravi narodni omiki. S svojimi številnimi spisi, poučnimi, vzgojnimi, nabožnimi, s svojo pesmijo, z ustanovitvijo Družbe sv. Mohorja je učil, vzgajal, budil in utrjeval versko in narodno zavest. Njegova beseda: „Sv. vera bodi vam luč, materni jezik bodi vam ključ do zveličavne narodne omike“ je postalo geslo vseh vernih Slovencev! Naj ostane geslo tudi Vam, ki živite daleč od svoje domovine! Naj Vam bo Slomšek tudi v bodočnosti svetilnik in kašpot k Bogu, pa tudi k zvestobi do naroda in domovine. Vzgaajte zlasti svoje otroke v ljubezni in zvestobi do Boga, skrbite pa tudi, da se ne bodo odtujili slovenski materini besedi in slovenski domovini! Božji služabnik Slomšek naj Vas s svojo prošnjo pri Bogu v tem prizadevanju podpira! Njegova priprošnja bo tem bolj uspešna, čim bolj se mu boste priporočali in molili za njegovo poveljčanje.

Ob tej priliki Vas tudi prosim, da prispevate po svojih močeh za kritje stroškov apostolskega procesa božjega služabnika Slomška. Ta postopek se bo v najkrajšem času začel pri sv. stolici. Škofijski postopek, I. del, zbiranje spisov, je dovršen; Slomškove spise z akti procesa sem dne 11. 10. izročil kongregaciji sv. obredov. Želja vsega slovenskega ljudstva, da dobimo v Slomšku svojega svetnika, se je s tem vsaj nekoliko približala uresničenju. V upanju, da se bo nekoč izpolnila, Vam pošiljam iz srca pozdrav in blagoslov.

V Rimu, 15. novembra 1962.

+ Maksimilijan Držičnik
škof

V vsem se pridružuje
+ Anton Vovk
nadškof ljubljanski

Kanadsko pismo

Premalo si dopisujemo. Velike razdalje nam trgajo medsebojne stike. Čas, ki hitro beži, dodaja svoje. Slovenije, ki nastajajo po raznih deželah in kontinentih, so med seboj premalo „zedinjene“. Počasi začenjamo gledati drug na drugega s posebnimi očali. Pogledi skozi ta posebna očala dostikrat ne pokažejo jasne slike. Često si na podlagi teh pogledov ustvarjamo „javno mnenje“ drug o drugem. Pogo-

sto je tako napačno „javno mnenje“ tudi odsev javnega mnenja dežele, v kateri živimo.

V Kanadi na splošno občudujemo Slovenijo v Argentini. Za vašo organiziranost slovenstva in za proizvode slovenskih možgan tam doli smo vam hvaležni, morda na tistem nekoliko nevoščljivi. Težko razumemo, kako da toliko zmorete, ko vemo, da živite v politično bolj mernih in gospodarsko

mislim da v galeriji Van Riel na Floridi, kjer smo na tem mestu ugotovili neko zabrisanost očesnih in nosnih partij pri portretih in pri drugih sohat ter napisali, da ima s tem mojster gotovo svoje namene. Danes ta namen lahko v glavnem vsaj nakažem; zabrisanje detajlov v korist celotne formacije človeške glave, obenem idealističen moment.

Po daljšem odmoru v razstavljanju se je ta idealistični moment zdaj močno razvil. Razstavnji predmeti pri Velásquezu niso opremljeni z naslovi umetnin, niti s številkami ne in zato govorim lahko le bolj na splošno. Dasi je Ahčin priznan anatom in se je v tukajšnji umetniški šoli odlikoval tudi kot natančen učitelj risanja, na tej razstavi naravnost izpušča vzbokline, ki so sicer kiparjem navadno posebno pri srečju ali pri roki. Namesto vzboklin so tukaj samo vkrivljene linije, to pa lepo vkrivljene. Na reliefih zlasti je opazno, da velja njegova sedanja pozornost pretežno obrisi liniji. Kar ga ohranja na „novem realizmu“, je samo neka statuaričnost na realnih tleh in tudi na reliefih neka fundiranost postav, najsi so po večini torzi ali samo poprsta. Kakšne „prilepljenosti“ na brezprostorost ni. Značilna se mi vidi portretna glava pri oknu, ki je modelirana skrajno risarsko in le v celoti glave plastično. Tudi v manjših reliefnih glavah operira skoraj samo z zarezi. Ahčin je poleg glave vedno rad delal tudi v lesu. A dočim je doslej uporabljal le gladke čiste lesne mase, kombinira zdaj pravi les s tisto temno snovjo med lubjem in lesom, kar so delali že naši

manj ustaljenih razmerah kot mi. Kardar v dnu svojega slovenskega srca pomislimo na vas in na vašo prizadevanja za ohranjanje našega rodu, smo ponosni na dejstvo, da smo vam bratje in sestre; dobro se nam zdi, da vas mnogi osebno poznamo in da imamo prijatelje med vami. Zaradi pomanjkanja boljših zvez med nami pa naše „javno mnenje“ le premalo sanja o enem narodu, katerega en del je v Argentini, drugi pa v Kanadi.

Vašega „javnega mnenja“ o nas v podrobnosti ne poznamo. Kolikor ga moremo zaslediti iz pisemskih stikov, ki so med nami, pa moremo reči, da nas preveč istovetite z dolarsko miselnostjo: kot da bi bilo merilo življenja vsakega izmed nas samo dolar; kot da je vsa naša naprednost v avtomobilu zadnjega modela; kot da samo mi delamo v senci spomenika svobode; kot da imate le tam doli možgane, mi pa samo dolarje.

Res, da je veliko tega med nami. Gotovo ima tudi med vami materializem pristaše. Vendar pa gola dolarska miselnost ne bi ustvarila tega, kar imamo, na kar smo ponosni in česar se z nami lahko tudi vi veselite: Dve župniji, dve cerkvi in dve dvorani in šest duhovnikov živi in dela med nami v Torontu. Delo za župnijo in cerkev v Montrealu in isto v Hamiltonu napreduje. Za potrebne, bolne in invalide skrbimo. Sklad večnih maš in spomenik žrtvam komunizma smo postavili. Dve šoli delujeta, da ne omenjam žr-

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Konec avanture skupine letalcev

Avantura skupine letalcev, ki pripadajo skrajnim nacionalistom, nekaki orjuni, ki so imeli namen na silvestrovo izvesti pogrom, odstraniti vplivne osebnosti v vladi in v političnih strankah ter proglasiti pravo vojaško diktaturo, ki bi jo izvajali enakomisleči častniki iz vojske, letalstva in mornarice, je klavirno končala. Vodja upora brigadir Alsina se je s svojimi sodelavci v Córdoba predal. Kot aretiranca so ga prepeljali v letalsko bazo El Palomar pri Buenos Airesu, kjer je z ostalimi zarotniki — nekaj nad 20 jih je — zaprt in čaka na preiskavo.

Med tem so v državnem tajnistvu za letalstvo izvršili več sprememb. Drž. tajnik za letalstvo Juan Carlos Pereira je zaradi zadnjih dogodkov v vojaškem letalstvu odstopil. Predsednik dr. Guido njegove ostavke ni sprejel, toda brigadir Pereira jo je ponovil in zatrdil, da nepreklicno vztraja na njej. Dr. Guido je nato imenoval za novega drž. tajnika za letalstvo brigadirja Eduarda McLoughlina, ki je bil letalski minister že v času vlade osvobodilne revolucije.

Težnja za pomirjenjem v vojski

Drž. tajnik za vojsko gen. Rattenbach je podpisal dekret, s katerim je izpustil na svobodo vse generale, polkovnike in majorje, ki so bili zaradi septembrskih revolucionarnih dogodkov

tvovanega časa za igranje in drugo kulturno delo. Slovenske branja smo razposlali med naše ljudi za nekaj tisoč dolarjev. Vse to je bilo žrtvovano in darovano zato, ker jih je še mnogo med nami, ki jim je merilo življenja duh in ne dolar. Duh jim narekuje skrb za našo mladino, da bo ostala slovenska. Duh nas žene, da iščemo tiste, po katerih tujina steza svoje grabeljive krepilne in tiste, ki zapuščajo vero slovenskih očetov. Naše cerkve, dvorane, društva in hranilnice so nam varno zatočišče, so nam šole, ki nas učijo: duh naj vlada, dolar naj služi.

Tudi mi smo v taki zagnanosti pri organiziranju naše Slovenije, da premalo mislimo in skrbimo za naše skupne brige. Preveč jih puščamo v nemar.

Z namenom, da bi se naša Slovenija bolj povezala z vašo, vam predlagam da bi si redno izmenjavali „Kanadsko in „Argentinska“ pisma, ki bi bila za objavo, ne za zasebne arhive. Tudi mi imamo svoj skromen tednik „Kanadsko domovino“. Tako bi se bolj spoznavali; bolj bi drug z drugim živeli, bolj drugega občudovali in manj obsojali.

Ko se veselimo vašega dela in občudujemo vaše napore, želim vsem urednikom, naročnikom in bralcem Svobodne Slovenije in vsem članom Zedinjene Slovenije v Argentini svetovitočnega miru in angelskega veselja za letošnje božične praznike ter obilico blagoslovljenih uspehov — zasebnih in skupnih — v novem letu, ki prihaja.

P. Markeš

zaprti po raznih vojaških garnizijah po vsej republiki. Vsi so se že z letali vrnili v Buenos Aires.

Začetek novih političnih razgovorov

Potem, ko je predsednik dr. Guido spopolnil svojo vlado, je notranji minister dr. Martinez znova začel razgovore s političnimi strankami. To je storil te dni, potem ko je zaključil konferenco z zveznimi komisariji v posameznih provincah o izvajanju vladnega političnega načrta za povrnitev republike v ustavno življenje. Vlada še vedno stoji na stališču, da je volitve treba izvesti na vsak način, med politič. strankami pa niso vsi tega mnenja. Nekatere politične skupine so za to, da bi bilo najboljšje, če bi najprej izvolili samo predsednika in podpredsednika republike ter njemu in njegovi vladi potem prepustili ostalo izvedbo političnega načrta za normalizacijo političnega življenja v Argentini. Takega mnenja je tudi biv. predsednik vlade osvobodilne revolucije gen. Pedro Eugenio Aramburu, ki bo prav gotovo eden od predsedniških kandidatov, če bo do volitev prišlo. Prejšnja vladna intransigentna stranka, ki se je še nedavno močno zavzemala za čimprejšnjo izvedbo volitev, o nujnosti volitev nič več tako ne govori, pač pa z vso odločnostjo poudarja, da bi bil najpametnejši način, in tudi najhitrejši za povrnitev v popolno ustavno stanje, če bi znova postavili ostavljenega predsednika dr. Frondizija v vladno palačo, ki je še vedno ustavni predsednik Argentinev, ker ni odstopil. Drugače se pa intransigentni radikali zavzemajo za ustanovitev širokega narodnega bloka, ki naj bi ga sestavljali poleg intransigentnih radikalov še peronisti, krščanski demokrati, federalna zveza in konservativni demokrati.

ZAKLJUČEK SLOV. ŠOLSKIH TEČAJEV V ARGENTINI

V TEČAJU A. M. SLOMŠKA R. MEJJA Šolski tečaj A. M. Slomška je v soboto, 8. decembra, z lepo prireditvijo proslavil zaključek šolskega leta. Predsednik šolskega odbora g. Pergar Franc je najprej pozdravil vse navzoče, nakar je Brula Andreja po uvodnih besedah izredno lepo povezovala program kot napovedovalka posameznih točk. Skupina najmlajših je nato zapela „Smo slovenski šolarji...“, nakar je pridna začelnica Helena Finkova izredno ljubko zapela „Jaz sem mala roža“. Sledila je zborna deklamacija „Ciciban čita“. Najmlajši, ki se najraje igrajo na obširnem vrhu Slomškovega doma so zarájali „Delajmo, delajmo zlata kolesa“. Vse petje je s harmoniko lepo spremljal Cestnik Joško.

Tudi v odmoru se je oglasila vesela melodija harmonike. Venček narodnih nam je zaigral Hektor Tomažič.

Referent ZS g. nadzornik Majhen Aleksander se je nato zahvalil učiteljskemu zboru, posebno voditeljici slov. tečaja gđ. učiteljici Anici Šemrov, odboru Slomškovega doma in šolskemu svetu za ves trud in požrtvovalnost, (Nadaljevanje na 10. strani)

M. Marolt

Kiparska razstava Franceta Ahčina

Redne razstave, ki jih prirejajo umetniki, so bile doma ali prodajne ali pa je hotel slikar, kipar pokazati, kaj je v zadnjem času novega v umetnosti našel, opozoriti zlasti opazovalce na svoj novi razvoj. Tukaj kaže, da prevladujejo prve, ker je poznavalcev bolj malo in so galerije bolj prodajalne kot kulturni hrami.

Gospod France Ahčin, ki je v ponedeljek 10. t. m. v galeriji Velásquez razstavil 44 kipov in reliefov, gotovo ni imel v prvi vrsti kupčijskih namenov, kajti pokazal je res nekaj povsem novega, tako novega, da so se obiskovalci skeptično izpraševali, kaj kipar zdaj pravzaprav hoče, kakšni so njegovi umetnostni nameni in podobno.

Vsak umetnik, zlasti v mlajših in moških letih, ima svoj razvoj. Oni, ki so bolj rokodelci, se izpopolnjujejo v tehniki in dosegaajo tako čimdalje višjo stopnjo ročnosti. Tisti, ki se pečajo z umetnostno, problematiko kot očividno Ahčin, se poleg v tehnični napredek poglobljajo vedno bolj v tajnosti in skrivnosti dojemanja in izražanja, navadno v mejah, ki jim jih je njihova stilna usmerjenost že od vsega početka v velikih potezah začrtala. Njihov prikaz novosti je tedaj prikaz novih diferenciacij v okviru gotovega stila.

V zadnjem času so se stili hitreje menjavali kot nekoč, hočem reči, da je tek el čas umetnostnega razvoja hitreje kot včasih. Pa so bili vendar postavim impresionisti pri nas še na svoja stara leta predvsem impresionisti, najsi so se

ob njih ali poleg njih razvijali že številni rodovi modernejših struj.

Če sem dejal, da se umetniki razvijajo v okviru že prisvojenih si stilov, da so njihove spremembe le nekatere stilne diferenciacije, pa v zadnjem času — kot že nekdanj bolj na redko ob stilnih spremembah — zdaj niso bile redke stilne mene. Postavim prvi Ahčinov učitelj, voditelj slovenskega ekspresionizma, France Kralj se je razvil iz prvotnega idealističnega, brezprostornega, linearnega ekspresionizma (načrti za poslikanje dobrepoljske cerkve) v novega realista, kjer so bile očitne plastične težnje, je „vladal“ prostor in je tudi stilistično trebalo ta poznejši Kraljev razvoj označiti za realizem, najsi je ostalo v njem še toliko „kraljevskega“.

In v tem poznejšem stadiju je bil France Kralj Ahčinov učitelj, ki ga hrani kipar Ahčin v nepozabnem spominu in hvaležnosti. Ahčinov razvoj je šel potem še bolj v smeri realizma in ob izidu prvega letnika Vrednot smo spričo istočasne švicarske publikacije lahko napisali, da izgleda, kot da je (tedanji) Ahčin zelo sodoben.

Ahčin ni s kiparstvom v ožjem pomenu poklicno zaposlen. Ima pa v svoji poklicni zaposlenosti stalno možnost kiparsko, umetniško delovati in se dejansko ves čas tukajšnjega bivanja umetniško udeleževal. Že tukajšnja kritika je v njegovih delih ugotavljala vrednote, ki niso izrazito realistične. Jaz se spominjam njegove razstave,

PAVLE RANT

ZBORNİK - KOLEDAR 1963 JE BORBEN

V navado nam je že prišlo — skrajša iz neke nenaravne „pokvarjenosti“ — da ob člankih z gornjim ali podobnim naslovom mislimo: no, zdaj so pa uredniki nekoga našli, da jim bo samo hvalo pel, da bo na vse strani neba razbojal, kaj je vse v knjigi, da jo bo čim več bralcev našega tiska kupilo itd. itd. Kdor v temle trenutku tako misli, se moti. Je bilo, pač tako, da me je čisto navaden firbec gnal v uredništvo Svobodne Slovenije spraševati, kdaj bo Zbornik, in je nadalje bilo tako, da sem gospodom sam rekel, da bom napisal.

Posebni občutki obidejo človeka, ko novo knjigo dobi v roke. Saj je kmalu preko platnic in potem — potem se začne odpirati strani, zaglavja, vrte se naslovi in podnaslovi. Novo knjigo, nov Zbornik je treba brati. Naj me nihče ne sprašuje, koliko ur branja je v njej, ker jih nisem štel. Vem pa, da sem ga dolgo dolgo bral. Zaradi precejšnjih strani, še bolj pa zaradi obširnosti tiska. Malo je praznih strani, malo praznega prostora.

—:—

Zbornik Koledar 1963 je borben. Borben v vseh pogledih: 1. navzven — avtorji: Avenek, Detela, Cvetković, Sirc, Hoptner, Žekar, Vauhnik.

2. navznoter — avtorji: Kraljeva, Krošelj, Žekar, Sirc, Vauhnik.

3. nazaj — avtorji: Marolt, Debeljak, Krošelj, Cvetković, Žekar, Sirc, Vauhnik.

4. naprej — avtorji: Kraljeva, Detela, Beličič, Velikonja, Mauser.

1. BORBEN NAVZVEN

Še danes je — čeprav nekateri morda mislijo drugače — naš glavni sovražnik komunizem. Tak, kakor je bil leta 1942 pa do 1945 in ves čas. Z njim smo v borbi. Svobodna Slovenija že dvajset let, njeni Zborniki od prvega v letu 1949 dalje. Letošnji je v svoji bojevitosti napravil krepek korak. Tako n. pr. I (van) A (vsenek) s člankom o Komunah v Jugoslaviji naravnost levite bere komunističnim „strokovnjakom“ jugoslovanskega porekla, ki so iz vse naše domovine in Jugoslavije sploh napravili neizmerno veliko kletko, polno poskusnih kuncev. Koliko premoženja gre v nič, koliko sil v izgubo, ko se bravi samo citatov iz Lenina (vsega niti prebrali najbrž niso) zabavajo nad svojimi neuspeli. To Avenek prikaže. Temeljito. Seveda bo to branje v Sloveniji prepovedano. A bi bilo zelo koristno. Predvsem ljudem na položajih in pa tistim, ki se v senci življenja v svobodi dajo snubiti... Kakor je Avenek pretresel gospodarsko plat, tako je Lev Detela kulturno problematiko od zadnjih let do 1962. Tostran morja žal ne moremo biti tako na tekočem, kakor je Detela. A kdor ga bo bral počasi, s preudarkom, poskal zveze, se pozanimaj še drugod — se mu bo odprl nov svet, pravzaprav ne nov, ampak svet, v katerega smo doslej premalo gledali. Pri vsej brdkosti doma življenje teče naprej, porajajo se nova imena na kulturnem polju, nastajajo nova dela, nove besede, novi prijem. Detela jih je skušal približati nam vsem. So pa njegove besede samo potrdilo, a krepko potrdilo neovrgljivega dejstva: doma svobode ni!

Potem pride pričevanje Martina Žekarja in Ljuba Sirc. Žekar opisuje življenje v OZNOvskih zaprtih po povratku iz Dachaua, Sirc pa poskuse ustanovitve demokratične opozicije v Jugoslaviji v letih 1945-47. Morda je višek letošnjega Zbornika prav v teh dveh pričevanjih, ki tako udarno zaključita: obadva s procesom — Žekar z božičnim 1945, Sirc pa s procesom proti njemu, dr. ing. Nagodetu, prof. dr. Furlanu poleti 1947. Po dveh tako različnih potih: eden, domobranski oficir, ki iz Dachaua pride pred rdeče sodišče, drugi, po nasvetu zaveznikov stopi med partizane v Neaplju 1944, preko Bele krajine pride maja v Ljubljano in potem preko različnih služb stoji pred rdečim sodiščem.

Žekarjevo pričevanje je grozno. Je najhujša obtožba sedanjega režima, je udarec komunistom v obraz, ki bo odmeval šele čez leta. Danes bi bila dolžnost katerega koli slovenskega inteligenta, ki temeljito obvlada špansko odn. angleško, da tekst v celoti prevede. Je to namreč dokazni material, ki ga še tako lepe Titove fraze danes ne morejo zadušiti. Isto bo moral prijatelj Sirc narediti s svojim tekstom: dokler bo

samo v slovenščini, bo branje za mnoge, dokument za številne, spomin za redke preostale žive. V tujem jeziku bo osnova neodjenljivosti, borbenosti, vztrajnosti. Obe pričevanji se dopolnjujeta med seboj: ure in dneve, ki jih Žekar opisuje v zaporu, z vsem mučenjem vred, so bile tudi ure in dnevi, ko so Sirc in njegovi, tedaj še živeči v neki varljivi svobodi čutili, da življenje v takšni svobodi ni mogoče. Zato so se borili za pravo svobodo.

Treba pa je zapisati: kdor je morda pozabil, kaj komunisti so, se bo spomnil, ko bo prebral obe pričevanji. Žekar in Sirc še danes prav tako dobro vesta kakor nekoč. In ju ni sram tega na ves glas povedati. V Zborniku bosta vsem obudila vero in vest.

V vrsto borbenosti navzven bi prišel tudi prispevka Dragiše Cvetkovića o Solunu in 27. marcu — ki je že dovolj debate povzročil med nami — pa Amerikanca prof. Hoptnerja, ki kot strokovnjak zbira podatke o nedavni zgodovini Jugoslavije. Če se slovenski avtorji omejujejo na borbenost s KP, ta dva sežeta širše in nam prikažeta položaj Jugoslavije in Slovenije v njej, spričo sosedov, ki so vedno bili isti in bodo enaki tudi ostali. S posegom na to področje je Zbornik odprl pot nadaljnim objavljanim zgodovinskega materiala, kar prav gotovo ne bo v škodo nikomur, nasprotno: v pouk in ravnanje.

Skratka: borbenost navzven je izrazit poudarek letošnjega Zbornika.

2. BORBEN NAVZNOTER

Dasi vsi že navedeni avtorji posegajo tudi na to področje, vendarle gre prvenstvo Anici Kraljevi, ki je v posebnem zvezku pod naslovom Slovensko dekle in slovenska žena v svetu zbrala in uredila besedilo, ki je za naše pojme revolucionarno. Nekajkrat sem se pri branju ujel v misli, ako je sploh mogoče, da v slovenski tiskani besedi bremo tako pogumne, odkrite in približajoče besede. Ko sem se prepričal, da je res, je druga misel bila: hvala Bogu, hvala gospej Kraljevi, da se je potrudila in zbrala, kar se je že dolgo žušljalo, pa se doslej nikoli iz teh in onih ozirov ni povedalo. Končno, imamo pred seboj besede, ki bi jih morala sleherna slovenska žena prebrati, sleherno slovensko dekle pa osvojiti, če hočemo, da bo naš rod plaval nad vodo in umel ohranjevati zdrave tradicije s pozitivnimi pridobitvami življenja na tujem. Preveč bi bilo citirati ene ali druge besede, preveč navajati, koliko slovenskih žena in deklet, pa fantov in mož je odgovorilo na anketa vprašanja, razposlana med vse večje slovenske naselbine po svetu. Ne samo emigrantske, ampak tudi med naše ženstvo na Goriškem. Vmes se vpletajo misli našega učiteljskega zbora na tujem, pa ugotovitve Danice Petričkove ob Problemih mater z odraslimi otroki.

Gospa Kraljeva je, kot rečeno, opravila ogromno delo. Zbornik je storil svoje, ko je njena izvajanja in zaključke objavil, bravi in naročniki pa bodo morali potegniti zaključke. Razume se, da mora v njih vladati prav isti čut, kakor je v gospej Kraljevi: ohranjujemo Slovenstvo za bodočnost, iščemo napredka in izboljšav, hočemo biti v vseh pogledih boljši. In če bi v Zborniku ne bilo nič drugega razen običajnih letopisnih stvari kakor omenjeni tekst gospe Kraljeve, bi bil Zbornik 1963 izpolnil svojo nalogo.

Vzgojo nas samih, da bi bili modrejši, boljši, imenujem borbenost navznoter. V tej smeri so v Zborniku prinesli svoj delež Joško Krošelj s temeljitim člankom Ob 30-letnici Slovenske deklaracije, pa Vladimir Vauhnik (iz posmrtni zapuščine!) o Politiki kneza Pavla, in končno tudi Marijan Marolt s spomini na Finžgarja, pa Sirc in Žekar s svojimi pričevanji. Težko je postaviti namreč mejo, kje se borbenost navzven ali navznoter konča: vsakdo bo sam presodil. Še predvsem, ko bo bral spominske utrinke dr. Tineta Debeljaka ob 20-letnici Balantičeve smrti.

3. BORBEN NAZAJ

Doslej smo imeli pravzaprav nek strah pisati o preteklosti. Ne toliko o tisti, ki se je končala s prvo svetovno vojno, kakor bolj z dogodki od leta 1918 naprej. Tako pa se v letošnjem Zborniku mirno podajajo roke: Marolt, ki na svojstven, le njemu lasten način, podaja spomine na Finžgarja v stvar-

nem in tudi polemičnem tonu, J(ože) K(ošiček), ki se spominja 50-letnice prve slovenske mature in kot nekdanji „fižolar“ — gojenec Zavoda sv. Stanislava v št. Vidu na Ljubljano piše o letih, ki jih nikoli več ne bo, pa spet Marolt, ki proslavlja 500-letnico ljubljanske škofije, Debeljak s svojimi krepko žalostnimi spomini na Balantiča, ko je vsaka druga beseda udarec pesnikovim morivcem, Joško Krošelj s svojimi osebnimi spomini k 30-letnici Slovenske deklaracije, pa končno Vauhnik, Sirc, Žekar, ki v svojih besedah uhajajo iz dosedanjih šablon popisovanja preteklosti: v slehernem od zgoraj navedenih avtorjev je toliko osebne note, toliko poudarka živi predanosti stvari, da je zgolj zaradi tega ves Zbornik pridobil na svoji vrednosti. Vse to, kar je napisano o naši preteklosti, bi bilo lahko suhoparno, učiteljsko ali pa predavateljsko napisano. Pa ni: tudi v tej smeri je Zbornik po svojih sodalcih storil ogromen korak naprej — vsi, ki so prispevali članke, so s svojim podpisom dali besedi poudarek, zven, lasten ton. Morda tega dejstva danes ne bomo znali vsi enako ceniti, bo pa cenjeno v letih, ki prihajajo.

Prezrl pa bi najvažnejši poudarek borbe nazaj: že samo dejstvo rednega vsakoletnega izhajanja Zbornika je ponoven dokaz borbenosti, ki se ni začela v lagodnosti argentinskega bifa ali severnoameriških hot dogs, ampak tedaj, ko sta se v Slovenji spoprijela dva sveta. Poiščite si čas kakšno nedeljo popoldne pa postavite vse dosedanje Zbornike enega vrh drugega: potem jih odprite kjer koli v katerem koli letniku — iz vseh strani veje duh borbenosti, živavosti, odpornosti.

4. BORBEN NAPREJ

Poglavje zase je izs. letopis. Je to zaglavje, o katerem premnogi na kratko pravijo: kaj bom pa bral, saj sam vse doživljam, sem bil zraven, me niso povabili in me ne zanima... Vse tako govorjenje je škodljivo. Prav gotovo ne škoduje Zborniku, ampak naši skupnosti. Kar vsedite se takoj po prebranju tehle vrst in se poskušajte spomniti vseh imen in krajev, kjer ste bili kot domobranec, vseh vasi in krajev, ki ste jih kot begunci srečali, vseh, ki so ta čas umrli med vašimi znanci. Težko je, zelo težko obdržati vse v spominu. Čas beži, leta teče, imena se izgubljajo, kraji utapljajo in vedno manj se spominjamo. Tako posamezniki kakor ožja skupnost. Kot vseslovenska skupnost tega ne smemo storiti. Zato tukaj med nami vsako leto Letopis. So drobne novice, popisi in komentarji, ki jih danes bežno preletimo. So pa to tudi tiskane vrste, po katerih bodo desetletja za nami iskali poklicni zgodovinarji nit prve slovenske politične emigracije, nje delo in nedelo.

Če torej v Letopisu tega ali onega zapiska ni, bo nehoti sodba kasnejših zgodovinarjev padla na naš današnji rod, češ miso delali, spali so, jih ni brgalo. Priznati je treba, da je Zbornik v teh petnajstih letih ohranil čuda veliko stvari, še bolj z veseljem pa smemo letos ugotoviti, da se krog zapisničarjev veča. Letopis je tako res spričevalo preteklega leta, je najboljša potrditev tistega, kar je neki stari naseljenec dejal ob obisku doma: „Ta movi dobro delajo, šole imajo, moje vnuke so naučili slovensko, ko sem mislil, da nikoli znali ne bodo, knjige pišejo, časopise in revije izdajajo.“ Tem besedam staronaseljenca Kardelju v brk je Letopis najbolj zgovoren dokaz.

Poglavje zase so tudi slike, objavljene v Letopisu. Kakšna redkost je n. pr. slika zadnjih treh ljubljanskih škofov skupaj: vladika dr. Jeglič si podaja roko z našim nepozabnim dr. Rožmanom, v ozadju slike pa dobrohotno gleda sedanji nadškof dr. Vovk. Za naše razmere je takšna slika prav tolikšen dokument kakor za severnoamerikance štirje predsedniki skupaj — Hoover, Truman, Eisenhower in Kennedy. In slik je res veliko. A še premalo. Iz gotovih krajev jih ni. Ko pa bi vsi vedeli, kako srečni so naši emigranti, ko na slikah opazijo znane obraze in ugotove, da se je eden postaral, drug da je tak, kakor je bil, ko bi vedeli za res težke solze tistih, ki sami brez slovenske skupnosti najdejo v Letopisu stik s slovenskim svetom, potem bi nobeno leto ne pozabili poslati slik za objavo.

To je delo, ki ga uredništvo ne mo-

re samo napraviti. Nima policijske oblasti, da bi slike rekviriralo, ne more groziti, če jih ne dobi, pa zanje ve: samo prosil lahko. Na bravih je torej, da slike pošljejo. In to čim prej, saj vsi vemo, da skoraj vsaka slika z leti obledi. Tiste iz vojnih časov so že skoraj vse sive, skorajda niso več uporabne. Poskusiti pa je treba, da jih rešimo. Letopis je rešilna deska za marsikako sliko, ki danes počiva spanje pravičnega v lepi škatlici na dnu omare.

Če kdaj, je letošnji Zbornik dokazal, da je res vseslovenski. Poročila iz vsega sveta, kjer žive Slovenci, so v njem: iz slovenske Koroške, Primorske, Goriške, iz Avstralije pa Francije, Anglije in Kanade, USA in Venezuele, iz Italije in mednarodnih forumov, kjer se Slovenci kot krščanski demokrati udeležujemo. Pisanje o vseh teh delovnih centrih slovenstva je že samo po sebi dokaz stalne borbenosti — ki ne ugaša, kar je najbolj razveseljivo. Iz zagnanosti pred nekaj leti se je slovenska politična emigracija začela sistematično organizirati. O tej piše Zbornik in tako ohranja znanemc dokumente, ki so nenadomestljivi.

V tem branju se boste sprehajali v duhu med izvajanj Kraljeve, pa Detele, Mauserja, Beličiča in Velikonje. Slednji trije namreč v Zborniku predstavljajo posebno zaglavje. Trije pogledi je naslov. Stvar je pa takole: Beličič je izdal knjigo Nova pesem. V njej je na straneh 119—122 napisal nekaj besed, ki naj bi „letele“ na nekatere člane ideološke emigracije, ki se uspavajo v dolarskih deželah. Te Beličičeve besede, ki bi se jih v razširjeni obliki dalo pritisniti na čelo sleherne mu emigrantu, so me tedaj, ko sem jih bral, pogrele. A človek si misli: Beličič je v Trstu, narobe so ga informirali, napisal je, kakor je čutil, čuti se osamljenega, ko so drugi odšli in ga njih odhod boli. Še malo pa nisem pomislil, da bodo te Beličičeve besede šle tako globoko v srce prijatelju Jožetu Velikonji, ki je zdaj v Zborniku objavil neke vrste odprto pismo Beličiču. Zares na „mrtvi straži“ je naslov. Da je Velikonjevo pisanje razumljivo, je Zbornik storil prav, ko je ponatisnil osporavani tekst iz Beličiča. Tako bodo bralci letošnjega Zbornika nehote pričeli dvoboja — ki se je šele začel — med Beličičem in Velikonjo. Slednji je prvega vrzel rokavico, kakor v nekdanjih časih, in zdaj bomo napeto čakali, kako se bo stvar razvijala. Ne gre za to, ali bo boj napet in silen, gre za dokončno razčiščenje pojmov o svetovljanstvu in čistem slovenstvu in žrtvah zanj, pa življenje na rodni grudi in tik ob njej in na tujem. V srečanju Beličič-Velikonja ni gledati samo srečanj dveh slovenskih kulturnih delavcev v svobodi, treba je seči globlje. Mauser je s svojo besedo o slovenski besedi dal

prvo, žlahtno pripombo. Da bomo pa res lahko šli na globoko, se bodo morali oglasiti tudi drugi. Kar vidim jih pred seboj, da samo nekatere omenim: Franceta Dolinarja, dr. Komarja Milana, dr. Janeza Vodopivca, dr. Vinka Brumna, Rafka Vodeba, Vladimirja Kosa, Karla Mauserja, Rudo Jurčeca, dr. Tineta Debeljaka in še drugih nebroj. Beličič in Velikonja sta namreč postavila nove meje tej borbi, kajti od časov Dume do danes je dolga pot. Prehoditi bo treba vso in jo oživetiti, da bodo zaključki za vse jasni, sprejemljivi, stvarni in prepričujoči. To smo kot prva politična emigracija prisiljeni storiti.

—:—

V Zborniku je tudi Naša pesem in naša beseda. Takšna, kakršna je v letu Gospodovem 1962 bila. Nič ni prisiljenega v njej, je pa ogledalo naše ustvarjalnosti. Tako p. Bernard Ambrožič piše o zlatih časih na Slovenskem. Mauser o Mrtvih bataljonih, Vojko Arko o Cerro Capilla, Lev Detela o Blodnjaku, Lojze Novak o Rdečih kamelajah. Med pesniki so Marijan Jakopič, Lojze Novak, Slavko Srebrnič, Milena Šoukal, Milena Merlak-Detela.

V Zborniku je tudi vsakoletni prikaz književnih izdaj med Slovenci, ki ga prinaša Zdravko Novak, je pa tudi članek Janka Hafnerja pod naslovom Revdevous na vseмирskem vrtiljaku, kamor je Hafner povabil vse, ki se jim zdi, da je na svetu že vse preveč slabo, da bi še na njem travo tlačili.

—:—

Opremi je Zbornik letos Jure Vombberger. Naslovno stran sem pokazal desetim emigrantom: šestim je bila všeč, štirim pa ne. So pač okusi različni. Sama naslovna stran je za naše slovenske pojme nova. Notranja oprema je okusna.

Zbornik je 20. knjižno izdanje založbe Svobodne Slovenije. Uredili so ga Miloš Stare, Joško Krošelj, Pavle Fajdiga in Slavimir Batagelj. Za temi nekaj besedami je pa skrito delo nekaj mesecev, ki sta ga Miloš Stare in Joško Krošelj opravila s pisanjem pisem po vsem svetu, zbiranjem materiala in grajenjem strani za stranjo. Je skrito tudi tiho delo korektorjev in prepisovalcev poslanega materiala, so zakopane ure in ure, večeri za večerom težke tlake, ki se je plačati ne da.

Najlepše plačilo bo, ako bo v vsaki slovenski družini Zbornik 1963 našel lepo mesto na knjižni polici. Ne samo zaradi mame, ki rada bere, tudi ne očeta, ki v knjigo pokuka, kadar ima čas, ampak zaradi otrok, ki bodo z leti hoteli branja. Usmilimo se otrok in kupimo knjige! Naj bo Zbornik prvi v seznamu — kljub krizi, inflaciji. To bo naša borbenost!

Sin slovenske matere -- znanstvenik svetovnega slovesa

V Evropi (Aarau und Frankfurt am Main) je izšla knjiga z naslovom Waermeaustauscher (Prevodniki toplote). Izdala sta jo profesorja dr. Herman Mohler iz Zuericha in dr. ing. Otto Fuchs iz Konstanz. Ima 500 strani, 223 slik in stane 45 mark oz. švicarskih frankov.

Knjigo je spisal prof. dr. ing. Roman Gregorig. Knjiga se že prestavlja v francoščino in bo izšla v Parizu pri Berangerju.

Roman Gregorig se je rodil v Trstu

11. aprila 1908. Njegov pokojni oče je bil Gorican. Njegova pokojna mati Marjana je bila Ljubljanka in sestrična mons. Stanka Premrla. Čeprav je družina prišla pod Italijo, je Roman študiral 3 semestre na ljubljanski univerzi, kar je v prospektu knjige omenjeno. Nato je odšel v Zuerich, kjer je leta 1929 diplomiral kot strojni inženir. Leta 1933 je promoviral za doktorja tehničnih ved. Zatem je bil eno leto asistent na tehnični visoki šoli v Milanu, kjer je dobil drugo diplomiro strojnega inženirja. Nato je bil v Milanu 11 let direktor oddelka za gradnjo elektrarn, obenem je študiral elektro tehniko in leta 1943 postal inženir elektrike. Pozneje je kot strokovnjak zopet 11 let deloval v Zuerichu, kjer je od leta 1955 tudi poučeval. Leta 1957 je bil povabljen za profesorja na tehnično fakulteto državne univerze Belo Horizonte v Brazilu, kjer sedaj živi. A za novo leto je že dobil povabilo, da pride za profesorja na tehnično univerzo v Zapadnem Berlinu (Charlottenburg).

Čeprav je že od leta 1927 živel v tujini med tujimi znanstveniki, gospod doktor in inženir materin jezik tudi v pisavi perfektno obvlada. Mi mu k življenjskim uspehom od srca čestitamo in se veselimo, da je tak strokovnjak izšel z ljubljanske univerze. L. C.

BOŽIČNO BRANJE

LOJZE NOVAK

Rojstvo

Pišem pesem o Rojstvu.
O, Rojstvo Rojstva.
O, Lepota.

Kako naj povem in kako naj pišem,
da bo pesem čista in bela, vsa tiha in
blaga, kakor je bilo tvoje Rojstvo?
Padam na obličje in molim.

O, Dete in tvoje sveto Rojstvo.
Rojstvo, ki te je dalo človeštvu in
ponižalo v smrt za življenje sveta.

Padam na obličje in molim in po-
jem za tvoj dan.

In moja pesem se pretaka, prepleta
s pesmijo, ki sem jo pel že davno, nekoč.

Vsako leto sem pisal. Leto za letom
sem ti pel za tvoje sveto Rojstvo. Pel
sem ti tam daleč in že davno nekoč ob
bučanju Mure, ki je valila skale ledu:
Bohnenje valov in skale ledu. In pesem
šum in gozdov in pesem zvonov in tiho
padanje snega in prajano mukanje
govedi in hrzanje konj in ropot kopit v
gorkih hlevih. In tiha in sveta domač-
nost in skrivnostno mirni in tihi gla-
sovi in otroška nestrpnost in jaslice v
kotu in drevesček pod stropom.

Vsako leto sem pisal in sem ti pel
za tvoj dan, o Dete.

In moja pesem je bila topla in do-
bra, grenka in boleča.

Se spominjaš madžarskih pust v zi-
mi in mrazu in snegu in divjega ropo-
tanja strojnic in bohnenja topov? Stop-
jal sem preko puste, ves bolan in ubog,
ves sestradan in žejen toplote in mirne
in dobre besede. Bila je noč tvojega
svetega Rojstva. Padel sem na obličje.
Hladna in trda je bila pusta, moja ust-
na bolno višnjeva in okrvavela. Ležal
sem razpet nad pusto, kakor pribit na
križ tujih zemlja in neba in z okrvav-
ljenim obličjem sem ti pel v materini
besedi pesem za tvoje sveto Rojstvo.

O, Dete.
O, Rojstvo Rojstva.

Vsako leto, leto za letom, sem ti
pel za tvoj dan.

Pel sem ti tam daleč, že davno
nekoč.

Se spominjaš našega lepega, žalost-
nega Korotana?

Kakor romarja me je zalotila pre-
sveta noč tvojega rojstva med skriv-
nostnim šumenjem gozdov in bučanjem
rek in tihim molkom jezer in pesmijo
zvonov in pesmijo peto v materini be-
sedi in tiho pesmijo starih borovcev in
viharnikov tam na pobočju gora. Se
spominjaš, Dete, tihih belih vasic, za-
vitih v tiho belino snega in belih cer-
kva in kapelic in znamenj?

Stopaj sem preko belih in tihih
polj, hodil stezo naših očetov in mater
in sem pel belo in tiho pesem za tvoj
dan.

Zdaj stopam preko pampe. Sonce je
vroče in daljave si podajajo roke z ob-
zorji. In ko se dan umakne noči in ko
na temno modrem nebu zagore zvezde
in pampa zasnuje pod senco Južnega
križa in ko se poleže lajež psov in mu-
kanje neizmernih krdel govedi in konj,
slutim, kako na strunah mojega goda-
la drhti pesem.

O, Dete.

Vsako leto, že od davno nekoč, sem
ti pel za tvoj dan.

Pel ob šumenju Mure in trde in so-
vražne madžarske puste, pel med tihim
mirom koroških jezer in zdaj ti pojem
sredi pampe pod senco Južnega križa.
Stopam preko pampe in pojem belo in
tiho pesem za tvoj dan. V strunah mo-
jega godala drhti daljni odmev pesmi,
se prepleta in poje v tisočih zvokih.
In se povračam med svoje. Še ves di-
šim po daljavah, po pampi in po osatu,
po mate čaju in v očeh mi gori kakor
žar ozvezdja, ki se mi je vpil v oči,
ko sem hodil in pel pod senco Južnega
križa.

O, Dete.

Danes je presveti večer tvojega
rojstva.

Vsako leto, že od davno nekoč sem
ti pel za tvoj dan.

Kako naj ti zapojem danes, kako
naj povem in kako naj pišem, da bo
moja pesem vsa bela in ista, vsa tiha
in blaga, kakor je bilo tvoje Rojstvo?
Glej, Dete.

Žena mi že na široko odpira vrata
v sobo, v tiho svetlo domo, kjer je
pripravila z dobro in mehko roko spo-
menik tvojemu rojstvu. Jaslice v kotu
in drevesček pod stropom in tihe in
dobre in tople lučke, ki žarijo v očeh
Silvije in Andreja.

Stopam skozi vrata kakor v sveti-
šče. Mojega obuvala se še drži prah
daljnih odhojenih steza in cest, v očeh
mi gore žarenje koroških jezer in ža-
reča svetloba ozvezdja Južnega križa,
v strunah na mojem godalu drhti pe-
sem Mure in daljnih šum in gozdov in
pesem zvonov in tiho padanje snega,
in prajano mukanje govedi in hrzanje
konj in ropot kopit v gorkih hlevih, in
madžarske puste v snegu in zimi in
divje ropotanje strojnic in bohnenje
topov, in bolna okrvavljena usta, ki so
ti pela, in skrivnostno šumenje gozdov
in bučanje rek in tihim molkom jezer in
tiha pesem starih borovcev in pesem
peta v besedi matere v mir tihih in be-
lih zasneženih vasic v našem lepem in
žalostnem Korotanu.

O, Dete, kako naj zapojem, kako
naj povem in napišem, da bo moja pe-
sem bela in čista?

Na čelu čutim tiho in dobro roko
žene in moj pogled je poln tihe in do-
bre luči, ki gori v očeh Silvije in An-
dreja.

In v strunah mojega godala drhti
pesem o tihem padanju snežink, o pes-
mi naših slovenskih zvonov, o pesmi
tihih koroških jezer in šumenju Mure,
ki vali ledene skale in njih ropot se
meša med daljno pesem zvonov, ki po-
jejo za Rojstvo, pesem o lepem Koro-

FELIKS TIMMERMANS

Stare pesmi

Poglavje iz romana

Proti večeru so se sivi oblaki po-
razgubili, na blede modrem nebu je za-
sijalo daljno slabotno sonce. Pritiskal
je strupen mraz; Pallieter je sedel pri
plamtečem ognju, ki je gorel na ognji-
šču, in kadil pipo. Marieka je šivala po-
leg njega in Charlota je v sosednji sobi
krpala nogavice. Bilo je tiho in doma-
če. Tybaert je predel na Mariekinem
naročju, ura na steni je mirno tiktaka-
la in nad ognjem je pel kotičke iz
medi. Pallieter je z užitkom gledal pla-
mene, ki so lizali velike panje. Tako
pokojno je bilo v izbi, les je pokal in
zunaj se je v jarku beginskega dvorca
drsal več begin. Njih čeljanje in ve-
seli smeh sta živo odmevala po ozrač-
ju. Onstran so fantini pomeli mlina-
jev travnik in zdaj se je drsala po
njem truma ljudi, kmetov in meščanov.
Prodajali so pomaranče in kadeče se
ponvičnike.

Pallieter je ostal doma, da bi čul
pevce, ki so prihajali voščit vesele bo-
žične praznike in so peli tako lepe, na-
ivne, ganljive pesmi.

Razni so bili že prišli, otroci in od-
rasli.

Zopet je pozvonilo in v sobo je pri-
šlo pet žensk, tri izmed njih v plaščih
s kapuco, drugi dve s pisanimi ruta-
mi na glavi; v rokah so imele cikle.
„Ali smemo kaj zapeti, gospod so-
sed?“

„Kar dajte, da čujemo!“ je dejal
Pallieter.

Z zateglimi glasovi so zapele nežno,
otožno pesmico:

„Bilo je novoletno jutro,
bil je novoleten dan,
ko je Marija Magdalena
uzrla v vrtu Jezusa.
Le vstani, vstani Magdalena,
iz bridkega gorja,
vsi grehi so ti odpušteni,
in če bi jih še več bilo.“

Dobile so malega kruhka in kruha.
Komaj so odšle, so prišli trije slepci.
Eden je nosil papirnato zvezdo z rde-
čimi cvetlicami.

„Prišli smo kot sveti trije kralji,
to zvezdo imamo, in znamo lepo, novo
pesem.“

„Že“ je dejal Pallieter, „ali zakaj
se niste preoblekli?“

„Saj se ne vidimo, gospod sosed.“

„Počakajte malo,“ je dejal Pallieter,
„dobili boste dvakrat toliko denarja, če
boste preoblečeni. Charlota, istopi na
podstrešje po nekaj stare obleke!“

In Pallieter jih je začel preoblačiti.
Prvemu, ki je bil majhen in debel
in čigar rdeče, vnete oči so bile izbu-
ljene, je prilepil na brado kos bele va-
te in mu posadil modro nočno čepico
na glavo. Drugi je bil čokat in grbast,
z zaprtimi vekami. Marieka je izrezala
zanj krono iz papirja in jo polepila s
srebrnim papirjem od čokolade. To kro-

tanu in tihih jezerih in bohnenje Dra-
ve in tihem šumenju borovcev in vihar-
nikov na pobočjih gora Gorenjske in
Koroške in tiha sanja vinskih gorle
slovenske Štajerske in Dolenjske in tihi
molk Bele Krajine in davna sanja Slo-
venskega Primorja. In pesem svete
noči in pesem slovenskega božiča.

V strunah mojega godala drhti pe-
sem slovenskega svetega večera.

O, sveta skrivnost Rojstva, zdaj po-
jem za tvoj dan sredi pampe in čutim,
kako je topla in mehka slovenska be-
seda, ki poje belo in tiho pesem o Roj-
stvu.

Na čelu čutim dobro in mehko roko
žene in oči Silvije in Andreja, ki so
polne daljne in tihe luči slovenskega
božiča in strme široko razprte vame in
prosijo:

„Očka še. Zapoj nam pesem o Roj-
stvu. Zapoj o tihem padanju snežink
in tihim daljni lepoti slovenskega bo-
žiča.“

Sklanjam se nad strune svojega go-
dala in pojem pesem Rojstvu in bajam
otrokom tihe in daljne zgodbe.

Potem pojemo vsi skupaj.

Sveta noč.

In slutim, kako žari ozvezdje Juž-
nega križa.

Sveta noč.

In pojem in pojemo pesem Rojstvu.

In moja in naša pesem se pretaka
s pesmijo, ki smo jo peli že davno ne-
koč...

FELIKS TIMMERMANS

Stare pesmi

Poglavje iz romana

„Flamska zemlja“
no so mu potisnili na okrogli klobuk in
okrog ramen so mu privezali Charlo-
tin modri predpasnik za plašč. Slepci
se niso upirali in so se smejali, ko so
otipavali drug drugega. Tretji, ki je
nosil škaflo od cigar za nabrani denar,
je bil dolg, suh dedec z obrazom Lea-
na XIII.; belina njegovih mrtvih oči
je strmela v nebo. Temu so s sajami
namazali obraz in mu posadili pomeč-
kan cilinder na glavo. V nekaj minu-
tah je bilo vse opravljeno in zdaj so
predstavljali Gašperja, Miho i Bolte-
žarja.

Ubogi trije možakarji, ki niso mogli
videti drug drugega in ki se niso ni-
kdar videli, so se morali vendarle sme-
jati, ker so vedeli, da so preoblečeni;
marsikatero šalo so razdli na ta račun.

Peli so s smejočimi se ustmi, dočim
je čakati sukal zvezdo.

Neenakomerno in brez melodije so
peli stari, zlomljeni glasovi:

„Pastirci, hitro, sladkarij
iz mleka, Jezušček kriči;
krotite s plašči veter zli,
za dete nam rednik skrbí.

Marija kašo skuhala,
plenice Jožef ji poda,
od žee Jezušček kriči,
Marija sinčka podoji.

Po nebu ptičice pojo,
ob zibki angel z materjo,
saj Jožef dela na vsi, moč,
plenice pere celo noč.

V gozdič jo mahne po drva,
saj zima mrzla je in zla,
potem se srečen veseli,
otrok ne joka več in spi!

Spi Jezus, spi Emanuel —
Spi knez — časti te Izrael.
O, hvala, Krist, in slava ti,
da si rodil se za ljudi.

Bog oče vrata v sveti raj
odpri zdaj je na stežaj,
saj Jezus z vejo oljkovo
prinesel mir je na zemljo.

Po mati sina svojega
pri ognju je povijala,
njegove božala roke
so njena nedra in lase.

Iz Njega sreča žubori
in ta je moje duše kri;
molite z mano: Raj je to,
ker v hlevu zdaj nebesa so.“

Pallieter je bil ganjen, solze so mu
kapale po licu.

Trije slepci so čakali in slina so s
jim cedile po malem kruhku in de-
narju.

„Kaj naj jim dam?“ je vprašala
Charlota.

„Tega ni mogoče plačati,“ je dejal
Pallieter.

„Dajte nam, kar gospod misli,“ so
dejali slepci.

„Daj jim pol prašiča,“ je ukazal
Pallieter.

Kako so se prestrašili, ko so njih
umazane roke otipale mastnega pra-
šiča. Drug čez drugega so divje vpili
od veselja in ga v troje odnesli. Po-
zabili so na zvezdo in škaflo za cigare
in so prepevaje vlekli polovico prašiča
v beginski dvorec.

Do večera jih je še mnogo prišlo.
V jarku so se še vedno drsale beginje
in še vedno se je kar trlo ljudi na
mlinarjevem travniku.

„Zdaj se grem tudi jaz drsat,“ je
dejal Pallieter.

Oblekel se je potem in odšel skozi
vrt. Usedel se je na svoj čoln, ki je
poln ledu in do polovice zasnežen tičal
v vodi in si pripel drsalke. Zaplesal
je pozasneženemu ledu Nethte, potem pa
šinil od tod, zibaje se kakor ptič v zra-
ku, vitek in lahek kakor pero.

Drsel je po svobodni, trdni gladini
in njegova glava je ravno toliko mole-
la iznad nasipa, da je mogel pregledati
pokrajino. Sonce je rdeče zahajalo v
škrlatno nebo in rahlo barvalo sneg;
rastoči mesec se je zalesketal na zele-
nem nebu. Debela zvezda je utripala
nad mlinom, čigar vetrnice so se še ved-
no skale v zgrinjajočem se somračju.

Pallieter je drvel zmeraj dalje in
se rahlo pozibaval, kakor bi ga nosil
veter. Tako je prišel do Duffela. Bila
je že trda tema in v samotnih hišah
so gorele luči. Srebrni mesec je metal
sence po snegu. Daljni šumi so zane-
meli. Pri trdnjo zamrzli ladij se je Pa-
llieter ustavil, se pognil na krov in
je dolgo, strmel v večer. Skozi odprto
lino je bil rdeč žar svetilke. Neka že-
na je pela svojemu otroku uspavanko.

Z drsalkami na rami se je odpravil
po vijugastem nasipu proti domu. Zve-
čerilo se je popolnoma, toda mesec je
zopet razsvetlil pokrajino s srebrno
modrim bleskom. Zvezde so utripale na
visokem in jasnem nebu in pokrajina
je bila tako svetla, da si videl kakor
podnevi. Bilo je tiho in samotno. Sneg
je škripal pod Pallietrovimi nogami in
njegova kratka senca mu je modrikasto
sledila kakor neko drugo bitje; sence
drevov, ki so se temne stegovala po be-
lem snegu, so se vedno znova sklanjale
čez njegovo telo. Mesec je romal z
njim. Svetel in čist ga je spremljal
črnim drevjem. Na drevju na drugem
bregu, ki je bilo obilito s polnim sija-
jem njegove svetlobe, so se lesketale
in iskriale zasnežene veje. Kakor dre-
vesa iz kristala. Zamrzli vodometi,
brizgajoči svetlobo.

LJUBO SIRČ O KOMUNIST. GO SPODARSTVU V JUGOSLAVIJI

G. dr. Ljubo Sirč, vseuč. profesor,
publicist in agilni delavec slovenske
ideološke emigracije, je kot dober po-
znavelec sedanjih političnih in gospo-
darskih razmer v komunistični Jugosla-
viji objavil, v zborniku za „red v go-
spodarstvu in družbi „ORDA“ ki ga
izdaja založba Helmut Kuepper prej
Georg Bondi v Dueseldorfu in Muen-
chenu zanimiv in pregleden članek o
sedanjem gospodarstvu v Titovi Jugo-
slaviji pod naslovom „Entwicklung der
komunistischen Wirtschaft in Jugosla-
wien“. Iz podatkov, ki jih je pisec ob-
javil v svoji razpravi ter statistik, si
bo inozemski bravec prav lahko ustva-
ril pravilno sliko o gospodarskem stan-
ju Jugoslavije pod komunisti in o nji-
hovih gospodarskih načrtih.

Svoja tehtna izvajanja dr. Ljubo
Sirč zaključuje z naslednjimi ugotovit-
vami: „Kljub vsem naporom se je v
zadnjih petnajstih letih osebna potroš-
nja v Jugoslaviji morda dvignila za
nekaj več kot 10%, med tem, ko je
osebna potrošnja na glavo ostala še
na predvojni višini. To dejstvo potrju-
jejo, da komunistična organizacija in
gospodarstvo, zlasti investicijska poli-
tika, slabo funkcionirajo. Te napake bo
pa komaj mogoče odstraniti, dokler se
bo komunistično vodstvo še oklepalo
marksističnih pomislekov.“

Predno so komunisti prišli na oblast,
so med ljudstvom ustvarjali vtis, da
njihova vlada lahko v trenutku ustva-
ri splošno blagostanje. Ker pa sedaj
od materialnega obilja v tej splošni
sreči še ni nobenega znaka, so začeli
govoriti, „da v razvoju niso najvažnej-
ši materialni dosežki, ampak kvalitet-
no spreminjanje stanja in odnosov.“ V
kolikor so izjave novega šefa za gospo-

darstvo Milentija Popovića razumljive,
to pomeni, da cilj jugoslovanskih ko-
munistov ni blaginja naroda, ampak
socializacija.

Med tem, ko so komunisti v prvih
letih ljudem govorili o veri, da bodo
prišli lepši časi, samo, če bo ljudstvo
zaupalo „modremu komunističnemu vo-
dstvu“, se sedaj Tito sklicuje na decen-
tralizacijo, da bi odgovornost prevalil
na nižje organe.

Po petnajstih letih komunistične vla-
davine imamo danes pred sabo Jugo-
slavijo kljub nekolikšnemu zboljšanju
v zadnjih letih z hipermoderno, čez-
merno in deficitno težko industrijo, z
zastarelo, lahko industrijo in z nekat-
rimi modernimi industrijskimi podjetji
za lahko industrijo v neprimernih kra-
jih in brez strokovnega osebja. Kazno
je, da bodo komunisti tudi kmetijstvo
znova spravili v slepo ulico.

Kako bi bilo mogoče ozdraviti ma-
terialni položaj v Jugoslaviji? Najnuj-
nejši korak bi bil ta, da bi dali polje-
delcem in obrtnikom popolno svobodo
in da bi dovolili vsaj malo privatno
obrt. Če že nočejo starih podjetij vr-
niti nazaj v privatne roke, bi bilo pa-
metno, če bi ustanavljanje novih pod-
jetij, ki bi delale bolj racionalno za
trg, dovoljevali po privatni iniciativi.
Deficitno težko industrijo more tako in
tako rešiti samo soudeležba inozemstva
v obliki naložbe novih kapitalov. Glav-
ni pogoj za to bi bil zopet opustitev
zastarelih doktrin in povrnitev k svo-
bodi mišljenja in k polni pravni sigur-
nosti.

Družbeni plan za 1961 do 1965 iz-
gleda, da kaže v drugo smer, celo v
novo pojačanje investicij v težko indu-
strijo.“

ROMAN RUS

Slovenska škofa med zasedanjem koncila

NJUN RIMSKI DOM — OAZA MIRU

Nekoč je moral biti lep drevored; danes je strma asfaltirana pot, na katero se ves čas naslanja visoko obzidje. Onstran tega so košata drevesa.

Pričenja nedaleč od tam, kjer pri veliki pini prihajajo vlaki na vatikansko postajo. Potem se vijugasto vzpenja navzgor. Na njeni levi se majhne hišice obešajo ena na drugo. Na desni pa je ves čas samo zid.

Potem se pot na mah znajde na vrhu griča. Tu se razširi v obširen trg. Tam gleda nanjo prenovljeni Janezov stolp.

Potem pa ostro zavije navzdol. Na eni strani je tudi tu neprestano obzidje. Na drugi strani pa so priplepljene v strmo pobočje večje in manjše hiše. Na enem samem kraju so v obzidje v grič vdolali vrata, ki jih še danes odpro. Vodijo v zakladnico vseh zakadnic sveta, v vatikanske muzeje.

Nedaleč nasproti teh vrat pa je majhna vila, zavita v bršljan in južno grmičje; last dorotejk. Ozka, senčna steza obrasla z drevjem vodi s ceste pod nogami. Novembrski veter ga je nasul z dreves. Nočna nevihta je osvežila temnozeleno barvo grmičja. Jutranje sonce je zasvetilo skozi drevesa vatikanskih vrtov in obsijalo ravno ravno streha vile. Mimo hiti po cesti prvi avtobus. Ura je šest. Rimljani povčini še spe. Le v vili je luč, čeprav je vse tiho. Svetloba prihaja skozi okno v pritličju. Skozi je videti majhno kapelo. V njej dva, ki sta zatopljeni v globoko molitev.

Tu je oaza, v kateri živita te dni slovenska kneza.

Najprej pristopi k oltarju mariborski škof dr. Držečnik. Bledica na obrazu spominja na prestano bolezen, a sedaj je zopet ves poln življenja. Prinesel

NADŠKOF VOVK GOVORI PREKO Vatikanskega radia

Dne 8. novembra sem naprosil slovenska cerkvena kneza za govore preko vatikanske in rimske radijske postaje. To sem storil po monsignorju, ki je z njima v stalnih stikih. Ljubljanski nadškof je govoril preko radijske postaje dne 24. novembra 1962. Za oddajo sem mu med drugim stavil tale vprašanja:

1. Vsi Slovenci smo z veliko skrbjo pričakovali, ali boste kljub hudi boleznimi prišli na koncil ali ne. V veliko veselje nam je bilo, ko smo vas videli priti v koncilsko dvorano. Vas smem prositi, da bi nam povedali, kako ste potovali in kako je sedaj s potekom vaše bolezni?

2. Ali so se tudi Slovenci doma pripravljali na koncil?

3. Slovenski otvoritve koncila je bila izredno lepa, a zelo dolga. Bil sem na časnikarski tribuni, kakih deset metrov daleč od vas. Sam sem komaj vzdržal, zato sem s strahom gledal k vam. Ste težko vzdržali? Kakšen vtis je na vas napravila otvoritev koncila?

4. V velikim zadovoljstvom je vsa svetovna katoliška javnost ugotovila, da so iz tako imenovanih socialističnih dežel, iz Jugoslavije prišli na koncil skoro vsi škofje. Manjkajo samo nekateri; so bolni?

5. Iz uradnih poročil o poteku koncila vemo, da boste razpravljali na koncilu o 70. shemah. V zvezi s prvim predlaganim osnutkom o liturgiji ste obravnavali modernizacijo liturgičnih obredov, vprašanje liturgičnega jezika in posebnosti misijonske liturgije. Slovenci smo v tem pogledu privilegirani; imamo marsikaj, kar sveta stolica doslej drugim narodom še ni dala, ali ne?

Zaradi bolezni se je nadškof Vovk odločil, da je na vprašanja odgovoril z enotno izjavo, ki jo je deloma prebral sam, deloma pa njegov tajnik.

Njegova izjava za poslušalce vatikanskega radia se pa glasi takole:

„V Rim sem prišel že 8. oktobra. Udeležujem se sej II. vatikanskega cerkvenega zbora. Mnogi me sprašujejo, če bom svojim dragim vernikom kaj spregovoril po vatikanskem radiu. Prav rad to storim. S tem bom zavrnil tudi domneve nekaterih, da se vsled bolezni že nahajam v rimski bolnišnici.

Ker pa je čas v radiu odmerjen, zato sem to, kar vam želim spregovoriti, napisal. Prav zadnji čas me pa muči tudi bolezen na očeh. Zato sem naprosil svojega tajnika Franca Vrhunca, da

je v Rim svoje najdražje: Slomška, kateremu utira pot na oltar.

Za njim se počasi, sam, brez opore pomika k božji mizi ljubljanski nadškof. Bolezen mu jemlje moči. Še stoji zbrano, še glasno bere božjo besedo. Ob darovanju pa mu opesajo noge; zato sede. Odmaknjen od sveta se pogovarja s Kristusom, ki je na oltarju. Težko diha. Sam tega ne čuti: ves je predan sveti daritvi. Sam se daruje vsega kakor Kristus: svojo brdkost, svojo bolečino, svojo nemoč, svoje življenje. Znova prejema Besedo, ki daje tolažbo in moč, da je pot na Golgoto lažja.

V somraku se sklanjata kneza pod križem. V kapeli ugašajo odsevi sveč.

Takrat pričanja od daleč udarjati v to oazo šum velemesta. Pod vilo se ustavi črn avtomobil, z dvema črkama, v katerih je moja velika ljubezen. Pomenita mesto mojih prvih sanj, mojih prvih korakov življenja, mojega mladostnega veselja in bolečine. Tam je ta hip moja mati, ki se počasi posavlja od sveta in od mene.

Oba slovenska kneza sedeta v avto. Še hip in zajame ju val koncilskih očetov, ki neprestano prihajajo čez Petrov trg. V pisani množici se pomikata v koncilsko dvorano. V njej zastopata slovenski svet: srce naroda, ki noče umreti; dušo ljudi, ki ni nihče ne more iztrgati ljubezni in besede Pastirja.

Davno je že odzvonilo opoldansko avemarijo, ko se vračata v svoj rimski dom. S seboj nosita nove vtise, nove zapiske, nov študij, kateremu posvetita popoldne.

Spet so luči v kapeli, spet se dvoje postav sklanja pod križem.

Veter prinaša skozi okno prve kaplje dežja.

Večerni somrak zajema večno mesto.

bo, kar je v mojem imenu napisanega, prebral. (Do tu je po radiu govoril osebno nadškof, nato pa jebral njegovo izjavo g. Vrhunec).

Razumljivo je, da pričakujete posebej besedo o koncilu, pa naj najprej prav po domače povem, kako je z mojo boleznijo, kako sem potoval v Rim, kakšni so bili moji vtisi ob začetku koncila in kaj od dotedanjih sej vesoljnega zbora pričakujemo.

Meseca januarja 1963 bo minilo 11 let, odkar so mi odkrili težko sladkorno bolezen. Kljub vsakodnevni injekcijam insulina in številnim zdravilom, se je bolezen od lanske jeseni močno poslabšala. Vsa ta leta sem opravljal vse škofovske posle in tudi naporna birmovanja so mi bila v veselje. Letos pa me je bolezen premagala. Še sem bil pri 49 birmovanjih in kanoničnih vizitacijah, a sodelovati sem mogel dobesedno le pri učenju zakramenta svete birmе, vs drugo je opravljal gospod generalni vikar dr. Jože Pogačnik. Zelo sem hvalen svojim vernikom, ker so mojo bolezen upoštevali, potrpežli z menoj in pri vsem tem bili še hvaljezni in veseli, da je le škof prišel med nje. Velikokrat ponavljam: Kakor in dokler Bog hoče. V zaupanju v Boga res niti malo risem dvomil, da se II. vatikanskega koncila udeležim, dasi se je bolezen prav zadnji čas slabšala. Tudi bivanje v Rimu spremlja križ bolezni. Sveti oče je prav zadnji čas prosil in priporočil, naj trpeči darujejo svoje trpljenje in žrtve za uspeh koncila. Prav rad to storim, zraven pa svojo bolezen in svoje trpljenje darujem še posebej za svojo drago ljubljansko nadškofijo. Naj mi povedano ne bo štetu v hvalo, pač pa naj bo z namenje vdanosti v voljo božjo. Ljubljanska škofija naj ve, da ima bolnega pastirja. Res, kakor in dokler Bog hoče.

V Rim sem potoval z avtomobilom, katerega so mi prav v letošnjem jubilejnem letu naše škofije poklonili naši ameriški Slovenci. Dvakrat sem potovanje prekinil in tako napor potovanja kar zmogel. Z menoj sta potovala g. generalni vikar dr. Jože Pogačnik in g. tajnik Franc Vrhunec, ki je vozil. Po tritedenskem bivanju v Rimu se je g. prelat vrnil domov, tajnik pa mi je v boleznijo v pomoč. Odhod iz Ljubljane na prvi petek v oktobru jutraj, je bil naravnost ganljiv. Uro odhoda sem sporočil stolnemu kaplitju s prošnjo, naj bi z menoj v škofijski kapeli odmolil molitev za srečno pot. Prav zadnji čas pred odhodom me je pa kapitelj naprosil, naj bi bile te molitve in slovo v

stolnici. Stolnica se je napolnila, g. stolni dekan in prelat dr. Šimenc je spregovoril ganljive poslovilne besede in vsa cerkev je skupno zapela: „Marija skoz' življenje“. Res, naj Marija vodi koncilске očete tudi na cerkvenem zboru.

Našo nadškofijo je izredno razgibala napoved II. vatikanske vesoljnega cerkvenega zbora januarja 1959. V vsako župnijo je prodir glas o važnosti koncila. Povsod so verniki veliko skupno molili za njegov uspeh. Letošnje poletje so bile po vseh dekanijah posebno po božnostih za uspeh koncila, ki so bile številno obiskane in so bile res iskren izraz sočutja s Cerkvijo.

Rožnovensko nedeljo se je zbrala velika množica na Brezjah, da koncil priporoči še Materi, kateri izroča naš narod vse važne stvari. Stalna molitev Slovencev tudi sedaj spremlja dela koncila.

V Jugoslaviji je 27 nadškofov in škofov, ki so bili poklicani kot koncilski očetje na II. vatikanski cerkveni zbor. Za potno dovoljenje ni bilo težav. Vsi so prišli, razen treh, katere ovira starost in bolezen. Na začetek in potek bomo imeli vsi udeleženci neizbrisne spomine. Začetne procesije ob otvoritvi koncila dne 11. oktobra se zaradi bolezni nisem mogel udeležiti. Čakal sem na svojem mestu v cerkvi sv. Petra. Bolezen pa je bila trenutno pozabljena, ko sem videl in slišal vs. očeta in kon-

ŠKOF DR. DRŽEČNIK V OD DAJI RIMSKEGA RADIA

Mariborski škof dr. Držečnik je dovolil razgovor za slovensko oddajo v rimskem radiu. Ob tej priložnosti ga je vodstvo radijske postaje [povabilo na ogled novih radijskih prostorov za inozemske oddaje na cesti Via Po. Ravnatelj teh oddaj dr. Mariotti je poslal po škofa svoj osebni avtomobil. Ob njegovem prihodu v te nove radijske prostore ga je toplo pozdravil skupno s podravnateljem dr. De Biasi-jem. Oba sta nato škofu razkazala nove radijske prostore, ki jih je škof tudi blagoslovil kot prvi škof, ki je bil v njih. Vsi radijski funkcionarji, številno tehnično osebje ter časnikarji so bili presenečeni nad leno italijansko, v kateri je govoril škof dr. Držečnik, ki jo, kot znano poleg drugih svetovnih jezikov popolnoma obvlada, ker je študiral na Gregorijani.

V slovenski oddaji rimske radijske postaje dne 25. novembra 1962 se je nato med urednikom te oddaje in škofom dr. Držečnikom razvil naslednji dvogovor, v katerem so si urednikova vprašanja in škofovi odgovori sledili takole:

Prevzvišeni, dovolite, da vam najprej izrečem v svojem in v imenu vseh slovenskih radijskih poslušalcev, priskrben pozdrav in zahvalo, da ste se tako ljubeznivo odzvali moji prošnji.

Skupno z ljubljanskim nadškofom msgr. Vovkom predstavljate slovenski episkopat na II. vatikanskem koncilu; zato nas zanima vse, kar nam lahko poveste o tem koncilu. Najprej bi vas radi prosili za nekaj besed o proslavi stoletnice smrti vašega predhodnika na mariborskem škofijskem sedežu, božjega služabnika Antona Martina Slomška, ki se je vršila tik predno ste odpotovali v Rim.

Proslave v spomin Slomškove stoletnice so se vršile v mariborski škofiji skozi vse stoletje. Duhovniki so že na spornadanskih pastoralnih konferencah obravnavali vprašanje o načelih in metodah Slomškove mladinske vzgoje. Na jesenskih pa vprašanje vzhodnega razkola ter o delu za zedinjenje po zgledu in v duhu škofa Slomška. V poletju so se vršile številne dekanjske proslave. Na njih so nastopali združeni pevski zbori iz posameznih dekanij. Glavna in zaključna proslava pa se je vršila v Mariboru 22. in 23. septembra. Pomenljivo je, da so se začetne slovesnosti na Slomškovo grobu 22. septembra zvečer udeležili tudi zastopniki državnih oblasti ter položili v grobnico na Slomškovo krsto zlat venec s slovenskim trakom. Sklepna slovesnost se je izvršila pri Sv. Trojici v Slov. goricah, ker so ti kraji po zaslugi škofa Slomška ostali slovenski. Vse slovesnosti so potekle v najlepšem redu ob izredno veliki udeležbi vernikov, zlasti mladine. Mislim, da so te slovesnosti napravile na udeležence globok vtis, utrdile v njihovih srcih krščansko zavest in prepričanje, da imamo Slovenci v Slomšku

cilske očete, množico vernikov, prekrasno razsvetljeno baziliko in poslušal lepo petje Sikstinske kapele. Otvoritev koncila je bila zares nadvse veličastna. Doslej sem se, hvala Bogu, mogel udeležiti še vseh sej. Poseben spomin in vtis pa mi je zapustil afriški škof jezuit Chinchester, ki se je vpričo mene pri zadnjih stopnicah koncilskega vhoda mrtev zgrudil na tla zadet od kapi. Lepa smrt ob pomembnem delu.

Od koncila pričakujemo vsi škofje in verniki veliko. Doslej smo razpravljali zlasti mnogo o bogoslužju. Tozadevno imamo Slovenci že marsikaj. Že leta 1932 smo dobili prevod rimskega obrednika. Dobili smo pravico, da duhovniki delijo zakramente v slovenskem jeziku; diakon in subdiakon pa moreta pri slovesni sveti maši peti slovensko evangelij in berilo. Upam, da bo koncil v tem pogledu poklonil nam in vsem katoliškim narodom še marsikaj.

Porabim to priliko in se vsem dragim Slovincem lepo zahvaljujem za molitve, katere vršite zdaj v moji boleznini. Prav lepo pozdravljam sodelavce v škofijski pisarni, stolni kapitelj, teološko fakulteto in vse svoje drage duhovnike in bogoslovce. Pozdravljam redovnice in redovnice in malo semenišče v Pazinu in v Vipavi. Božji blagoslov in božji mir bodi vedno z nami. Blagoslov vsemogočnega Boga, Očeta in Sina in sv. Duha naj pride nad vas in nad vami vedno ostane. Amen.

zares priprošnjika pri Bogu, ki ga bomo mogli, kakor upamo, nekoč častiti na oltarjih.

Kdaj se je pričel postopek za beatifikacijo škofa Slomška in kako je napredoval?

Že leta 1912, ob 50-letnici Slomškove smrti, je dal škof dr. M. Napotnik prvo pobudo, da bi pričeli misliti in delati za uvedbo postopka za Slomškovo beatifikacijo. Prva svetovna vojna pa je te prve načrte prekinila. Škofijski postopek ali proces je pričel leta 1926 pod škofom dr. Andrejem Karlinom. Pospeševatelj ali postulator postopka je bil takratni kanonik dr. Ivan Tomažič, poznejši škof. Proces je naglo napredoval največ po zaslugi pok. prelata prof. dr. Franca Kovačiča. Ta je napisal obširen, zgodovinsko zelo temeljit življenjepis škofa Slomška, prepisoval Slomškove rokopise in sestavil tako imenovane „articulae“, to je odgovore na obrazec z 90 vprašanji, ki se nanašajo na kreposti in svetniško življenje Slomška. Žal, da je dr. Kovačič umrl že leta 1936. Proces bi se mogel v nekaj letih zaključiti, a ga je prekinila druga svetovna vojna. Posebna božja Previdnost je poskrbela, da akti procesa niso bili uničeni. Po končani vojni, žal, ni bilo mogoče takoj nadaljevati procesa. To se je zgodilo šele l. 1954. Duša vsega dela je bil sedaj g. kanonik Fr. Hrstelj. Prvi del procesa — zbiranje spisov — je bil zaključen dne 2. oktobra, ko sem od cerkvenega godišča prevzel akte procesa ter Slomškove spise in prepise vseh njegovih rokopisov. Teh spisov in prepisov je bilo toliko, da so napolnili zaboj, ki je tehtal nad 70 kg. Delo je bilo torej dovršeno tik pred mojim odhodom na cerkveni zbor.

Srečno naključje je torej hotelo, da ste ob prihodu na koncil pripeljali s seboj tudi vse listine o končanem škofijskem postopku za Slomškovo beatifikacijo. Sedaj je na vseh Slovincih, da se pripravljamo Slomšku in se z molitvami zatekamo k Bogu, da bi nam naklonil, da bi imeli čimprej Slomška proglašena blaženim in nato svetnika. Toda za izvedbo postopka so potrebna tudi precejšnja materialna sredstva, ali ne?

Gotovo je, da bodo potrebna materialna sredstva. Že samo pregled vseh Slomških spisov bo združen z znatnimi stroški. Sedaj pripravljamo natis kratkega življenjepisa v italijanskem jeziku, da ga bomo mogli izročiti kardinalom in uradnikom obredne kongregacije. Zato vabim Slovence, zlasti na Koroškem, Goriškem in drugod v tujini, da bi v ta namen prispevali. V kratkem bo kongregacija za sv. obrede potrdila pospeševatelja ali postulatorja za Slomškov proces, ki bo zbiral prispevke in vodil račune o izdatkih.

Zaradi obolnosti prevzvišenega msgr. Vovka ste bili edini slovenski škof, ki je šel v slovenski procesiji preko trga sv. Petra k otvoritvi koncila v vatikansko baziliko. Ali nam

lahko poveste nekaj svojih vtisov o otvoritvi koncila?

Otvoritev koncila je bila edinstvena, doslej največja slovesnost te vrste v zgodovini Cerkve. Poseben poudarek ji je dalo izredno lepo vreme, čudovito sinje nebo, ki se je tik pred pričetkom slovesnosti zjasnilo. Ponoči in jutraj je namreč deževalo. Izgledalo je, da bo začetek zelo žalosten. Nenadna sprememba vremena je izredno povzdignila svečano razpoloženje. Ne morem opisati občutkov, ki so me navdajali, ko sem šel v dolgi procesiji škofov preko trga sv. Petra. Poleg mene je korakal neki škof domačin iz Afrike. Ves čas sem mislil na Gospodove besede: „Ti si Peter Skala in na to Skalo bom sezidal svojo Cerkve.“ Ta spreved je bil čudovita podoba, simbol Cerkve, ki nezmagljiva koraka skozi stoletja. Hvaležen sem Bogu, da sem smel sodoživeti ta edinstveni prizor, ki mi bo ostal neizbrisno v spominu.

V smislu pravilnika o koncilskih delih ste na prvih koncilskih sejah izvolili po 15 članov za vsako desetih koncilskih komisij, dočim jih je po devet imenoval sveti oče. Slišali smo, da ste bili na neki listi predlagani tudi vi. Veseli smo, da živite tudi med koncilskimi očeti tako velik ugled in priznanje. V koncilskih komisijah so štirje člani jugoslovanskega episkopata: msgr. Šeper, msgr. Pichler, msgr. Bukatko in msgr. Franič. Če upoštevamo, da je bilo nad 2.400 kandidatov, je zastopstvo zadovoljivo, ali ne?

To zastopstvo je izredno veliko. Jugoslovanski škofje, 24 po številu, predstavljamo samo en odstotek med 2.400 škofi, ki so zbrani na koncilu. Med 250 člani, ki so bili izvoljeni ali imenovani v komisije, bi imeli torej pravico le do dveh ali največ treh. S štirimi člani smo torej lahko zelo zadovoljni.

Zgodilo se je prvič v zgodovini Cerkve, da ste na sedanjem 21. ali II. vatikanskem vesoljnem cerkvenem zboru obravnavali vprašanje liturgije t. j. češčenja, ki ga izkazuje Cerkve Bogu. — Liturgično življenje je bilo nekoč v Sloveniji zelo razširjeno. Ali bi nam lahko povedali, kako je sedaj z njim?

Liturgično gibanje in z njim liturgično življenje doživlja v Sloveniji v poveljni dobi resničen preporod in poglobitev. Vse versko življenje in delovanje duhovnikov je danes sredotočeno na Cerkve in cerkveno bogoslužje. Duhovniki in verniki se vedno bolj zavajajo neizmernih zakladov, ki jih vsebuje bogoslužje, predvsem sveta maša. Sodelovanje vernikov pri sveti maši vedno bolj napreduje. Število svetih obhajih narašča. Seveda to ni povsod enako. Napredek je odvisen od tega, kako so posamezni duhovniki zavzeti za liturgično obnovo.

Prevzvišeni, ne upam se vas več dalje zadrževati. Zanima me pa še kako prenašate rimsko podnebje. Nešteto škofov je namreč v zadnjih dnevih tednih obolelo v Rimu.

Na rimsko podnebje sem, hvala Bogu, navajen. Preživel sem namreč kot bogoslovec v Rimu kar sedem let. Zato se tudi sedaj zelo dobro počutim v rimskem podnebnju, predvsem pa v prijetnem duhovnem ozračju v središču Cerkve. Žal mi je le, da prevzvišeni ljubljanski škof mnogo trpi zaradi svoje bolezni. Pooblaščen sem, da sporočim vsem Slovincem doma in izven domovine njegov pozdrav in ga priporočam v molitev, posebej za priprošnji božjega služabnika Slomška.

VOVKOV ŠKOFOVSKI JUBILEJ

Med trajanjem prvega dela vatikanskega koncila je ljubljanski nadškof msgr. Vovk dne 1. decembra slavlil 16-letnico škofovske posvetitve. Ta dan je prebil v zbranosti in molitvi. Ta dan so se ga spominjali z molitvijo tudi Slovenci doma in v svetu ter ji pridruževali prošnje Bogu, da bi mu povrnil zdravje.

MARIBORSKI ŠKOF DR. DRŽEČNIK

pa je 2. decembra posvetil v novomašnika v kapeli slov. šolskih sester v Grottaferrati štajerskega rojaka štefana Faleža. Slovesnosti se je udeležilo številno zastopstvo Slovencev v Rimu.

Po zaključku prvega dela koncila je škof dr. Držečnik 9. decembra odpotoval v sveto deželo, odkoder se je vrnil v Rim dne 19. decembra, nato pa odpotoval v Slovenijo.

Prinašamo zanimiva razmišljanja in predloge g. Zdravka Novaka iz Severne Amerike o problemu, kako rešiti, vzgojiti in usmeriti v slovenskem duhu našo izseljensko mladino. Dasi imajo Novakove misli za osnovo razmere v Severni Ameriki, so zanimive in koristne za vse slovenske izseljence. V Argentini je nekaj misli g. Novaka praktično že izvedenih. Tako n. pr. tečaj za srednješolsko mladino, ki se vrši v Slovenski hiši v Buenos Airesu že od velike noči lanskega leta, t. j. od leta 1961 naprej in ga vodi g. Marko Kremžar. Pa tudi slovenska akademska mladina je imela pod okriljem svoje stanovske organizacije, Slovenskega kat. akademskega društva, že nekaj priložnostnih tečajev.

Ko smo meseca maja 1945 zapustili domovino in odšli preko meje, nismo tega storili samo zato, da si rešimo golo življenje, ampak tudi zato, da svetu pokažemo, da smo proti komunizmu, ki je bil našemu narodu vsiljen od zunaj. Domovino smo pa zapustili tudi zato, da v tujini delamo na to, da zmagata v domovini pravica in svoboda.

Tisti dan, ko smo se Slovenci kot begunci znašli v tujini, smo bili postavljeni pred popolnoma nove naloge. Največja med njimi je bila, da ohranimo tudi v tujini svojo narodno zavest in svoje versko prepričanje in se kot taki pripravljamo na povratek v domovino.

Da si ohranimo svojo narodno samobitnost in zavest smo po taboriščih s trudom in naporom, — pa tudi z veliko ljubeznijo delali na prosvetnem in kulturnem polju: ustanavljali slovenske šole, odre, pevske zbornice, telovadna društva in se udeleževali v športu, tako, da v tem pogledu skoraj nismo nazadovale, četudi smo imeli večkrat na razpolago samo primitivna sredstva.

Da si ohranimo na višini svoje versko prepričanje, je večina gojila globoko versko življenje, tako, da smo v tem pogledu še napredovali. V tem pogledu je bilo le malo izjem in kolikor jih je bilo, je bila krivda posameznikov.

Naša zavest, da smo Slovenci in protikomunisti, je bila vedno močna in živa.

V ČEM JE TOREJ PROBLEM?

Zaradi svoje nesposobnosti, tiranije in slabega gospodarstva, bi komunizem v Sloveniji in Jugoslaviji že zdavnaj propadel in se zrušil tako globoko, da bi bilo možno misliti na demokratično vzpostavitev vlade v Sloveniji. Toda tisti, ki so nam leta 1945 komunizem vsilili, ga sedaj z milijoni podpirajo, da se drži na vladi.

Malom je zato verjetno, da bi se komunizem v Sloveniji zrušil preje, kot se bo zrušil po vsem svetu. Vseled tega je možno, da bo stara politična emigracija preje legla v grob, ali pa vsled starosti postala nesposobna koristiti domovini v času, ko bo domovina pomoč emigracije potrebovala.

Naš največji problem je v odgovoru na vprašanje: Ali je naša mladina sposobna prevzeti naloge slovenske politične emigracije? Ali ima toliko slovenske in katoliške zavednosti, da lahko jasno spozna potrebo po gojitvi slovenske in katoliške zavesti, da bo zmogla borbo proti komunizmu in močno dovolj, da se odzove klicu domovine, kadar bo prišel čas, da domovini pomaga.

NAŠA MLADINA

Tradicija vsakega naroda je, da mladina prevzema od statega rodu njegove naloge in njegova mesta, da ne samo

nadaljuje svoje tradicije, ampak da tudi na vseh poljih svojega udejstvovanja napreduje. Kakor kmečki sin prevzame posestvo po svojem očetu, tako je mladina dolžna sprejeti naloge svojih prednikov.

Četudi nismo računali s tem, da bo morala naša mladina kdaj sprejeti naše naloge politične emigracije, vendar je bila od prvega dne, ko smo stopili na tuja tla, ona naša največja skrb.

Vsakdo se je trudil, da je svojim otrokom predvsem preskrbel še dodatne hrane, ker taboriščna ni bila zadostna. Skrbeli pa nismo za mladino samo v telesnem pogledu, ampak smo skrbeli tudi za njen duševni, moralni in kulturni razvoj.

Po vseh taboriščih smo ustanavljali slovenske šole, imeli smo povsod tudi slovenske gimnazije in naši ljudje so prispevali tudi od tistega malega kar so imeli, precejšnje zneske za mladino, ki je študirala na univerzah. Naj omenim samo nabirke za študente v Grazu.

Tako naši mladini ni ničesar manjkalo v duhovnem in kulturnem oziru. Lahko rečemo, da je bila begunska mladina v marsičem na boljšem, kot ona, ki je ostala v domovini.

Čas pa prinaša svoje. Ko smo se razselili iz taborišč smo sicer za mladino še ohranili slovenske šole in slovenske tečaje ob sobotah in nedeljah. Ko pa mladina dorašča in vstopa v višje šole in univerze, se tam popolnoma vtopi v študij, ki je seveda v tujem jeziku in slovenskega sploh ničesar več ne pogreša.

Običajno mladina bodisi da študira dalje, ali pa če gre v službo, zgubi še tisto malo slovenske zavednosti, kar je je ostalo iz ljudskošolskih let.

Večina slovenske mladine sprejema tujino kot svojo pravo domovino, kot svojo edino domovino, kot svojo stalno domovino. Tujino jemlje kot tisto zemljo, kateri dolguje svoje spoštovanje, svojo ljubezen in svojo vdanost.

Ob priliki IV. konvencije akademskega društva SAVA v Torontu so priredili tudi razgovor o slovenstvu v obliki „Panel discussion“. Vodja skupine je bil dr. Jože Bernik. Na vrsti je bilo vprašanje „Kaj pomeni meni kot izobražencu slovenski svet?“ Neki akademik je odgovoril sledeče: „Meni je na to vprašanje težje odgovoriti, kot se morda zdi. Sam se ne spominjam ničesar o Sloveniji. Kar vem o Sloveniji, je to, kar sem izvedel od drugih ljudi, tako, da za mene Slovenija nima tistega pomena, kot za starejši ljudi, ki so tam živeli. Zato zame ni Slovenija slovenski svet, ampak tam, kjer se zbirajo Slovenci, kjer se poje slovenska pesem ali govori slovenski jezik.“

Iz tega lahko vidite, da ne smatram

ZDRAVKO NOVAK, Cleveland:

NAŠ NAJVEČJI PROBLEM

za svojo domovino Slovenijo. Če že moram izbirati domovino, potem lahko rečem, da bolj smatram Ameriko za svojo domovino, kakor pa Slovenijo. Vedno pa se spominjam, da sem Slovenec v ameriškem svetu. In kakšen naj bo moj odnos do tega sveta? Očitno mi iz strokovnega področja ne more nuditi ničesar. Zato se raje obrnem na Ameriko, kjer se vidi naprednost. Vsi stiki, ki sem jih imel s Slovenci, so družabnega značaja. Tu bi lahko rekel, da se skoraj vse moje družabno življenje v Ameriki suče okrog slovenskega življa. Slovenstvo mi je dalo kulturo in jezik, občutek pripadnosti, ni mi pa dalo domovine in sredstev za življenje. Ni pametno misliti, da bomo nekega dne prijezdili na belih konjih v Slovenijo kot osvoboditelji od komunističnega režima.

Slovenski izobraženec v Ameriki mora gledati predvsem na to, kako se bo zboljšalo njegovo stanje tukaj v Ameriki, ne pa v Sloveniji.

Vsi priznamo, da hočemo obdržati v emigraciji slovensko narodno zavest, kakor nam je povedal na lanskem zborovanju gospod Novak v svojem govoru. Rekel je, da se edino narodna zavest lahko obdrži stalno. Meni se pa zdi, da tudi narodna zavest ne ostane, če pa narod nič ne pomeni, to se pravi, da ga svet nič ne posluša. Igrice o kmečkem življenju in narodne pesmi ne pomenijo dosti človeku vzgojenem v Ameriki ali Kanadi. Bolj se bomo uveljavili in več bomo pomenili kot Slovenci, če si bomo pridobili dobro izobrazbo in zasedli važna službena mesta v ameriškem javnem življenju. To bo največje zadoščenje za nas same in priznanje za vse Slovence.“ (Vestnik SAVE nov.-dec. 1961, stran 10).

To je precej odkrita izjava slovenskega mladega, študiranečega človeka, ki se je vsaj toliko potrudil, da je sploh hotel o teh stvareh razpravljati. Iz te izjave se vidi, kako mladim ljudem v tujini manjka narodne izobrazbe.

KAJ PA SLOVENSKA ŠOLA?

Mnogi naši ljudje so prepričani, da naše slovenske sobotne šole in tečaji zadostujejo za izobrazbo slovenske mladine v tujini. To je prav tako, kakor če bi pričakovali, da pridejo iz ljudske šole zdravniki, učitelji duhovniki, inženirji itd.

Namen ljudske šole je naučiti našo mladino slovenskega branja, pisanja in slovenskega verouka, da ji lahko damo v roke note, ali vlogo za igro, to se pravi, da jo toliko vzposobimo v slovensčini, da lahko pristopa v slovenska kulturna društva. Za več pouka skoraj ni časa. Pa če bi tudi imeli dovolj časa, ljudskošolska mladina še ne more vsega razumeti, kar smo ji dolžni dati.

Za drugje po slovenskih naselbinah po svetu mi ni znano, za Združene države Amerike pa vem, da naši mladinci nečesa manjka. Večina naše mladine sodeluje v pevskih, dramskih, telovadnih in raznih drugih organizacijah, pa je vendar zelo narodno nezavedna. Vsi se trudimo, da bi ji dali česar ji

manjka, zato ustanavljamo vse mogoče organizacije, a se ne zavedamo, da vse te organizacije razmer ne morejo popraviti.

Pa če bo tudi mladina imela veliko narodno zavest, saj bi ne vedela, kaj če z njo početi. Mladina ve, da mi stari z njo nismo zadovoljni, a tudi ne ve, kaj mi od nje pričakujemo, kaj je njena dolžnost.

Razmere postajajo take, da bomo Slovenci v svetu izgubili svojo mladino, ne samo, da ne bo nikoli izvršila svoje naloge kot emigrantska mladina, ampak jo lahko zgubimo za slovensko sploh. Zgubila se bo in utonila v tujini, ne da bi kdaj pomislila, da je del slovenskega naroda.

Naša mladina se malo ali nič ne zanima za naloge, ki jih imamo kot emigranti. Ne zanima se za delo in organizacije, ki smo jih dolžni vzdrževati kot slovenski politični emigranti. Ne, da se zanje ne zanima, jih dobesedno ignorira in bagatelizira.

Če govorim za Slovence v Združenih državah Amerike, potem morem z ozirom na gornje ugotovitve izjaviti, da slovenska mladina v sedanjem položaju ni zmogla prevzeti nobene naloge slovenske politične emigracije.

Staronaseljenci v ZD Amerike so v prvih letih, ko so se naselili, najprej postavili slovenske cerkve, nato narodne domove in šole. V teh šolah so poučevali tudi slovensčino, a so z leti omagali. V tistih družinah, kjer so govorili slovensko, otroci drugega rodu še znajo slovensko govoriti, v tretjem rodu pa nihče več ne zna slovensko. Slovenski staronaseljenci so bili večinoma preprosti ljudje, ki so odšli od doma, da v svetu najdejo boljši kos kruha. Večinoma so bili iz stare Avstrije. Morda so imeli par let ljudske šole, ki jim ni dala nobene narodne zavednosti. Zato tudi od njih ne moremo pričakovati, da bi otrokom vcepili kako narodno zavest. Sedaj po prihodu novonaseljencev — nas političnih emigrantov — se pa tudi v tretjem rodu vzbuja želja po znanju slovenskega jezika.

KAKO SMO ZASLI V TEŽAVE?

Ako bi se mogli, mesto da smo se morali razseliti po svetu, vrniti v domovino, potem bi seveda danes ne imeli problemov z našo mladino.

V svetu pa se je hotela naša mladina tako pri študiju kot pri delu čimprej prilagoditi in se izenačiti z domačo mladino tako v jeziku kot v navadah bodisi v šoli, pri delu, na zabavi ali na ulici. V tujih šolah so povsod poveličevali samo svojo veličino, četudi je bila mnogokrat samo na papirju.

Seveda so vse to dejstva, ki jih ne moremo odstraniti, ampak moramo z njimi računati, ako hočemo rešiti mladino svojemu narodu.

Doslej smo v tem pogledu premalo storili. Ako hočemo mladino ohraniti svojemu narodu, moramo storiti kaj več.

REŠITEV PROBLEMA

Ko sem s tem in onim razpravljaval o problemu naše mladine, so bili mnogi mnenja, da naj vse ono, kar naši mladini manjka, ko zapusti slovensko šolo ali tečaj, nadomeste starši.

Res je, da starši lahko veliko pomagajo k rešitvi problema, a sami problema rešiti ne morejo. Kakor oče zdravnik ne more usposobiti svojega sina za zdravnika, profesor za profesorja, tako tudi starši sami tega problema ne morejo rešiti. Problem je pretežak in prevelik, da bi ga mogli starši sami rešiti. Ta problem zahteva sistematične rešitve po dobro izdelanem načrtu, ki ga mora rešiti slovenska skupnost. Da je rešitev tega problema samo zadeva staršev, trdijo taki, ki sami nimajo otrok.

Kje je torej rešitev?

Rešitev problema bi bila v tem, da bi v vsakem kraju, kjer je več Slovencev naseljenih, ustanovili poseben mladinski tečaj za mladino, ki je zapustila slovensko sobotno šolo in vstopila v srednjo ali višjo šolo.

Vsak narod pozna ustanovo, ki ji pravimo tečaj. V domovini smo poznali abiturientske tečaje, razne trgovske tečaje itd.

Neke vrste tečaj je bil tudi vojaški kadroški rok. Obramba države je zahtevala, da je bil vsak državljani usposobljen in izvežban za obrambo domovine, a vsi državljani niso mogli biti po poklicu vojaki.

Zato mislim, da bi tudi mi lahko nadomestili pri naši mladini manjkajočo narodno izobrazbo z ustanovo, ki ji pravimo — tečaj.

KAKO TEČAJ ORGANIZIRATI?

Kakor smo že omenili, naj bi prirejali mladinske tečaje v vsakem kraju, kjer je večja slovenska skupnost. Ustanovi naj se poseben, stalen odbor, ki naj bi imel sledeče naloge:

1. Izdelati seznam slovenske mladine v svojem okraju; 2. povabiti mladino na tečaj; 3. izdelati program tečaja; 4. določiti čas in kraj tečaja; 5. poiskati zadostno število predavateljev; 6. organizirati mladino, ki bi tečaj končala.

Če so starši res dolžni ta problem rešiti, potem je gotovo njihova največja naloga, da zastavijo ves svoj vpliv in svojo besedo, da se bodo njihovi doraščajoči otroci tečaja udeležili.

Čas in kraj tečaja sta gotovo važna. V kakem kraju bodo morda zimski meseci bolj ugodni, drugod zopet poletni. Naj spomnim samo na razne študijske tečaje, ki so jih organizirale razne ustanove v poletnih mesecih za dijaštvo po raznih krajih Gorenjske med počitnicami.

Kar tiče predavateljev je gotovo dolžnost inteligence v vsakem kraju, da si porazdeli predavanja, ki bodo predvidena.

NAMEN TEČAJEV

Namen tečajev bi bil v glavnem trojen:

I. Navdušiti mladino za vse, kar je slovenskega;

MILOVAN DJILAS:

Moji razgovori s Stalinom

„Razgovori s Stalinom — Conversation with Stalin“ je zadnja Djilasova knjiga, ki je izšla nedavno v ameriški založbi Horcourt Brace and World, Inc., katere predsednik je William Jovanovich. Ker v njej Djilas odkriva stvari, ki sedaj niso ugodne za Tita in njegove sodelavce, so ga sedanjí komunistični oblastniki v Jugoslaviji dali zapreti in obsoditi na večletno ječo. V ta namen so celo spremenili kazenski zakonik in vanj vnesli določila, da obsodbo izdajanja „državnih tajnosti“. Djilas prestaja zaporno kazen v kaznilišnici v Sremski Mitrovici, kjer tudi čaka na razsodbo Vrhovnega sodišča zaradi pritožbe, ki jo je vložil njegov zagovornik proti zadnji obsodbi, ki vsebuje tudi določila, da se zaplenjajo tudi vsi Djilasovi dohodki, ki bi jih imel od prodaje svoje knjige „Razgovori s Stalinom“ v inozemstvu.

Nekatere zanimivosti te knjige prinašamo v naslednjem v glavnem po prostem opisu, važnejše odstavke pa dobesedno.

V začetku marca 1944 je odhajala iz bosanskega Drvarja v Moskvo prva partizanska delegacija. Poslal jo je Tito, da bi dosegla pri Stalinu in preko njega pri zahodnih zaveznikih, mednarodno priznanje partizanske vlade v Jugoslaviji. Kot vodilni član je bil priključen delegaciji Milovan Djilas, ki je bil tedaj najožji Titov sodelavec. Malo pred odhodom delegacije, to je v februarju 1944, je prispela k partizanom prva sovjetska vojaška misija, dočim so Angleži že devet mesecev prej, v maju 1943, spustili s padali svojo vojaško delegacijo k partizanskemu poveljstvu.

Partizani, ki so odhajali v Moskvo, so sklenili vzeti s seboj nekaj daril za svojega oboževanega vodjo Stalina. Ker niso mogli najti drugega, so izbrali kot darilo puško, ki je bila izdelana leta 1941 v partizanski tovarni v Užicah in pa nekaj ročnih izdelkov bosanskih kmetov, med drugim tipične opanke iz neustrojenega usnja.

Iz Drvarja je delegacija odpotovala z letalom v Bari v Italiji, kjer je bilo oporišče za jugoslovanske partizane. Od tam so nadaljevali pot preko Malte, Severne Afrike, Kaira in Bagdada proti Teheranu. Ves čas svojega bivanja na ozemlju, zasedenem po Angležih, je bila partizanska delegacija do njih skrajno nezaupljiva in rezervirana. Posebno so se bali partizani angleške obveščevalne službe, to pa še posebno zato, ker je delegacija nosila s seboj v Moskvo ves tajni arhiv komunistične partije Jugoslavije.

Ko so pristali na nekem angleškem

letališču v bližini Bagdada, je Djilas videl hangarje, ki so bili prerezani od krogel. Povedali so mu, da je tam nedolgo poprej prišlo do težkih bojov med angleškimi četami in upornimi arabskimi domačini, katere so nahajskali in vodili nemški agenti.

Iz Teherana je delegacija odletela s sovjetskimi letalom v Moskvo, kjer so jih seveda nadvse prijazno sprejeli. Prišli so v stik s starimi jugoslovanskimi komunističnimi emigranti, ki so bili že dolga leta pred vojno v Moskvi. Djilas pravi, da so bile vrste teh starih komunistov močno razredčene zaradi Stalinovih čistk, ki jih je izvajal pred vojno.

Poleg teh emigrantov je delegacija našla v Rusiji tudi takozvano jugoslovansko brigado, katero so Sovjeti tedaj vežbali v okolici Moskve. Vojaki te brigade so po večini poprej pripadali nekemu hrvatskemu polku, katerega je Pavelić v znak solidarnosti s Hitlerjem poslal na vzhodno fronto. Ta polk je bil pri Stalingradu razbit in ujet, iz vojakov pa so Sovjeti — po predhodni čistki — formirali posebno brigado. Obdržali so celo prejšnjega poveljnika Mešića, pač pa so dodali brigadi politične komisarje. Djilas je obiskal vojake in pravi, da so bili, kljub silno mrzli ruski zimi, nastanjeni v slabo zgrajenih za silnih barakah in da so jih sovjetski inštruktorji vežbali v najstrožji pruski disciplini.

Kljub temu, da je Djilas delal na vse

kriplje, da bi se sestal s Stalinom ali Molotovom, je trajalo več tednov, preden je prišlo do tega sestanka. Med tem je jugoslovanska delegacija na povabilo sovjetske vlade obiskala neposredno zaledje bojišča v Ukrajini, kjer je tedaj poveljeval maršal Konjev. Odleteli so z letalom v majhno ukrajinsko mesto Uman, kjer je Djilas na svoje veliko začudenje ugotovil, da se je sovjetski režim posluževal na vse načine domovinskih in celo verskih čustev prebivalstva, da bi se otrešel nemškega napadalca. Ko jim je šlo za kožo, so Sovjeti začasno prepovedali vsako protiversko propagando in so celo podpirali pravoslavno cerkev. Uvideli so namreč, da komunizem sam na sebi ni zmogel rešiti Rusije. Djilas pravi, da je n. pr. pravoslavni škof v Umanu imel s svojimi pozivi na odpor proti Nemcem veliko več uspeha med ljudmi kakor pa glavni tajnik ukrajinske komunistične partije. Na splošno pa Djilas ni videl med ukrajinskim ljudstvom navdušenja za borbo, pač pa mu je padla v oči pasivnost in brezbržnost prebivalstva do Sovjetov.

Nadalje je bil Djilas zelo iznenaden, ko je pri nekem banketu v glavnem stanu maršala Konjeva videl, kako so se sovjetski oficirji gostili z najbolj izbranimi jedili in pospravili ogromne količine alkohola, dočim je prebivalstvo neusmiljeno stradalo zaradi vojne.

Sredi banketa pa je nenadoma prišlo sporočilo, naj Djilas in partizanski general Terzić takoj odpotujeta v Moskvo na sestanek s Stalinom. Še tisti večer je Stalin oba sprejel v Kremlju. Pri sestanku sta bila navzoča še Molotov in general Žukov.

Djilas pravi, da je sestanek s Stalinom za njega pomenil višek sreče in blaženosti. Vse, kar je bilo v zvezi s Sovjetsko zvezo in s Stalinom, je bilo pri jugoslovanskih komunistih predmet oboževanja in fanatičnega občudovanja. Stalin sam jim je bil nekakšen polbog in vse kar je rekel, izjavil ali storil, je bilo sprejeto z neomajno vero in navdušenjem. Tako omenja Djilas, da je komunistično vodstvo v Jugoslaviji bilo v začetku vojne sveto prepričano, da bo vojne konec leta 1942 in sicer iz preprostega vzroka, ker je Stalin tako rekel! Ko pa se njegova preokba ni uresničila in je vojna trajala dalje, ni Stalinov ugled prav nič padel, ampak so slepo verovali še vedno vanj.

Glavni predmet prvega razgovora med Djilasom in Stalinom je bilo priznanje Titovih partizanov kot zakonite jugoslovanske vlade. Stalin in Molotov sta smatrala, da zaradi zahodnih zaveznikov čas za tako priznanje še ni zrel. Obljubila pa sta svo pomoč, čim bi se pokazala v mednarodni politiki ugodna prilika. Nadalje je bilo sklenjeno, da bodo Sovjeti zaprosili Angleže,

EM V IZSELJENSTVU

II. vzbuditi zanimanje pri mladini za vse, kar je slovenskega;
III. vcepiti v mladino čut soodgovornosti za svojo domovino.

SNOV PREDAVANJ

Snov predavanj bo gotovo skladna z namenom, ki ga hočemo s tečajem doseči. Prvi del predavanj bo obsegal tvari, ki bo mladino navdušila za vse, kar je slovenskega. Tako naj bi v prvem delu predavanja zavzemala sledečo snov:

1. Zemljepisni oris Slovenije, nje lepote in važnost v delu Evrope. Kjer se nahaja. Predavanje naj spremljajo slike.
2. Kratek oris zgodovine, zlasti ustoličenja karantanskih knezov, oholega graščaka in podložnega kmeta, turške vpade, protestantizem, težnja Slovencev, da se otresejo nemškega jarma, doba okoli leta 1848, narodni tabori, slovenska kulturna društva, telovadna društva, Katoliško akcijo in pa borbo proti komunizmu.
3. Opis in predvajanje naše narodne pesmi.
4. Opis in prikaz naše narodne noče.
5. Slovenska beseda.
6. Slovenska knjiga. Slovensko časopisje.
7. Veliki slovenski močje, ki so dvignili slovensko narodno zavest in dvignili Slovence v najbolj kulturni narod.
8. Slovensko izseljenstvo.

V drugem delu predavanj vzbuditi v mladini zanimanje za delo za slovensko stvar.

1. Poglejmo druge narode, kako delajo z o svojo domovino. Njihovo delo je naredilo njihove domovine velike in slavne.
2. Na tisoče študentov iz azijskih in afriških držav študira na evropskih in ameriških univerzah, da se bodo vrnili v domovino kot zdravniki, profesorji, inženirji, politiki, gospodarstveniki.
3. Imeli smo Slovence svetovnega slovesa. Tu je prikazati osebnosti in dela tistih Slovencev, ki so dosegli svetovni sloves.
4. Omenimo, kako se drugi narodi zanimajo za nas Slovence: V Monteru v Kaliforniji je vojaška akademija za jezike. Med 54 jeziki je bila odbrana tudi slovenščina. Tam imamo štiri slovenske profesorje. Po ameriških univerzah je vedno večje zanimanje za slovenske jezike, literaturo in razvoj. Mnoge univerze ustanavljajo slovenske pa tudi slovenske knjižnice in izdajajo posebne bibliografije o izdanih delih.

V tretjem delu predavanj pa vcepimo naši mladini odgovornost za slovensko domovino.

1. Smo udje slovenskega naroda in s tem dejstvom se moramo sprijazniti in smo zato dolžni se za svojo domovino zanimati, ji pomagati do svobode in časti.
2. Gajiti moramo v sebi in drugih slovensko zavest:

Slovenec sem! Tako je mati d'jala, ko me je dete pestovala!
Zatorej dobro vem: Slovenec sem.

3. Zavedati se moramo: Slovenci smo narod z globoko katoliško tradicijo; Slovenci smo vzgojeni v narodnem duhu; Slovenci se ločimo od drugih narodov, da skupno opravljamo svoje molitve; Slovenci radi prepevamo poštene slovenske pesmi; Slovenci ljubimo pošteno branje; Slovenci hranimo svojo narodno zavest doma in v tujini.

V slovenskih družinah se vedno govori slovensko, se prepeva domača slovenska pesem, slovenska knjiga ima častno mesto v vsaki slovenski hiši, dobri slovenski časopis redno prihaja v slovensko družino, slovenska molitev se ohranja iz roda v rod.

4. Slovenska skupnost.

V domovini smo imeli svoje vaške, srenjske, občinske in župnijske skupnosti. Ponosni smo bili na vse, kar smo skupnega zgradili na gospodarskem, kulturnem in verskem polju.

V tujini ima skupnost še večji pomen. Lahko trdimo, da bo ohranil svojo narodno zavest, svojo vero, svoje poštenje samo tisti, ki se bo zvesto držal slovenske skupnosti.

Slovenska skupnost v tujini vzdržuje slovenske šole, cerkve, narodne domove. Slovenska skupnost nam daje priliko, da se kulturno udeležujemo in se udeležujemo poštene slovenske zabave in razvedrila.

Gojimo svojo narodno zavest, govorimo slovensko, molimo skupno po družinah, pojmo slovenske pesmi, radi berimo slovenske knjige in časopise, udeležujemo se svojih prireditve, sodelujemo pri slovenskih organizacijah.

5. Naše poslanstvo.

Mi smo v tujini, ker nismo hoteli živeti pod komunizmom, ki nam je bil vsiljen. Tri leta je trajala v Sloveniji revolucija, na tisoče naših najboljših ljudi je padlo v tej borbi in po treh letih naša borba ni bila venčana z zmago. Umaknili smo se. Vetrinji. Slovenska narodna vojska. Vrnitev desetih tisočev in njih smrt.

V Sloveniji je zavladal komunizem. Domovina trpi že dve desetletji pod jarmom brezbožnega komunizma. Nas čakajo sedaj velike naloge, da pomagamo domovini, da se reši okovov komunizma. Domovini moramo pomagati tudi zaradi žrtve, ki jih je doprinesla za svojo vero in svobodo.

6. Moramo biti pripravljeni. Toda čas beži. Ne vemo še, kdaj bo napočil čas odrešenja za našo domovino. Toda gorje, ako takrat ko pride, ne bomo pripravljeni.

Toda naši starši se starajo, drug za drugim bodo odšli. Kakor oče — gospodar izroča v svojih starih letih posestvo svojemu sinu, tako mora tudi naša mladina prevzeti postopoma naše ustave.

nove in organizacije ter naloge, ki jih imamo do svojega naroda in domovine.

Toda ni nam dano na razpolago, da te naloge prevzemamo ali pa jih odklonimo. Kakor smo morali sprejeti ob rojstvu Slovenijo za svojo domovino in slovenski narod za svoj narod, tako moramo tudi naloge in dolžnosti, ki jih domovina in narod od nas zahtevata, sprejeti. Ako nečemo, da nas zgodovina, domovina in tisti, ki od nas pričakujejo pomoči, ne obsodijo, da nismo storili svoje dolžnosti, potem moramo radi ali neradi, lahko ali težko, te naloge sprejeti.

Upamo, da ni nikogar med nami in našo mladino, ki ne bi z veseljem, pogumom in ponosom sprejel nase tisti del dela za narod, ki mu ga bosta čas in razmere določile.

Pomislimo, koliko tisoč naših rojakov je darovalo svoje življenje za vero in svobodo svoje domovine. Pa ne samo naš narod. Saj ni na svetu naroda, ki ne bi od njega čas zahteval tudi takih žrtve.

Slovenska mladina je vedno storila svojo dolžnost in postavila na razpolago svoje mlade moči in svoje sposobnosti v obrambo ali pa v procvit svoje domovine.

V trudu in znoju polnem radosti domu gradimo slavo in čast. Mladina, ti budiš nam upe zlate, srce nam dvigajo pogledi nate. Le pevaj zdej, mladosti se raduj, mebeški angel te nesreč varuj!

PRIPRAVA PREDAVANJ

Vsak odbor Mladinskih tečajev bo moral sam izdelati načrt o predavanjih. Prav tako bi moral vsak predavatelj sam sestaviti bojev predavanja, posebno za prve tečaje. Pozneje bodo gotova posamezna predavanja objavljena, ali pa jih bodo mogli posamezni predavatelji izmenjati in dopolniti.

V tem programu so navedene samo glavne misli, o čem naj bi se na tečajih govorilo. Vsako predavanje bo zahtevalo svojega študija, ki ga bo mogoče najti iz virov.

Predvsem bo gotovo potrebno uvodno predavanje, ki naj bi ga imel predsednik tečaja. V tem uvodu naj se mladini pojasni potreba po tečaju in potreba po intenzivnejšem delu slovenske mladine za slovensko stvar.

Vsak predavatelj naj k tvorini predavanja sestavi tudi vprašanja. Ko je predavanje končano, naj slušatelje sprašuje o predmetu, o katerem je govoril, da bi videl, kako so stvarine sprejeli in razumeli. Vsak tečajnik naj dobi vsaj eno vprašanje. Vsak predavatelj naj doseže, da bodo tečajniki odkrito povedali svoje mnenje, četudi bi bilo kritično.

SLOVESEN ZAKLJUČEK

Ob zaključku celotnega tečaja naj se pripravi slovenska prireditev, na katero naj se kot goste povabi predstavnik krajevnih slovenskih organizacij, ki naj bi predvsem vsebovala vsa predavanja, priprave, potek in zaključek.

V prvem delu programa naj vodstvo tečaja poda poročilo o pripravah in poteku, kakor tudi o uspehu tečaja.

Ob tej priliki naj tečajniki položijo tudi slovesne obljube v pričlo vsega občinstva.

Vsak tečajnik, ki se je udeležil večino predavanj, dobi umetniško izdelano diplomu in obljube.

V druge delu programa naj krajevne organizacije prirede akademijo na čast tečajnikov.

Ob koncu naj bo zabavni del s plesom, prost, zabavo in pogostitvijo.

OBLJUBE

V gornjem odstavku smo omenili obljube. Z obljubami bomo dosegli, da bodo tečajniki vzeli tečaj bolj resno in se bodo tudi čutili bolj vezane za delo v slovenski skupnosti.

Tečajniki polagajo obljube na ta način, da jim voditelj tečaja, predsednik stalnega odbora ali pa voditelj prireditve zastavlja vprašanja, oni pa odgovarjajo za obljubljam!

Za vzorec objavljamo nekaj obljub. Ali obljubljam, da boste zvesti slovenskemu narodu, njegovim tradicijam in jeziku? — Obljubljam!

Ali obljubite, da boste v medsebojnem občevarju vedno s ponosom rabili svoj materin jezik? — Obljubljam!

Ali obljubite, da boste vedno radi prebirali slovenske časopise in knjige in jih podpirali s tem, da jih boste naročali? — Obljubljam!

Ali obljubite, da se boste vedno živo zanimali za narodno delo rojakov v svojem kraju, po svetu in v domovini? — Obljubljam!

Ali obljubite, da boste povsod z veseljem sodelovali v slovenski skupnosti in jo zvesto podpirali? — Obljubljam!

Ali obljubite, da boste, če le mogoče, skiepali ljubezenske in zakonske zveze s slovenskimi rojaki? — Obljubljam!

Ali obljubljam, da boste vzgajali svoje otroke v slovenskem narodnem duhu? — Obljubljam!

Ali obljubite, da boste vedno in povsod skrbeli za ugled svojemu narodu? — Obljubljam!

Ali obljubite, da boste kot zavedni Slovenci tudi dobri katoličani in živeli po katoliških načelih? — Obljubljam!

Seveda se te obljube lahko spremenijo in dopolnijo po potrebi kraja in časa.

DRUŠTVO ABSOLVENTOV MLADINSKEGA TEČAJA

Absolventi prvega tečaja naj ustanovijo društvo, ki bo vse tečajnike med seboj povezovalo. V poznejših letih naj bi društvo vedno sprejemalo med članstvo nove absolvente.

ZLATA KNJIGA

Ko se bodo tečaji začeli in bo vsebina predavanj že precej izdelana in ustaljena, naj se izda „zlata knjiga“, ki naj bi predvsem vsebovala vsa predavanja, priprave, potek in zaključek.

doslej izvedenih tečajev v raznih krajih. Objavljena bodo tudi imena tečajnikov in njih fotografije.

Zlata knjiga bi prav dobro služila tudi tistim oddaljenim posameznikom, ki se tečaja ne morejo udeležiti.

ZVEZA VODSTEV TEČAJEV

Vsak kraj naj bi na podlagi pričujočega programa ustanovil svoj stalni odbor za prirejanje Mladinskih tečajev. Ko bo teh odborov več, naj se povežejo v Zvezi.

PREDVIDEVANJA

Vse, kar je bilo doslej v tem programu o Mladinskih tečajih povedane, ni morda nekaj popolnega, niti nekaj stalnega ali dokončnega. To je samo misel, kako bi se dalo morda vzgojiti našo mladino, da bo bolj narodno zavedna, da se bo bolj zanimala za vse, kar je slovenskega in da ji bomo vcepili vsaj nekaj čuta soodgovornosti za delo za slovenski narod in domovino.

Morda se bo komu teh, ki se čutijo odgovorne za slovensko politično emigracijo zdela rešitev našega problema — o slovenski mladini — na opisan način neizvedljiva in neuspešna. Potem seveda poskus rešitve s tečaji, kot doslej opisano, nikoli ne bo doživel niti poskusa.

Možno je tudi, da bo misel ugodno sprejeta, a je ne bo mogoče izvesti, ker zanjo ne bo mogoče navdušiti mladine.

Verjetno je tudi, da ne bomo mogli v tečaj spraviti vse naše mladine, četudi se bodo ustanovili po vseh naših naselbinah, ker bi mnogi ne hoteli žrtvovati nje časa ne truda, da bi šli na tečaj.

Gotovo pa je, da bo tista mladina, ki bo tečaj končala, bolj dovzetna za slovenske probleme in bolj uporabna za delo v slovenski skupnosti.

Upam, da je zamisel izvedljiva. Upam tudi, četudi na tečaje ne bomo spravili vse mladine, da se bo v vsakem kraju in vsako leto prijavilo toliko mladine, da bo tečaj mogoče izvesti.

Ako se bodo tečaji začeli prirejati, potem z gotovostjo lahko rečemo, da je naš največji problem — naša mladina — ugodno rešen.

Vsi tisti mladi ljudje, ki bodo tečaj končali, bodo gotovo pozitivno delali v slovenski skupnosti in z razumevanjem sprejeli nase vse dolžnosti, ki jih bodo od njih zahtevale koristi slovenskega naroda. Nasprotno pa lahko trdimo, da bodo vsi tisti mladi ljudje, ki bodo v posameznih krajih udeležbo na tečaju odklonili, postali suhe veje, ki bodo prej ali slej odpadle od debla slovenskega naroda. Naša mladina se vedno bolj izživlja v plesih in zabavah; s tečaji pa bi ji vcepili več smisla za resno delo.

Kot v ogledalu so nam lahko za zgled razmere v kat. pros. društvih v domovini pred drugo svetovno vojno. Vsa tista mladina, ki se je hotela žrtvovati in je hodila na predavanja in tečaje — to je, da se je hotela žrtvovati za cilje in ideje kat. organizacije, v kateri je delala, je ostala zvesta katoliškim načelom in tradicijam. Velik del drugih smo pa med revolucijo tudi v katoliških organizacijah izgubili.

In prav tako bo tudi sedaj!

da jim dovolijo v Italiji posebno letalsko oporišče, odkoder bi sovjetska letala oskrbovala partizane. Stalin je tedaj tudi mislil na to, da bi Sovjetska zveza nakupila v Egiptu nekaj ladij, s katerimi bi izdatneje oskrbovali Tita. Toda do izvedbe tega načrta ni prišlo. — Približno po eni uri je bil sestanek s Stalinom končan.

Do drugega sestanka je prišlo nekoliko pozneje in sicer na predvečer zavezniškega izkrcanja v Franciji. Kakih deset dni prej so nemški padalci napadli Drvar in Tito je s svojim štabom zelo zaskrbljen za Titovo usodo in je svetoval, naj se Tito umakne na varno. Sledeč Stalinovemu nasvetu je Tito res kmalu nato odšel pod angleško okrilje na otok Vis v Dalmaciji. Obenem je Stalin svaril in opozarjal Djilasa, naj se Tito skrbno varuje, dokler bo na angleškem ozemlju. Dejal je, da bi se mu lahko zgodilo kaj podobnega kakor poljskemu generalu Sikorskemu, katerega so Angleži strmoglavili z letalom vred, ker jim ni bil po godu. Djilas omenja, da je zaradi Stalinovega svarila Tito zares 21. septembra 1944 v največji tajnosti ponoči odletel z letalom iz Visa v Romunijo, kjer so tedaj že stale sovjetske čete.

Stalin je ob tej priliki tudi zahteval od Djilasa, naj partizani opustijo vse,

kar bi Angleže privedlo do prepričanja, da gre Titu le za vzpostavitev komunističnega režima. Rekel je tudi, naj jugoslovanski partizani odstranijo rdeče zvezde s čepic, kar pa je Djilas zavrnil, če da so zvezde že postale tradicionalne pri partizanih.

Stalin je tudi poudaril, da morajo partizani na vsak način stopiti v stik s šubašičem, ki je tedaj formiral svojo vlado in je svetoval, naj ga uporabijo kot začasno in prehodno stopnjo za dosego popolne oblasti v Jugoslaviji.

Nato je Stalin ostro kritiziral Angleže, češ da so dosedaj v vseh vojnah izgrajevali svoje zaveznike. O Churchillju je izjavil, da je ničvreden tip, ki je zmožen ukrasti svojemu bližnjemu iz žepa kopejko, dočim je za Roosevelta rekel, da je sicer tudi dolgooprstež in zmikav, toda le če gre za kako večjo vsoto.

Splošne vtise tega drugega sestanka je Djilas povzel takole: Stalin se je zavedal, da je jugoslovanska komunistična revolucija zaradi posebnih razmer in zemljepisnega položaja ušla izpod njegove neposredne kontrole in da so jugoslovanski komunisti izven dosega njegove oblasti, da bi jim dajal enostavno povelja, ki bi jih morali izvrševati. Zato je na vse načine izrabljala idejne vezi z njimi in njihove pomisleke proti zapadnim demokracijam, da bi jih odtrgal od naslonitve na zapad in

jih podredil sebi in svoji politiki.

Djilas opisuje nato nekatere Stalinove navade in omenja, da je zbiral vsak večer svoje najožje sodelavce pri sebi na večerji, ki je trajala nekako od 10. ure zvečer do zgodnjih jutranjih ur. Povabil je vedno tiste osebe, s katerimi je hotel tisti večer razpravljati o tekočih vprašanjih in zadevah. Reševanje teh vprašanj se je vršilo v splošnem in nepriziljenem razgovoru med Stalinom in njegovimi gosti ob mizi, ki je bila bogato založena z najbolj izbranimi jedilni ter z alkoholnimi pijačami. V takem okolju so se reševala v Kremliju važna vprašanja, ki so se tikala posameznih dežel in narodov in v nemajhni meri usode vsega človeštva. Navadno so se te nočne seje ali večerje zaključile šele okrog 4. ure zjutraj. Zato so Stalin in njegovi visoki uradniki prihajali v svoj urad šele okrog poldneva in začeli svoje delo šele v popoldanskih urah.

Kmalu po svojem drugem obisku pri Stalinu je Djilas zapustil Sovjetsko zvezo in odletel k Titu na otok Vis.

Preteklo je nekaj mesecev. Rdeča armada je skozi Romunijo prišla do jugoslovanske meje in prodirala nato skozi severnovzhodni del Jugoslavije naprej. Pri tem je prišlo do številnih napadov sovjetskih vojakov na jugoslovanske civiliste, do ropanja in posilstev. Djilas navaja sledeče številke jugoslo-

vanske uradne statistike: 1.204 primerov ropanja in težkega nasilja, 121 primerov posilstva žensk, od katerih je bilo v 111 primerih posilstvo združeno še z umorom.

Ker sovjetske vojaške oblasti na jugoslovanske pritožbe sploh niso reagirale, je Tito osebno v navzočnosti Djilasa predložil zadevo šefu sovjetske misije generalu Kornejevu. Kljub temu da je Tito govoril zelo vljudno, je Kornejev smatral njegove besede kot žalitev rdeče armade. Nato se je vmešal Djilas in je nekoliko ostreje dejal: „Opozoriti vas moram, da naši notranji nasprotniki izrabljajo te incidente kot propagando proti komunizmu. Poleg tega pa prebivalstvo nehotne primerja prestopke sovjetskih vojakov z zadržanjem angleških oficirjev, ki si kaj takega ne dovolijo!“

S temi besedami je Djilas izbil sodu dno. Kornejev je vzkliknil v jezi, češ, da je nezasišana nesramnost, če si nekdo upa rdečo armado primerjati z vojsko neke kapitalistične države. Sporočil je vso stvar v Moskvo, kjer so zadevo še napihili in povečali ter začeli s prvo gonjo proti jugoslovanskim komunističnim voditeljem. Očitno so jim nehvaležnost, češ da klevetajo rdečo armado, ki je osvobodila Beograd in Jugoslavijo.

Ko je pozimi leta 1944/45 odšla neka jugoslovanska delegacija (v kateri pa ni bilo Djilasa) v Moskvo, je Sta-

lin pri sprejemu članov te delegacije ostro grajal Djilasa, na katerega je stresel svojo jezo in užaljenost.

Djilas je kmalu opazil, da je zaradi Stalinove jeze med vodilnimi jugoslovanskimi komunisti postal osamljen in izoliran.

Aprila meseca 1945 je odletela z avijonom v Moskvo delegacija jugoslovanske vlade s Titom na čelu, da bi podpisala pogodbo o vzajemni pomoči s Sovjetsko zvezo. Tito je dodelil delegaciji tudi Djilasa in ker niso Sovjeti proti temu izrečno ugovarjali, se je ta odpravil z drugimi na pot. Edini član te delegacije, ki ni bil komunist, je bil dr. Šubašič.

Kmalu po prihodu v Moskvo, je bil s sovjetske strani napravljen poskus, da bi Djilasa, ki jim ni bil všeč, zapletli v razmerje z ženskami dvomljive morale in ga tako politično onemogočili ali vsaj škodovali njegovemu ugledu. Djilas opisuje ta dogodek takole:

„Drugi dan, ko so nas nastanili v moskovskem hotelu „Metropol“, je v moji sobi zazvonil telefon. Ko sem dvignil slušalko, se je oglasil zapeljiv ženski glas:

„Govori Katja.“

„Kakšna Katja?“ sem vprašal začuden in se trudil, da bi se spomnil, če sem kdaj poznal kakšno žensko s tem imenom, pa se nisem mogel nobene domisliti. (Se nadaljuje)

Kronika dela slovenske emigracije v Argentini v letu 1962

Kronika ni neznana stvar v društvenem življenju, bolje — vsaj včasih ni bila. Pred vojno so doma društva vodila posebno knjigo „Kroniko“, v katero so vestno zapisovali vse važne dogodke v društvenem življenju. In celo v pretekli slovenski družini so vodili družinsko kroniko. Toda časi so se spremenili, vsem se mudi in menda ni ne več časa ne navade, da bi v organizacijah pisali v Kroniko.

Da bi nekoliko oživili to navado, obenem pa prikazali delo slovenskih društev, organizacij in ustanov v Argentini, smo skušali v tej Kroniki zbrati vse, kar je bilo napisanega o delu naših društev v letu Gospodovem 1962. Prav gotovo, da Kronika ni popolna: Marsikaj kljub vsej vestnosti izpade; razen tega tudi niso vedno v listih objavljeni dnevi rednih sestankov, sej itd. mnogih slovenskih društev. Toda tudi ta nepopolna Kronika zgovorno kaže, da naša skupnost dela, da živi.

JANUAR

6. — Zaključna prireditev slovenskega šolskega tečaja v Slovenski vasi. — Veselica v Našem domu v San Justu ob 10-letnici naselitve Slovencev v San Justu.
7. — IX. misijonska veletombola v zavodu Don Bosco v Ramos Mejii.
14. — Izlet Družabne pravde na otok Hiawatha v Tigre. — Mendoški fantje in dekleta priredili vsakoletno božičnico; dijaški krožek pa je pohitel na izlet k Sv. Rozi, kjer župnikuje g. Tomažič. — Predavanje Društva slovenskih protikomunističnih borcev (DSPB) v Našem domu v San Justu.
21. — Člani in članice Mladinskega doma na izletu na otoku Hiawatha. — Zborovanje in izlet ZKM v škofovem zavodu v Adrogué.
14. in 21. — Bariločani in planinci iz Buenos Aires postavijo nov križ na Cerro Capilla.
27. — Občni zbor odseka Slovenske fantovske zveze v Slovenski vasi v Lanusu.
28. — Letni shod salezijanskega sodelništva v cerkvi Marije Pomočnice v Don Boscu.

FEBRUAR

3. — Informativni sestanek Slovenske hranilnice z. z. o. z. — Družabni večer v Slovenskem domu v San Martinu s prvim nastopom Triglav jazz.
4. — Tradicionalna družabna prireditev Duhovnega življenja na Pristavi v Moronu.
11. — Občni zbor društva Slovenska vas v Lanusu.
17. — Začetek rednega dela v vseh edinicah Slovenske skavtske zveze.
- 17/18. — Duhovne vaje za dekleta.
- 24/25. — Duhovne vaje za fante.
25. — Prijateljski sestanek mož in fantov iz begunskega taborišča Trani.

MAREC

3. in 4. — Pustne prireditve v Slovenski vasi v Lanusu, Slovenskem domu v San Martinu in Carapachayu, Slomškovem domu v Ramos Mejii, Našem domu v San Justu.
 11. — Slomškov mladinski oder uprizori igro „Desetnik in sirotica“ v dvorani sester dominikank v Ramos Mejii. — Sestanek Fantovskega odseka v San Martinu.
 25. — Slovenci v San Fernando priredili Materinsko proslavo. — Ponovitev igre „Desetnik in sirotica“.
 17. — Občni zbor zadruge Slomškov dom v Ramos Mejii.
 18. — V Mladinskem domu v Don Boscu prijateljski „asado“ za člane. — Blagoslovitev križa, ki ga slovenski andinisti postavili na Cerro Capilla.
 25. — Rekolekcija KA.
 31. — Ustanovni občni zbor FO v San Justu v Našem domu. — Prosvetni večer s predavanjem g. Juraka v Slovenskem domu v San Martinu.
- V tem mesecu so pričeli tudi s poukom v slovenskih šolskih tečajih.

APRIL

1. — Izlet slovenske mladine v Parque Pereira. — Čajanka na čast slovenskim materam v Slovenskem domu v Carapachayu.
7. Debatni sestanek Slovenskega katoliškega akademskega društva v Slovenski hiši.
8. — Izredni občni zbor Slovenske fantovske zveze v Slovenski hiši. — DSPB pripravilo sestanek v Slovenskem domu v San Martinu s predavanjem g. Jazbeca o važnih narodnih problemih. — Sestanek deklinskih krožkov. — Igra „Otrok tatice“ na odru Slovenskega doma v Lanusu.
14. — Izpiti pri Slovenskem srednješolskem tečaju.
15. — Rekolekcija KA. — Redni občni zbor dijakinj, včlanjenih v DIO.
15. — Informativni sestanek članov

in prijateljev Fantovskega odseka SFZ v Našem domu v San Justu.

28. — Prosvetni večer v Slovenskem domu v San Martinu s predavanjem g. Juraka „Križem po Evropi“.

29. — VII. slovenski dan — skupna prireditev vseh slovenskih organizacij na Pristavi v Moronu.

MAJ

1. — Občni zbor Družabne pravde.
5. — Prvi kulturni večer Slovenske kulturne akcije (SKA) s predavanjem dr. V. Brumna o novostih v moderni pedagogiki. — Skupni obisk gledališča San Martin Slovenskega kat. akademškega društva.
6. — Občni zbor Zveze slovenskih srednješolcev. — Sestanka SFZ in SDO v Slovenski hiši.
- 5/6. — Praznovanje obletnice blagoslovitve Slovenskega doma v San Martinu.
12. — Prosvetni večer v Slomškovem domu v R. Mejii: Predavanje g. Juraka „Križem po Evropi“.
13. — Vsakoletno vseslovensko romanje k Mariji Pomagaj v Luján.
19. — II. kulturni večer SKA s predavanjem dr. T. Debeljaka o Puškinu kot folkloristu. — Začetek srednješolskega tečaja v Slovenski hiši.
20. — Študijski dan in občni zbor Slov. kat. akad. društva. — Ustanovni občni zbor FO SFZ v Ramos Mejii v Slomškovem domu. — Občni zbor Slovenskega doma v Carapachayu. — „Slovenska vinska tngatev“ v Našem domu v San Justu. — Občni zbor šolskega odbora in blagosloviitev zastave slovenskega šolskega tečaja dr. Franceta Prešerna na Pristavi v Moronu. — Jesenska veselica v domu v Slovenski vasi v Lanusu. — Slovenci iz San Luisa na romanju k M. B. v Volcan.
26. — Proslavi Majniške deklaracije in 500-letnice ljubljanske škofije v Slovenskem domu v San Martinu in Slomškovem domu v Ramos Mejii.
27. — Članski sestanek DSPB v Slovenski vasi v Lanusu.
30. — Sestanek slovenskih duhovnikov v Slovenski hiši.

JUNIJ

2. — Tretji kulturni večer SKA: Predavanje dr. V. Brumna o novih pogledih na univerzitetni študij.
3. — Svečana proslava društva Zedinjena Slovenija v spomin vsem žrtvam vojne in komunistične revolucije. — Ustanovni občni zbor DO SDO Našega doma v San Justu. — Začetek 1. mladinskega šahovskega turnirja v Našem domu.
9. — Prosvetni večer v Slomškovem domu v Ramos Mejii.
10. — FO SFZ iz San Martina proslavi obletnico obstoja z veseloigro „Pogodba“ — Informativni sestanek članov zadruge „Castelli-Slomškov dom“ v Ramos Mejii. — Predavanje o vtisih iz Evrope g. Juraka na Pristavi v Moronu. — Sestanek DO Našega doma.
16. — Četrti kulturni večer SKA: Dr. P. Krajnik o „Edinosti krščanstva in bodočnosti sveta“. — Pričetek turnirja v namiznem tenisu v Našem domu v San Justu.
17. — Sestanek članov Slovenskega doma v San Martinu. — Ustanovni občni zbor FO Morón na Pristavi. — Spominska proslava za žrtve vojne in komunistične revolucije v Slovenski vasi in v Slovenskem domu v Carapachayu. — Sestanek članov FO Našega doma. — Sestanek deklinskega Mladinskega doma.
21. — Proslava Alojzijevega dneva slovenske šolske mladine s sv. mašo in lutkovno predstavo v Ciudadeli. — Procesija sv. Rešnjega telesa v Slovenski vasi.
23. — Občni zbor Slovenskega mladinskega društva Bariloče. — Spominski večer za padle žrtve vojne in kom. revolucije v Slomškovem domu.
24. — Spominski dan 20. obletnice

prve Vaške straže in 20. obletnice trpljenja po koncentracijskih taboriščih v Našem domu. — Spominska proslava za padle žrtve vojne in revolucije v Slovenskem domu v Berazateguiju. — Občni zbor FO San Martin. — Prekmurske kolone v društvu v Villa Obreira v Lanusu. — Kolone v Slovenski vasi v Lanusu. — Sestanka Zveze slovenske srednješolske mladine in Dijskega krožka v Slovenski hiši. — Rekolekcija KA.

27. — Sestanek slovenskih duhovnikov v Slovenski hiši.

28. — Začetek šivalnega in krojnega tečaja v Našem domu v San Justu.

30. — Kulturni večer SKA z razstavo dobitkov umetniške loterije v Slomškovem domu.

JULIJ

1. — Slovenska telovska procesija v Don Boscu v Ramos Mejii. — Roditeljski sestanek društva Slovenska vas v Lanusu.
7. — Sestanka FO Morón na Pristavi in FO Ramos Mejia v Slomškovem domu. — Predavanje ge. D. Petričkove in ge. L. Čecove „O narodnih nošah“. Pripravila, Zedinjena Slovenija v Slomškovem domu. — Sokolsko društvo proslavilo Vidovdan v Jugoslovanskem domu v Dock Sudu. — V. kulturni večer SKA: prof. Gerženič o „Kulturnih vrednotah“.
7. in 8. — Lipahov „Glavni dobiček“ na odru v Slovenski vasi.
8. — Kolone v Našem domu v San Justu. — Sestanka SFZ in SDO pred reorganizacijo v Slovenski hiši. — Sestanek DO v Našem domu. — Prekmurske kolone v Bernalu.
14. — Prosvetni večer v Slomškovem domu v Ramos Mejii. — Roditeljski sestanek v novem Slovenskem domu v Berazateguiju. — Sestanek SKAS v Slovenski hiši.
15. — Nogometna tekma FO Lanús in FO San Martin.
21. — VI. kulturni večer SKA: S. Eiletz o „Ekumenskem koncilu“. — Zaključek šahovskega turnirja v Našem domu. — Družabni večer v Slomškovem domu.
22. — Sestanek zaupnikov SLS v župni dvorani v Ramos Mejii. — Občni zbor SFZ v Slovenski hiši. — Predavanje o lepota Slovenije in lutkovna predstava v Slov. domu v Carapachayu.
28. — Prosvetni večer v Slomškovem domu: dr. V. Brumen „V Slomškovem duhu“. — Kolone v Slov. domu v San Martinu. — Začetek šahovskega turnirja v Slov. domu v Carapachayu. — Začetek šahovskega in namiznoteniškega turnirja v Slomškovem domu.
29. — Začetek šahovskega turnirja v Slov. domu v San Martinu. — Redni sestanek FO San Martin. — Roditeljski sestanek in otroška prireditev v Slomškovem domu. — Občni zbor Zveze slov. srednješolcev. — Rekolekcija KA.

AVGUST

4. — VII. kulturni večer SKA: dr. Alfonz Čuk o „Pomenu in vplivu psihologije v ZDA“.
5. — Sestanka ZDO in SFZ v Slovenski hiši. — Čajanka FO Morón na Pristavi. — Občni zbor DO San Martin. — Ustanovni občni zbor DO Morón. — Družabni večer Društva Slov. protikomunističnih borcev. — Kolone v Slovenskem domu v Slovenski vasi.
11. — Sestanek SKAS v Slovenski hiši. — Večer SKA z razstavo umetnin umetniške loterije v Slov. domu v San Martinu.
13. — X. Socialni dan v Slovenski hiši. — Predavanje o okrožnici „Mater et Magistra“ na Pristavi v Moronu. — Otroška igra „Naočniki“ v Slovenski vasi.
15. — Otroška lutkovna predstava v Slomškovem domu v Ramos Mejii.
17. — VIII. kulturni večer SKA z umetniško loterijo v Slomškovem domu. — Sestanek SKAD v Slovenski hiši. — Prijateljsko popoldne slov. srednješolcev ZSS in DIO v Slovenski hiši.
18. — Sestanek DSPB v Slomškovem domu.
19. — Vsakoletno slovensko romanje v Lourdes. — Predavanje o okrožnici „Mater et Magistra“ v Našem domu. — Sestanek DO Našega doma. — Prosvetni večer v Slovenskem domu v Berazateguiju.
25. — Družabni sestanek Slovencev živečih v Mar del Plati. — Družabna prireditev Slovenske besede. Prosvetni večer v Slomškovem domu. — Razstava

del absolventov umetniške šole SKA v Slovenskem domu v San Martinu.

26. — Akademija Rožmanovega zavoda iz Adrogué: „Preljub veselje, o kje si doma“. — Rekolekcija KA.

28. — Začetek turnirjev v šahu in namiznem tenisu v Slomškovem domu.

31. — Sestanek dijskega literarnega krožka v Slovenski hiši.

SEPTEMBER

1. — Sestanek FO Morón na Pristavi.
2. — Družabna pravda pripravila predavanje o okrožnici „Mater et Magistra“ v Slovenskem domu v Carapachayu. — VI. letni tabor Slov. protikomunističnih žrtev na Pristavi v Moronu. — I. Mladinski dan v Našem domu v San Justu.
8. — Prireditev SKA: Koncert kvarteta Finkovih.
9. — Romanje Družabne pravde v slovensko Marijino svetišče v Slovensko vas. — Proslava obletnice blagoslovitve Slomškovega doma.
15. — Zaključek šivalnega tečaja v Slov. domu v San Martinu.
15. in 16. — Prireditev SKA: krstna predstava drame dr. B. Rozmana „Obsodili so Kristusa“.
16. — Predavanje o mladinskem vprašanju v Slov. domu v Carapachayu. — Sestanek DO San Martin. — Izlet SKAD na Ezeizo.
28. — 30. — Duhovne vaje za izobražence.
29. — Koncert kvarteta Finkovih v Universidad Museo Social Argentino.

OKTOBER

6. — XI. kulturni večer SKA: dr. V. Brumen o Slomšku izdajatelju slovenskih šolskih knjig.
7. — Sestanek SFZ s predavanjem dr. I. Lenčka o II. vatikanskem koncilu. — Sestanek SDO v Slovenski hiši.
14. — X. Mladinski dan v Slovenski vasi v Lanusu. — Tombola Slov. doma v San Martinu. — Sestanek DO v Slomškovem domu.
20. — XII. kulturni večer SKA: B. Fink o temi „Pravo in lepota“.
21. — Sestanek DSPB v Slovenski vasi. Predavanje R. Riglerja o „Naša borba proti komunizmu danes“. — VI. — Družabna prireditev Našega doma. — Začetek Mladinskih športnih dnevo.
30. — Veličastna proslava stoletnice smrti škofa Antona Martina Slomška. obletnica Našega doma v San Justu. — Spomladanski piknik v Slov. domu v Carapachayu. — Sestanek SKAD v Slovenski hiši.
27. — Koncert zbora Gallus ob 5. obletnici ustanovitve Mladinskega zbora. — Slovensko-dalmatinski sestanek v Mar del Plati.
28. — Proslava Kristusa Kralja v Buenos Airesu. — Proslava slovenskega narodnega praznika 29. oktobra v Córdoba.
31. — Sestanek slovenskih duhovnikov v Slovenski hiši.

NOVEMBER

1. — Sestanek FO San Martin v Slov. domu.
3. — Krstna predstava pravljice igre „Zaklad“ M. Osojnika v Našem domu v San Justu. — Skriptično predavanje L. Lenčka o delovanju dr. Janca na Formozu v Slomškovem domu.
4. — X. Mladinski dan SFZ in SDO, zaključek Mladinskih športnih dni in spomin narodnega praznika 29. oktobra na Pristavi v Moronu.
10. — Sestanek SKAD s poslovnim večerom dr. I. Lenčka v Slomškovem domu.
11. — Tombola Slomškovega doma v Ramos Mejii. — Sestanek DO Našega doma. — Martinovanje v Slovenski vasi. — Občni zbor osrednjega društva „Zedinjena Slovenija“ v Slovenski hiši.
17. — Prijateljski asado bivših gencev škofovega zavoda v Adrogué.
18. — Martinovanje Slov. doma v San Martinu. — Izlet SKA na Markezivino v Merlo. — Sestanek DSPB v Slov. domu v San Martinu. — Sestanek DIO v Slovenski hiši. — Kinopredstava o himalajski odpravi v Slomškovem domu. — Praznovanje III. obletnice blagoslovitve slovenske cerkve v Slovenski vasi v Lanusu.
23. — Nastop slovenskih otrok in folklorne skupine na Teleonce.
24. — Drama „Dva bregova“ Ciudadelskega odra v Slomškovem domu.

25. — Zegnanje in ogled gradnje dvorane v Slovenski hiši.

28. — Sestanek slovenskih duhovnikov v Slovenski hiši.

DECEMBER

1. — Zaključna proslava šolskega tečaja Nadškofa A. B. Jegliča v Slovenski hiši v Buenos Airesu. — Zaključni dan srednješolskega tečaja v Slovenski hiši.
2. — Zaključna akademija šolskega tečaja Dr. Franceta Prešerna in prihod sv. Miklavža na Pristavi. — Zaključna prireditev šolskega tečaja Franceta Balantiča v Našem domu. — „Pepelka“ v uprizoritvi Slomškovega mladinskega odra. — Prireditev SFZ in SDO v čast Brezmadežni. — Zaključek pouka s prireditvijo šolskega tečaja škofa Friderika I. Barage v Slovenski vasi. — Sestanek DO San Martin. — Izlet Družabne pravde na Hiawatho. — Miklavževanje SPD Bariloče.
5. — Miklavževanje v Slovenski vasi.
8. — Prvo sv. obhajilo slovenskih otrok v kapeli dominikank v Ramos Mejii. — Prihod sv. Miklavža med Slovence v San Fernando. — Miklavževanje v Slov. domu v San Martinu. — Zaključek šolskega tečaja in miklavževanje v Slomškovem domu. — Zaključek pouka in prireditev šolskega tečaja v Carapachayu. — Miklavžev obisk v Slovenskem domu v Miramaru.
9. — Skupni izlet slovenske ljudskošolske mladine v zavod „Kardinal Stepinac“ v Hurlingham. — Mladinski izlet SFZ in SDO v Parque Pereyra.
15. — Občni zbor Slovenskega mladinskega društva v Buenos Airesu. — Sestanka FO in DO Morón na Pristavi.
15. in 16. — Duhovne vaje za žene.
16. — Glasbeno-pevska prireditev v Slovenskem domu v San Martinu. — Zaključna prireditev šolskega tečaja Frana Levstika v Floridi.
22. in 23. — Duhovne vaje za može.
23. — Zaključna prireditev slovenskega šolskega tečaja v Berazategui. — Družinsko popoldne v Našem domu. — Informativni sestanek članov Slomškovega doma.
30. — Družabna prireditev na Pristavi v Moronu. — Družabno popoldne srednješolcev.
31. — Silvestrovanje v Slovenskih domovih.

PETER GRGEC UMRL

Iz Zagreba nam poročajo, da je umrl v 73. letu starosti znani hrvatski kat. razumnik in javni delavec profesor Peter Grgec. Ime Petra Grgeca je tesno povezano s hrvatskim kat. gibanjem, kajti bil je eden od njegovih ideologov. Udeleževal se je na vseh področjih javnega življenja kot značilna osebnost, ki je zvesto sledila naukom pokrskega škofa dr. Mahniča. Ko je bila po 1. svetovni vojni ustanovljena Hrv. pučka stranka, je bil pok. prof. med njenimi ustanovitelji.

Ime pok. Grgeca je pa znano tudi med starejšo slovensko kat. razumniško generacijo, saj je spadal med tiste Hrvatke, ki so pred prvo svetovno vojno, med njo in po njej vzdrževali s Slovenci najtesnejše prijateljske stike. Tako je ponovno bil na dr. Krekovihih socialnih tečajih pri Sv. Joštu, na katerih so njegovi referati vedno vzbujali pozornost.

Zaradi svojega odločnega kat. prepričanja in hrvatske narodne zavednosti so ga komunisti ob nastopu svoje tiranije zaprli. V večletnem zaporu je hudo telesno in duševno zelo trpel. Kako velik ugled je užival v Zagrebu, je pričel njegov pogreb, kjer so ga do njegovega zadnjega zemskega bivališča spremlili ne samo njegovi prijatelji in sodelavci, ampak tudi mnogo mladine. Pred odprtjem groba sta se od njega poslovila zagrebški kanonik vseučiliški prof. dr. Stjepan Bakšić in bivši urednik književnih izdaj društva sv. Hieronima dr. Josip Andrić. Naj počiva v miru!

KOLENDAR-ZBORNIK SVOBODNE SLOVENIJE ZA LETO 1963 JE IZŠEL

V prodaji je po 450 pesov izvod. Pri naročilu po pošti v Argentini, ameriških državah in Španiji priložite za poštino, priporočljivo in ovojnino še 30 pesov; pri naročilih za vse ostale države pa 50 pesov.

POGLED V ZAKULISJE KUBANSKE KRIZE

Ko so se pokazali prvi znaki sovjetskega umika s Kube, je britanski predsednik Macmillan v britanskem parlamentu skušal prerokovati bodočnost odnosov med Vzhodom in Zahodom z izjavo: „Ta dogodek predstavlja enega izmed velikih zgodovinskih obratov.“

To mnenje je verjetno nekoliko pretirano, toda trenutni svetovni politični položaj se je prav gotovo spremenil. Pred leti je Zahod prisilil sovjete na umik iz Perzije, zaustavil je komunizem na Koreji, ga zadržal v Evropi z Marshallovim načrtom in razbil obkolitveni obroč okoli Berlina leta 1948 z zračnim mostom. Vsi ti dogodki so bili mejniki odločnosti svobodnega sveta ostati svoboden. Toda vse to se je zgodilo prej, predno sta imeli obe strani nagrmađeno atomsko orožje. Prav tako se v nobenem teh dogodkov nista srečala Kremelj in Washington iz oči v oči. Na Kubi pa se je to zgodilo ter je ZSSR bila tista, ki je napravila korak nazaj.

Nikita Hruščev je odločen, daleko viden in trd nasprotnik, ki ima v svoji vreči skritih še veliko presenečenj. Mnogi se ne morejo otresti prepričanja, da Hruščev ne more nikdar napraviti napačne taktične poteze. Toda glede Kube velja splošno mnenje, da je segel predaleč in da je bil prisiljen na umik zaradi ameriške odločnosti.

PROCESIJA SATELITOV

Doma je Hruščev skušal sovjetskim narodom in satelitom dokazati ravno nasprotno. Sovjetskemu prebivalstvu, ki zaradi cenzure do izbruha krize sploh ni vedelo ničesar o graditvi raketnih oporišč na Kubi, 9000 km proč od sovjetske meje, se je kazal kot odločen borec za mir ob strani majhne slabotne Kube. Toda težje mu je bilo prepričati njegove komunistične profesionalce.

Eden za drugim so rdeči sateliti prihajali v Moskvo. Prvi je prišel češko-slovaški predsednik Antonín Novotný, ki je v Kuba vložil težke milijone v obliki orožja, seveda na sovjetsko pobudo. Za njim sta prispela bolgarski Todor Živkov in vzhodnonemški Walter Ulbricht, ki že od 1. 1958 čaka na izpolnitev Hruščeve obljube, da bo iz Zahodnega Berlina vrgele Amerikance, Angležje in Francoze. Zadnji se je v Moskvi pojavil poljski Władysław Gomułka. Vsak od njih je po svoje Hruščevu zastavil vprašanje, ki si ga je zastavljal tudi ves ostali svet: zakaj si je Hruščev drznil spustiti se v kubansko pustolovščino tako daleč proč od ZSSR?

Moskva se je posluževala „raketne“ diplomacije že večkrat prej. Hruščev je nekoč zagrozil Grčiji, da bo sejal razdejanje na Akropolo. Prav tako je obljubil Adenauerju, da bo Zahodno Nemčijo spremenil v kopopališče. Toda to so bila, kakr so jih označevali diplomati, samo „raketna pisma“. Nikdar prej (si) ni (Kremelj) drznil uporabiti pravih raket za izvajanje svoje politike. Moskva še do danes ni dovolila državam Varšavskega pakta, da bi imele svoje lastne rakete in jih še ni nikdar poslala, tudi za parade ne, izven sovjetskega ozemlja. Zakaj je to Hruščev storil sedaj v Karibskem morju, tako rekoč v amerškem jezeru, tisoče kilometrov proč od ZSSR?

RAZLAGA ZA IZVOZ

Ker mnogi na Zahodu smatrajo Hruščeva za umirjenega komunisti, menijo, da so ga v kubansko pustolovščino pahili bodisi sovjetski generali, bodisi še vedno obstoječi stalinisti, ki da še vedno močno vplivajo na moskovsko politiko. Mnogi menijo, da si Hruščev želi, da bi zahodni svet mislil, da v svojih odločitvah ni svoboden. Nekateri zahodni opazovalci pa gredo celo tako daleč, da trdijo, da je Hruščev s tem, ko je bil od ekstremistov prisiljen ugrizniti v kubansko jabolko, le-tem sedaj dokazal, da je bila njihova taktika napačna in si tako utrdil svoj položaj.

Toda večina resnih opazovalcev sovjetske politike dvomi o tem. Menijo, da je sovjetska politika podvržena še vedno neke vrste kolektivnemu vodstvu ter da je prav zaradi tega kolektivnega vodstva bil prisiljen na delan umika s Kube. Prav gotovo človeka, ki je brezobzirno dal razstreliti 50-megatonsko bombo, ni mogoče smatrati za neodločnega. Zato si je tudi nemogoče misliti, da ne bi za vso kubansko pustolovščino stal Hruščev sam osebno, ves čas, od začetka do konca.

Verzija, ki jo je razširil med sateliti in nevtranci, je bila, da je Hru-

ščev verjel sovjetski obveščevalni službi, da bodo ZDA v kratkem napadle Kubo. Dalje, da je bil prepričan, da sovjetski narodi ne bi mogli prenesti udarca, ko bi videli, da se podira na Kubi to, kar naj bi predstavljalo kopijo njihove komunistične revolucije leta 1917. Zato da je Hruščev napravil načrt, da bo speljal na Kubo rakete brez tajnosti in jih tam postavil brez kamuflaže. Ko bo Kennedy za to izvedel, bo dvignil oblake prahu in se nato spustil v pogajanja, iz katerih bo Hruščevu mogoče dobiti ameriško zagotovilo o nenapadanju Kube in bo tako zagotovil obstoj svojemu vazalu Castru.

Ker pa tako tveganje ni bilo v nikakem razmerju z dobičkom, mnogi komunisti tej zgodbi ne verjamejo. Ameriški obveščevalci so iz Bonna poročali, da so „sovjeti tukaj zaprepaščeni in prestrašeni. Ko trdijo, da se je Hruščev umaknil s Kube, ker je dobil zagotovilo o amerškem nenapadanju, iščejo potrdilo, da zahodnjaki verjamejo tej zgodbi. Večinoma pa o tej zadevi raje ne govorijo.“

NESREČNA OBLETNICA

Take sovjetske pustolovščine, kakor je kubanska, pa imajo brez dvoma korenine globoko v resnih problemih, pred katerimi se nahaja ZSSR. Z običajnim pompom je tudi letos ZSSR praznovala obletnico komunistične revolucije. V 45 letih je država sicer veliko napredovala in je postala ena izmed velikih industrijskih sil, toda življenje običajnega državljanja je temno in enolično. Sanja o materialnem napredku, ki je za zahodnjake vsakdanja zadeva in ugotavlja, da je njegovi deželi lažje pognati novega kozmonavta v vesolje, kakor pa napraviti par dobrih čevljev. Kljub po-bojem, prisilnemu delu in kolektivizaciji sovjetoj ni uspelo rešiti svojih poljedelskih problemov in še vedno ZSSR ne pridelava dovolj hrane za svoje naraščajoče prebivalstvo. Oster ideološki spor z rdečo Kitajsko pa je poleg tega še razkral doslej trdno, pročelje komunistične enotnosti.

Tudi živčna vojna se ne razvija povsem po moskovskih načrtih. Ugrabitvev Zahodnega Berlina ni nič bližja, kakor je bila lansko leto; ZDA so se trdno usidrale v jugovzhodni Aziji; Afrika in druge nevtralne države se upirajo sovjetskemu omreženju. Poleg tega je sovjetoj tekma z ZDA v raketnem in atomskem orožju silno draga in še vedno niso dosegli prvega mesta. Vedno več in več ameriških Polaris podmornic je razpostavljenih po morjih okoli sveta ter predstavljajo učinkovit odgovor sovjetskim velikim in dragim medcelinskim raketa.

Kako hitro in poceni doseči ravnotežje? Ker so dolgotrajne medcelinske rakete drage za masovno proizvodnjo, so mnogi tvornice v ZSSR spremenili v delavnice za proizvodnjo kratkometnih raket. Te so bile ravno pravilne za Kubo, ki je blizu ZDA. In zaradi bližine so, zadetki toliko bolj sigurni.

KLASIČNA ENOSTAVNOST

Hitrost, s katero je zvozil te rakete na Kubo in jih tam postavil, je za mnoge zahodne opazovalce dokaz, da je Hruščev upal, da bo taktik, ko bo imel rakete naperjene na ZDA, od Washingtona mogel izsiliti marsikatero veliko koncesijo še to jesen. Postavitve raket na Kubi sovjetje ni mogla stati več kakor okoli eno milijardo dolarjev, kar je malo za morebitne večje politične dobičke n. pr. v Evropi, kjer bi z grožnjo končno Hruščev mogel podpisati že tolikokrat obljubljeno mirovno pogodbo z Vzhodno Nemčijo in prisiliti zahodnjake na umik iz Zahodnega Berlina. Ko to pustolovščino gledamo sedaj, ko mu je že izpodletela, pa moremo ugotoviti, kako je bila klasično enostavno zamišljena.

Hruščev je zagotovo vedel, da bodo Amerikanci rakete odkrili, tudi če bi jih tja pripejal še tako tajno. Toda smatral je, kakor kaže, vso zadevo vredno tveganja. Očividno se je zanašal na ameriško popustljivost ali najmanj na zmešnjavo in neodločnost. Tako da v tem se je najbolj zmotil. Samo sedem tednov pred izbruhom krize je avstrijski podpredsednik, ki je bil takrat v Moskvi, izjavil, da bo ZSSR ignorirala kakršno koli blokado Kube. Toda brž, ko je ugotovil, kakšna je nevarnost, če bi to storil, je delal z divjo naglico.

VOJNA NEVARNOST

Hruščev se je očividno ustrašil, da če bo omahoval, bodo ZDA napadle Kubo in uničile raketna oporišča; umik po taki akciji bi bil mnogo bolj poniže-

valen, kakor če bi ga storil prej. Še dolgo časa bodo politični strokovnjaki študirali hitro izmenjavo poslanic med Moskvo in Washingtonom, ko je Hruščev skušal zavreti ameriško akcijo in rešiti, kar se rešiti da.

Od treh glavnih predlogov, ki so prišli iz Kremlja, je prvi brez dvoma najbolj zanimiv. V osnovi je s tem predlogom Kremelj ponudil Washingtonu, da bo umaknil rakete s Kube, če bodo ZDA opustile načrte za invazijo. Do danes nihče drugi, kakor samo najvišji washingtonski in kremeljski funkcionarji, ne ve, kaj je Moskva še ponudila v tej prvi poslanici, ker jo je Kennedy, ko jo je dobil ponoči 26. oktobra, označil za „najstrožje tajno“. Tisti, ki so dokument videli, trdijo, da je bil pisan v kratkih stavkih, z veliko naglico in čustvenostjo. Je poln izrazov strahu, da dogodki prehitujejo državnike in grozijo uiti kontroli. Hruščev je dobesečno prosil Kennedyja, naj dogodka drži pod kontrolo in obljubil, da bo tudi on to storil. Primerjal je svojo borbo s Kennedyjem dvema možema, ki vsak na enem koncu vlečeta vrv z vozlom na sredi. „Čim bolj vlečeva, tem bolj postaja vozle trd“, je pisal Hruščev.

POGLED NAZAJ

Poslanica je bila toliko bolj zanimiva zaradi naslednje, ki jo je moskovska radijska postaja oddajala naslednje jutro, prej, predno je Kennedy odgovoril na prvo. V tej poslanici je Hruščev predlagal, da bo umaknil rakete s Kube, če bodo ZDA odpeljale svoje iz Turčije.

Ta druga poslanica je bila višek dogodkov, ki so se odigrali v Turčiji teden dni, prej, predno je Kennedy objavil blokado Kube. Sovjetski veleposlanik v Turčiji Nikita Rižov se je prijavil v avdienco k turškemu zunanjemu ministru Feridunu Erkinu in enostavno zahteval, da mora Turčija zahtevati od ZDA takojšen umik ameriških raket iz Turčije in uničenje drugih oporišč. Predsednik Ismet İnönü je osebno napisal odklonilni odgovor. Zatem je Rižov prišel z drugim ultimatom: uničite ameriška oporišča, sicer bo ZSSR postavila turška mesta kot prva na svoj seznam za uničenje, če pride do vojne. „Če mislite, da nismo pripravljeni iti v vojno zaradi Kube, se motite“, je dodal Rižov. Predsednik İnönü mu je odgovoril: „Ne silite me na smeh.“ Turki so ostali trdni, prav tako, kakor Kennedy, ko so mu sporočili o dogodku. V svoji tretji poslanici Kennedyju je Hruščev ponovil svoj prvi predlog, da namreč umakne rakete s Kube, če ZDA otoka ne bodo napadle.

LAŽ ZA LAŽJO

Zaradi takega nihanja sovjetske politike so zahodnjaki znova začeli razmišljati o notranjih sporih za zidovi Kremlja. Nekateri kremlinologi menijo, da je Hruščev poslal 1. prestrašeno poslanico v paniki, ker je bil prepričan, da bodo ZDA vsak trenutek napadle Kubo. Nato pa je bil od bolj bojevitih frakcij prisiljen postaviti zahtev glede Turčije. Toda večina zahodnih strokovnjakov meni, da so Hruščeve poslanice njegova večna taktika in da se o njih zaradi hitre sleditve druge drugi mi dosti posvetoval s svojo okoliščino.

Čim je namreč dal znak za umik, je sovjetska propaganda začela Hruščeva prikazovati kot rešitelja miru. „Vse napredno človeštvo pozdravlja miroljubna dejanja Sovjetske zveze“, je proglašala Pravda. Marsikatera nevtralistična dežela se je te propagande oprijela. Toda, nekatera dejstva so neovrgljiva: Medtem, ko je govoril o miru, je Hruščev, kakor je sam priznal, gradil napadalna raketna oporišča pred amerškim pragom. Njegov zunanji minister Gromiko in njegovi diplomati so po širnem svetu teden za tednom lagali, da bi skrivali namen kubanske podjetja.

Ker je sprejel sovjetsko pomoč v orožju, je Castrov režim postal absolutno odvisen od Moskve, kar je Hruščev tudi dokazal, ko se je za Kubo pogajal z ZDA brez slehernega poklonca Castru.

SOVJETSKI MUENCHEN

Eden od rezultatov kubanske krize je bil ta, da so zahodnjaki dobili nov zalet. Članice NATO so krepkeje zadihale zaradi Kennedyjeve odločnosti proti ZSSR, čeprav so se nekatere pri-toževale, da jih ZDA niso obvestile o svojih načrtih. Toda kubanska kriza je dokazala vsaj eno: ZDA so pripravljene nastopiti brez svojih zaveznikov,

kadar je treba. Mnogi so v tem videli močan razlog za evropsko politično enotnost. Tako je pisal pariški Le Monde: „Samo združena Evropa, katere del mora biti Anglija, bo lahko pozitivno vplivala na svetovne dogodke.“

Na drugi strani pa je bila kubanska kriza močan udarec mnogim sovjetskim prijateljem in mnogim, ki niso trdni moskovski prijatelji, pa se Hruščevu vseeno vdinjajo. Tako je eden vodilnih brazilskih levicarjev Leonel Brizola, označil Washington za lažnjivca, ko so ZDA poročale o raketnih oporiščih na Kubi. Po Hruščevem priznanju pa je zaprepaščeni Brizola priznal: „Od sedaj naprej moram z največjim nezaupanjem gledati na vse sovjetske ponudbe o pomoči narodom, ki hočejo doseči svojo neodvisnost.“ V Afriki je nekdanji sovjetski privrženec Sekour Touré, gvinejski predsednik, prepovedal sovjetskim letalom pristajati na gvinejskih letališčih na njihovih poletih na Kubo.

Sovjetom se je položaj še poslabšal zaradi istočasnega kitajskega napada na Indijo, najstarejšo nevtralistično državo. Kljub sporu s Pekingom mora ZSSR držati s Kitajsko in ne z Indijo. Vendar so bili kitajski komunisti presenečeni nad sovjetskim vodstvom kubanske krize. Označili so jo za „sovjetski München“. Dan za dnem je Peking pozival Castra, naj ostane trden.

Če Kitajci v Pekingju mislijo, da je Hruščev ravnal napačno, ali so morda v Moskvi „Kitajci“, ki prav tako mislijo? Objava eno leto stare protistalinistične pesmi Evgenija Evtušenka v moskovski Pravdi je presepetila mnoge opazovalce sovjetske politike; menijo, da je Hruščev hotel znova opozoriti svoje stalinistične sovraznike. Poleg tega so Izvestja odločno pribile, da je bila „sovjetska odločitev umakniti se s Kube edino pravilna v danih okoliščinah.“ kar zveni tako, kakor da je Hruščev moral braniti svojo potezo. Končno je Moskva potegnila iz ozadja 81-letnega maršala Klimenta Vorosilovega, ki ga je komaj pred enim letom Hruščev označil za „antipartija“. Pravda je objavila njegov dolgi članek, v katerem poveljuje napredek ZSSR in „leninistično“ vodstvo Hruščeva ter ostro napada Stalinove napake. Ker se je poslužil starega vojaka, nekateri menijo, da je Hruščev potreboval vojaški prestiž za svojo kubansko pustolovščino pred kritiki, ki so se zbirali okoli obrambnega ministra maršala Rodiona Malinovskega.

Čeprav zgornji dokazi niso zadostni, je vendar res, da Hruščev kakor sleherni smrtnik nima samo prijateljev okoli sebe. Toda kakršna koli poteza proti njemu bi bila verjetno silno nevarna za tistega ki bi jo skušal napraviti. Od leta 1957 si je zagotovil, da noben možen tekmelec ne more zrasti previsoko. V vseh najvažnejših partijskih odborih si je zadržal predsedniško mesto zase. Na prve položaje za njim pa je postavil samo svoje najzvestejše privrženice. Celotno pred splošno bitko z „antipartijsko“ skupino leta 1957, je nad 70 članom CKKP preskrbel položaje Hruščev sam ali pa so bili njegovi najtesnejši prijatelji. Dejstvo je, da je danes Hruščeva oblast v ZSSR verjetno celo večja, kakor jo je imel Stalin kdaj koli v svojem življenju.

Hruščev je pri svojih 68 letih, kakor kaže, še vedno zdrav, čeprav od časa do časa govori, da bo leha na jetrih. Politiko je še vedno bister in uren; med kubansko krizo je poleg Kennedyju razposlal na desetine pozdravnih pisem sovjetskim kmetom za uspešno žetev. Da bi pomiril duhove in odpravil sleherni dvom, je povabil ves prezidij sredi kubanske krize na predstavo v gledališče Bolšoj.

IN NASLEDNJI KORAK?

Ker Moskva navadno sproži novo krizo, da prikrije svoj poraz, so se zahodnjaki začeli pripravljati nanjo takoj po prvih znakih Hruščevovega umika v Kube. Še vedno obstaja možnost, da bo Moskva znova načela vprašanje amerških oporišč po svetu, ali pa začela rožljati z orožjem v Azerbejdžanu ob perzijski meji. Toda dvomijo, da bi trenutno Moskva kjer koli šla do konca. O problemu Berlina ves čas kubanske krize nista črhnila besedice ne sovjetski radio ne sovjetski tisk, takoj po Ulbrichtovem obisku v Moskvi pa je o tem prenehali pisati tudi vzhodnonemški tisk.

Hruščev si za nekaj časa prav gotovo može skvariti slike borce za mir, ki si jo je spretno ustvaril s kubansko krizo. Prav tako pa ga je Kuba tudi

izučila, da ZDA resnično nameravajo biti odločne tudi glede Berlina. Ker Hruščev prav gotovo ne namerava začeti atomske vojne zaradi Berlina, kakor je ni nameraval zaradi Kube, zato berlinskega vprašanja zaenkrat ne bo načel, ker bi mu umik pred amerškim grožnjami v berlinski krizi napravil mnogo večjo škodo na prestižu, kakor mu jo je umik s Kube. Zato menijo, da berlinskega vprašanja Hruščev ne bo načel več mesecev.

Nasprotno pa bo, tako menijo kremlinologi, Moskva pospešila „mirovno“ ofenzivo: vsepovsod bo kazala pripravljenost na pogajanja, dajala široke predloge za zmanjšanje napetosti bodisi v Evropi ali kjer koli drugje, v upanju, da bo zahodnjake zopet omeščala tako, da bo mogla zopet varno začeti z napadalno taktiko. To bi se prav gotovo strinjalo z mnenjem tistih zahodnih funkcionarjev, ki vedno zagovarjajo politiko popuščanja do ZSSR, n. pr. v vprašanju tujih oporišč. Trdijo, da bi morale ZDA, tako kakor je ZSSR na Kubi, opustiti nekatera svoja oporišča v tujih državah. Tozadevno tipanje je Moskva napravila n. pr. na nedavnem banketu v Bonnu, ko se je sovjetski veleposlanik Andrej Smirnov približal zahodnonemškemu diplomatu Franzu Krapfu, šefu oddelka za vzhodne države pri nemškem zunanjem ministrstvu in mu dejal:

„Sedaj, gospod Krapf, kot objektivni diplomati moramo priznati, da so ameriška raketna oporišča v Angliji, Italiji in Turčiji legalno in moralno prav tako, kakor je bilo sovjetsko oporišče na Kubi.“

Krapf: „Nisem istega mnenja. Zame so popolnoma drugačna.“

Smirnov: „Dobro, toda morate priznati, da je Hruščev postopal zelo drzno.“

Krapf: „Upamo, da bo tak še naprej. Dalje upamo, da po Kubi ne bo napravil iste napake, kakor sta jo napravili dve nemški vladi in živel v iluzijah, da se Amerikanci ne bodo borili.“

NAUK ZGODOVINE

Nekateri zahodnjaki gojijo sedaj, po kubanski krizi, upanje, da bo Moskva polagoma postala v svojih odnosih do ostalega sveta „normalna“. Spet drugi trdijo, da je prišel čas, ko se zahodnjakom ponuja prilika prevzeti vso iniciativo v zunanjepolitičnih potezah od sovjetov v svoje roke, ker je Moskva izgubila ravnotežje. Toda če je zgodovina učiteljica, potem bodo ti sanjaji razočarani. Hruščev je namreč prav tako prožen, kakor je kateri koli komunist, ki je preštudiral Leninov nauk: „Če se ne znaš prilagoditi, če se ne znaš plaziti po svojem trebuhu po blatu, potem nisi revolucionar.“ Doslej Hruščev še ni pokazal, da ne bi bil odličen komunistični revolucionar. V kubanski krizi se je sicer moral nekaj časa plaziti s trebuhom po blatu, toda hitro je vstal in zopet hodi pokonci. Zato imajo prav tisti, ki trdijo, da ne bo prej miroval, dokler v blatu ne bo negiben obležal. Na tisti trenutek pa mora biti Zahod vedno pripravljen.

KOROŠKA

PROF. DR. PAVLE ZABLATNIK 50-LETNIK

Pred 50 leti, 4. decembra se je rodil v Bilčovsu poštrovatni slovenski prosvetni delavec Dr. Pavle Zablatnik, predsednik Krščanske kulturne zveze in profesor na Slovenski gimnaziji v Celovcu. Po maturi leta 1933 na celovski gimnaziji je stopil v celovško semenišče in bil posvečen leta 1938 za mašnika. Nato je služboval v št. Lenartu pri sedmih studenih in šmarjeti pri Velikovecu. Leta 1946 je odšel študirati na graško univerzo, kjer je študiral filozofijo, klasične jezike in slavistiko. V doktorski disertaciji „Duhovni doprinos koroških Slovencev“, ki obsega 600 strani, je izčrpno obdelal slovenske koroške šege, pesmi, navade in običaje.

Po doktoratu je nato služboval nekaj časa v Šmihelu, nato pa je na celovski gimnaziji poučeval verouk. Z ustanovitvijo slovenske gimnazije pa je bil med prvimi, ki se trudijo, da bi slovenski mladini posredovali svoje znanje in jo čim bolj izobraževali in vzgajali. Na gimnaziji poučuje latinščino, grščino in ruščino. Kot razrednik osmega razreda pa bo peljal k maturi prve maturante Slovenske gimnazije v Celovcu. Poleg vsega dela na gimnaziji pa je neumoren kulturni delavec, predavatelj na prireditvah in radiu.

Voščilom k njegovemu jubileju se pridružuje tudi Svobodna Slovenija z željo, naj ga Bog ohrani slovenskemu narodu na Koroškem še mnoga leta.

SLOVENCIV ARGENTINI

BUENOS AIRES

Idanašnja številka je dvojna, štev. 51 in 52 z božično prilogo in je zadnja v letu 1962. Prihodnja številka bo izšla v četrtek, 3. jan. 1963

Občni zbor Slov. planinskega društva

Slovensko planinsko društvo v Buenos Airesu je imelo v soboto, 15. decembra, redni letni občni zbor v prostorih Slovenskega doma v San Martinu. Zbrala se je lepa družica buenosaireskih ljubiteljev gora, kot gost pa je prisostvoval član bariloške „šume“ dr. Vojko Arko.

Občni zbor je začel predsednik g. Robert Petriček, ki je podal poročilo in v kratkem pregled društvenega dela v preteklih poslovnih dobi. Omenil je med drugim opravljeno delo za postavitev spominskega križa pokojnemu škofu dr. G. Rožmanu pod Skalco, uspeh z izdajo revije „Gore“ ter končno omenil, da je društvo še vedno mlado in borbena kot včasih in da še vedno sloni na zdravih ideoloških in demokratičnih načelih ter se trudi za ohranitev ter napredek slovenskega imena ter zavesti.

Za njim sta podala podrobnejši poročili tajnik g. Dorijan Heller ter blagajnik g. Miha Smersu, preglednik g. France Krištof pa je potrdil račune.

Sledili so razni predlogi, na pr. kako naj društvo počasti Tončka Pangerca ob desetletnici smrti, o nujnosti večjega reda med izletniki v Stanu v Bariločah itd.

Z občnega zbora so bila poslana po zdravna pisma vsem centralnim organizacijam, domovom ter tisku.

Predavanje g. dr. Vojka Arka v Slovenskem planinskem društvu v Bs. Airesu

Po občnem zboru je sledilo zanimivo predavanje g. dr. Vojka Arka. V svojih lepih izjavah je nanizal vrsto podatkov o razvoju slovenskega planinstva doma in v Argentini, nanašajoč se na 70-letnico Slovenskega planinskega društva in na 40-letnico turističnega (Nadaljevanje z 2. strani)

staršem pa za složno in zvesto pomoč in sodelovanje.

V drugem delu so učenci višje skupine lepo prikazali prizor „Oh, pa ta slovenska šola...“ Nastopali so Prešeren Francka, Krivec Andrej in Zupan Magdalena. Šolski pevski zbor je nato zapel veček narodnih. Za tem je sledilo slovo 8 učencev, ki letos zapuščajo slovenski tečaj. Ob ganljivem slovesu so prešli lep slovenski šopek v pobudo, da ostanejo zvesti slovenski besedi, tako so prešli knjige „Po svetli poti“, dar krajevnega šolskega sveta. Šolski tečaj zapuščajo: Cestnik Joško, Habat Janez, Krivec Andrej, Maček Metka, Pintar Slavka in Potočnik Lučka. S posmijo „Slovenec sem...“ so se poslovili od prijazne slovenske šole. Predsednik šolskega sveta se je nato zahvalil ge. Malovrhovi Lenčki za njeno zvesto in požrtvovalno delo. Isto sta storila v imenu njenih učencev Makovec Ivanka, v imenu ZS pa g. Majhen Aleksander. Starši so pa nato nagradili ves učiteljski zbor.

Sledilo je Miklavževanje.

PEVSKOGLASBENA PRIREDITEV V SAN MARTINU

Nedeljska prireditev v San Martinu je bila nov dokaz o tem, kaj pomenijo krajevni domovi in kakšne možnosti so nakopičene v teh živih središčih naše skupnosti.

Predvsem smo videli lepo število mladih ljudi, ki del svojih sposobnosti in svojega časa posvečuje glasbi. Zelo prav je bilo, da jim je bilo mogoče javno nastopiti — to je v kratkih, a vsebine polnih uvodnih besedah označil kulturni referent Doma v San Martinu prof. Zupan kot enega poglobitvenih nagibov za ta večer — in nadejati se je, da se bo po njih, zgledu pojavili na podiju še mnogo drugih. Glasbene šole prirejajo produkcije, na katerih naj učenci pokažejo svoj napredek in se vadijo javnega nastopa. Več kot polovica nedeljskih točk je bila te vrste. Zdi se zelo primerno, da bi produkcije ne kombinirali z drugimi nastopi. Produkcije imajo svoj značilni špored znanih del, ki se študirajo po šolskem programu; v izvedbi ne gre za samostojne stvaritve, temveč za prerez dela v šoli; v nizu produkcij morejo starši in drugi zainteresirani zasledovati, kako napreduje tehnika, kako zori podajanje itd. Redno so zbrani komadi tak „uležani“, tako prirejeni učenci zmogljivosti, da je izvedba brezhibna. V Argentini je tudi po glasbenih solah (in pri velikih večini privatnih učiteljev) premalo solidnosti: namesto da bi n. pr. pri klavirju najprej utrdili temelje: drža,

kluba Skala, društva slovenskih plezalcev. Omenil je Piparja, narodno obrambno staljšo SPD v prvi dobi njenega obstoja, gospodarsko in narodnostno delo župnika Aljaža, organizacijsko sposobnost društva v tkzv. Tominškovi dobi, nastop plezalske generacije po prvi svetovni vojni, vlogo Klementa Juga kot ideologa slovenskega alpinizma, tehnični napredek plezstva v Julijskih in Kamniških Alpah med obema vojnama in doseženo šesto stopnjo pod generacijo mladih slovenskih plezalcev. Nato je omenil delo, ki so ga slovenski planinci v Argentini opravili in ki je ozko povezano na slovensko planinsko tradicijo. V tej zvezi je omenil članek gđ. Anke Tumove v Planinskem vestniku, kjer omenja hčerka planinskega organizatorja in pisatelja dr. Henrika Tume, da je slovensko planinstvo v domovini počastilo dr. Kugyja, pesnika Julijskih Alp s spomenikom v Trentu, da se pa vendar ni oddolžilo spominu njenega očeta, ki je bil s slovenskim prebivalstvom naših gora dosti tesneje povezan kot nemško govoreči Kugy. Argentinski slovenski plezalci so v Andah postavili spomenik dr. Tumi v Bolsonskih gorah in to kljub temu, da je dr. Tuma, še bolj pa njegova družina, politično pripadal popolnoma drugi strani kot slovenski novonaseljenci. Nekaj, kar bi se doma nikdar ne moglo zgoditi.

Za zaključek je predavatelj pokazal nekaj barvnih diapozitivov s Catedrala pozimi ter o postavitvi križa na Capilli.

Predavanje je privabilo precej rojakov, ki se zanimajo za planine in ki so z zanimanjem sledili g. dr. Vojku Arku, ki na žalost tako malokdaj pride med nas v glavno mesto. Želimo si spet skorajšnjega obiska — ter seveda predavanja.

MORON

Na nogometnem igrišču športnega kluba Morón se je preteklo nedeljo dne 16. decembra t. l. vršila dobrodelna prireditve župnije Virgen de las Flores, kjer je župnik slovenski rojak g. Tone Škulj. Med raznimi točkami te prireditve je bil na sporedu tudi nastop slovenske folklorne skupine, ki jo vodi g. Jure Vombergar. Osem parov v slovenskih narodnih nošah je izvajalo 4 gorenjske plesse. Pogled na nastopajočo šestnajstoročno mladih Slovencev na lepi trati mogočnega igrišča je zapustilo pri vseh gledalcih živahno zanimanje za slovensko folkloro, nastop folklorne skupine je žel viharno odobravanje.

MIRAMAR

Tudi pri nas v Miramaru imamo Slovenski dom. Dasi nas ni veliko Slovencev, smo uvideli že pred leti potrebo po lastnih prostorih, kjer se bomo shajali, razgovorili in razvedrili. Dom sicer še ni povsem dokončan. Manjka še zunanji omet, stranski prostori, ureditev kuhinje, itd. Imamo še razne načrte. Toda notranjost je toliko dodelana, da smo imeli v njem že lepe prireditve. Saj je tudi Svobodna Slovenija poročala o njih.

Za naš skupni dom in njegov razvoj skrbi 12 članov odbora ali družabnikov. To so: Boh Jože, Gornik Franc st., Gornik Franc ml., Japelj Tone, Jelenc Janez, Kolenc Lojze, Kováč Ivan, Marolt

MONSIGNOR JANEZ HLADNIK 60-LETNIK

To bo postal v soboto, 22. decembra t. l. Pa se ta dan pri njem ne bo dosti ločil od drugih, razen da se bo v molitvi pri sveti daritvi spomnil nanj in se Bogu zahvalil za milost, da mu ga je dal dočakati v zdravju in polni moči. Drugače bo pa to zanj čisto pravi delavnik, poln naporov in prizadevanj za ureditev prostrane župnije sv. Jožefa Pompejskega v Lanusu in postavitev nove velike farne cerkve.

Pa je prav, da se monsignorja Hladnika ob tem življenjskem jubileju spomnimo tudi v Sv. Sloveniji in znova osvežimo spomin na delo, ki ga je opravil v službi Bogu ter za ohranitev slovenskega rodu v izseljenstvu.

Kjerkoli je bil, ni bilo lahko njegovo delo. Zahtevalo je močnega, odločnega in vsega človeka. Pa naj je bilo to v njegovih začetnih kaplanskih službah v Sloveniji, ali delovanju med Slovenci v Zagrebu, še bolj pa pozneje, ko je odšel med slovenske izseljence v Argentino in jim postal vse. Bil je med njimi dušni pastir, tolažnik duš slovenskih izseljencev. Za Kastelicem je urejeval in izdajal Duhovno življenje, pisal vanj zanimive članke in potopise z obiskov rojakov po vseh delih Argentine, pobiral za revijo naročnino, obiskoval slovenske ljudi po tej prostrani

Lojze, Prešček Tone, Škulj Ivan, Trpin Lojze in Zajc Janez. Na sestanku koncem novembra je ta odbor volil novega predsednika, ker je Lojze Trpin, ki vodi ta odbor od ustanovitve, prošil, naj bi v bodoče prevzel kdo drugi. Toda moral se je ukloniti mnenju večine in še naprej prevzeti predsedstvo Slovenskega doma v Miramaru. Tajniške posle je prevzel Jelenc Janez, blagajnik pa je Prešček Tone.

V nedeljo, 9. decembra, so se zbrali odborniki doma v hiši tajuha Jelena Janeza in povabili na razgovor g. Miloša Stareta, ki se je mudil v Miramaru. Ob tej priliki je ta družba mož in fantov v razgovoru z g. Milošem Staretom razgovarjala o nalogah in dolžnostih naše emigracije. V tem razgovoru so vedno jasnejše postajale naloge, ki naj jih vrši Slovenski dom v Miramaru. Odborniki so poudarjali, da je delo včasih težko, ker jim manjka sposobnih moči, češ da so oni v glavnem obrtniki. Miloš Stare je poudarjal, da šola ne da vsega. V naši preteklosti so v domovini veliko prosvetnega dela opravili ljudje, ki niso imeli niti srednjih, kaj šele visokih šol. Ljubezno do nalog, ki jih daje prosvetno delo in naravna brihtnost sta marsikdaj nadomestila šolo. Tega tudi njim ne manjka. Gotovo pa jim bodo prišli na pomoč Slovenci iz Mar de Plate in tudi Buenos Aires ni tako daleč, da ne bi prihajali med nje predavatelji. Ugotovili so, da je težje vprašanje šolskega tečaja. Radi bi, da bi tudi njihovi otroci imeli slovenski šolski tečaj in da bi se rešilo, tudi to vprašanje.

Ob koncu razgovora se je predsedujoči g. Trpin zahvalil g. Staretu in vsem navzočim za udeležbo ter resnost v razgovoru z željo, da bi se pogostje sestali k takim razgovorom.

vodi g. V. Klemenčič, predstavili po večini zastrti. Za obe skupini, ki sta točno izvedli svoj program — prav je, da sta si izbrala lahkega —, je vprašanje napredka (in obstoja) v dviganju pevske tehnike in v osvojitvi določene glasbene teorije: vokalna skupina, v kateri je branje notnih znakov še na abecedni stopnji, potroši večino sil za to in po navadi do drugih nujnosti niti ne pride.

Ker je ta prva, toliko obetajoča prireditve združila zelo raznovrstne elemente, je razumljivo, da tudi program ni mogel zrasti v premišljeno celoto. Pri bodoči diferenciaciji nastopajočih bo nanj skrbno paziti. Priporočajo se slovenske stvari. Večkrat je čuti, da smo kaj šibki v klavirski literaturi, kar je danes le še deloma res. Opozorim zlasti na bodočo produkcijo na krasno zbirko Bradačeve in Hrašovčeve v 6 zvezkih, ki so jo po vojni izdali v Ljubljani in vsebuje skladbe najboljših komunistov od lahkih do precej težkih, vseh vrst in slogov.

Lepa frančiškanska dvorana — prav nasproti Doma! — je bila polna hvaležnega in po večini izbranega občinstva. Medenj ne moremo šteti nekaj glasnih otročičev ne nekaj hudo žejnih pivcev Coca-cola (po zvoku steklenic sodež).

Čestitamo prirediteljem in nastopajočim za to, kar so nudili, še bolj pa za to, kar naj se iz tega začetka razvije.

deželi, jim svetoval, pomagal in jih podpiral. Vodil jih je na romanja k sv. Antonu, lurški in Lujanski Materi božji, se z njimi veselil na družabnih prireditvah Duhovega življenja. Vse to je bil starim slovenskim izseljencem v Argentini msgr. Hladnik. Z eno besedo: vse. To, kar mora biti pravi izseljenški duhovnik.

Ko pa je v domovini zavladal komunistični režim in se je pred njim na deset tisoče protikomunističnih Slovencev umaknilo v begunstvo v Avstrijo in Italijo, je msgr. Hladnik postal dobitnik tudi teh. Pri argentinskih oblasteh jim je s svojim vplivom izposloval naselitev v tej deželi in obnovitev rednega življenja. S tedanjim časom in delom za slovenske ljudi je neločljivo združeno za vse čase ime Janeza Hladnika. V skromno zahvalo za vse to, ga je osrednja slovenska predstavniška organizacija — tedanje

Društvo Slovencev — imenovala za svojega častnega člana. Viden spomenik je pa Slovenska vas v Lanusu, strnjeno slovensko naselje, ki se tudi uradno imenuje Villa Eslovena — Slovensko naselje.

Ko je bilo delo za naselitev slovenskih ljudi po II. svet. vojni v glavnem opravljeno, je jubilat zamenjal svoje kaplansko mesto v buenosaireski župniji svete Roze z imenovanjem za župnika zapuščene, prostrane župnije sv. Jožefa Pompejskega v delavskem naselju Lanusa. Ko je prevzel faro, je bila še tako raztegnjena v pampo in ponekod brez cest, da je mogel obiskovati svoje vernike po razkropljenih naseljih samo s konjem. Ljudje so ga vzljubili in ga imenovali cura gaucho — gavčevski župnik.

Tudi v tej fari je začel s pionirskim delom. Najprej je uredil svetišče, zatem se pa ves posvetil mladini. V svojo faro je povabil slovenske šolske sestre ter jim zaupal vodstvo farne šole, ki bo prihodnje leto imela že šest razredov. Slovenske šolske sestre v šoli poučujejo otroke tudi razne glasbene

Vsak teden ena

ZVESELI SE, ŽALOSTNA ZEMLJA...

Zveseli se, žalostna zemlja, začudi se, sveto nebo. To Jagnje, ki grehe odjemlje, nocoj je rojeno nam b'lo. Tam v Betlehem v štalci, pogledjte, na slameci 'no Dete leži, ki lepšega ni.

Široko odprta nebesa pastircem svetlobo dajo. Z visokega sliš'jo nebesa, kak' angelci glor'jo pojo. Oj petje nebeško, veselje človeško, nocoj vse ljudi iz spanja budi.

O, bratje in sestre, vstanite, ker angel nas vabi nocoj, tja v Betlehem mesto hitite, da najdete Dete z menoj. Tam v štalci Marija, nam Dete povija, Zveličar je svet dan's prišel na svet.

Med nami zdaj v cerkvi stanuje, so jaslice sveti oltar, zdaj Jezus nad nami kraljuje, mu srca nesimo za dar. To Dete častito, pod krahom je skrito molite lepo, Zveličar je to.

Instrumente. Vdijo pa prav tako tudi otroški vrtec. Da je mladino pritegnil na farno življenje in jo odtegnil kvarnemu vplivu ulice, je preskrbel v farni dvorani tudi za kino predstave, ki so dobro obiskane. Obisk vernikov pri mašah se je tako povečal, da je postala stara cerkev že premajhna. Zato je začel graditi sedaj novo, mnogo večjo.

Da je ljudem omogočil obiskovanje službe božje v svoji prostrani fari, je ustanovil tudi podružnico Garazo, ki je postala sedaj že samostojna fara in jo vodi župnik g. Malenšek. Prav tako podružnico Fiorito. Pa tudi vikarija slovenskih lazaristov v Slovenski vasi je njegovo delo.

Monsignorjevo delo za ureditev zapupane mu župnije in za dvig verskega življenja je dobilo vidno priznanje pri cerkvenih oblasteh s tem, da ga je pristojni škof v Lomas de Zamora msgr. Shell predložil v Vatikan za imenovanje za pap. komornika z naslovom monsignor, čast, ki jo je dosegel kot prvi slovenski duhovnik v Argentini. Pa tudi na občini je vplivna njegova beseda ter Hladnikove nasvete in predloge za ureditev vsega tamošnjega okolja upoštevalo, v kolikor največ dopuščajo finančna sredstva.

Tako služi monsignor Hladnik Bogu in narodu, domačinom in slovenskim ljudem, s katerimi ni v stiku samo v Slovenski vasi, ampak tudi drugod, ker z njimi še vedno vzdržuje zveze in se živo zanima za njihovo delo in življenje. Redno prihaja še na vse večje verske prireditve in je tako še naprej sredi slovenskega izseljenškega življenja v Argentini.

Ob 60-letnici mu iz srca kličemo: Bog ga živi in ohrani še mnogo let v zdravju in moči!

SLOVENCIP OSVETU AVSTRALIJA

Smrt med Slovenci v Avstraliji

V mestu Kew je umrla 9. septembra slovenska sestra Baptista Fabič, doma iz Orehovice v Podnanosu na Primorskem. Rojena je bila 1904, leta 1924 je v Rimu vstopila v kongregacijo sv. Petra Klaverja za afriške misijone ter je napravila 1928 redovne obljube. V letih 1931 do 1934 je bila v Ljubljani, nato 3 leta v Trientu, končno so jo pa predstojniki poslali v Anglijo in na Irsko, odkoder jo je vodila pot v Novo Zelandijo. Od tam je letos junija meseca prišla v Melbourne. Že po enem mesecu je morala v bolnišnico, kjer so ugotovili zavratno bolezen raka, kateri je tudi podlegla. Pokopali so jo 12. septembra po pogrebu sv. maši na carltonsko pokopališče.

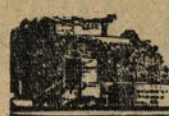
V Melbourne je umrla po hudem trpljenju Ana Watašenko, doma iz Arti pri Brežicah. Med vojno je prišla na česko, od tam bežala v Avstrijo, od koder je leta 1952 prišla k svoji sestri v Avstralijo. Pred nekaj leti se je poročila z Ukrajincem Watašenko in živela z njim v mestu Fitzroy. Pogreb je bil s pogrebno mašo 9. oktobra na pokopališče v Fewkneryu.

Slovenci v Melbourne se vsako leto prvo nedeljo v novembru zberejo na

slovenskem delu keilorskega pokopališča in se ob slovenskih grobovih spominjajo svojih rajnih. Tudi letos so bili tam ter je molitve Reši me opravil g. p. Bazilij. Slovenski del pokopališča je že lepo urejen. Na njem je tudi že postavljen spomenik, ki predstavlja kip žene v slovenski narodni noši, sedeče v žalni, molitveni pozi. Kip simbolično predstavlja tudi slovensko domovino. Napravil ga je hrvatski kipar Vlado Borić iz Meštrovičeve šole.

Na zahodnem pobočju najvišje avstralske gore Kosciusko so zgradili novo delavsko naselje, v katerem živi tudi 12 Slovencev. Delavci iz tega naselja so zaposleni pri graditvi predora in umetnega jezera.

Slovenski klub v Perthu je imel 27. oktobra družabno prireditev, na kateri je nastopila s pevskimi solo točkami Jožica Štukljeva, skupina pevcev je pa zapela več narodnih pesmi. Predsednik kluba dr. Jure Koce je v pozdravnem govoru navajal, da Slovenci v Zahodni Avstraliji s svojim udeležbovanjem prav nič ne zaostajajo za drugimi narodnostnimi skupinami, pa naj bo to na kulturnem ali gospodarskem področju. V razmerju s številom drugih emigrant-skih narodnostnih skupin imajo Slovenci kar lepo število mladine, ki študira

Novice iz Slovenije

V Ljubljani je bil od 13. do 21. IX. mednarodni sejem sodobne elektronike. Udeležilo se ga je 130 razstavljalcev, med katerimi je bilo 99 inozemskih podjetij. Na sejmu so bile razstavljene naprave s področja elektronike, telekomunikacij, nuklearne tehnike in avtomatizacije, poseben poudarek pa je bil na napravah za urejanje prometa.

Trgovsko podjetje Sadije zelenjava je moralo v oktobru zavreči 40 ton pokvarjenih paprik, ki jih je dobilo od kmetijske zadruge Gornja Banjica v Makedoniji.

V Beogradu je 30. oktobra umrl od kapi zadet zdravnik dr. Branko Čubrić. Pok. Čubrić je pred vojno pripadal srbski zemljoradniški stranki. Je bil bolj levičarsko usmerjen ter se je zato prav lahko pridružil partizanom in se vdinjal njihovi diktaturi.

V Ljubljani je 15. oktobra slavil 80-letnico rojstva znani slov. pravnik dr. Vladimir Golja, biv. predsednik Apelacijskega sodišča v Ljubljani ter brat leta 1959 umrlega biv. ravnatelja drame Pavla Golie, biv. nar. poslanca dr. Adolfa Golie in Dragotina Golie, biv. min. uradnika v Beogradu.

Umrli so: V Ljubljani, Vinko Bergine, pražar, Jože Setinman, strokovni učitelj vp., Kristina Kurent, uradnica, Drago Tomšič, Marko Grgič, gostilničar v p., Marija Kavčič roj. Resnik, Franja Božič, Marjanca Artač roj. Pezdir, Vera Križman roj. Slapar, prof., Just Martelanc, učitelj v p., Hinko

TV — KANAL 11 — TELEONCE

v torek 25. decembra — na sveti dan ob 18. uri

Mladinski zbor Gallusa

KONCERT BOŽIČNIH PESMI

Prيرهja kulturni odsek Slomškovega doma

STANISLAV ZUPANČIČ

prvi slovenski diplomirani
martillero público

Quintana 161 San Martin

želi vsem rojakom

vesele božične praznike in srečno
novo leto

Obenem se ob zaključku tekočega starega leta toplo zahvaljuje vsem, ki so mu zaupali nakup ali prodajo nepremičnin, ter se vsem Slovencev toplo priporoča še za nadaljnjo naklonjenost.

Člani uredniškega zbora Svobodne Slovenije so bili v letu 1962 Miloš Stare, Joško Krošelj, Pavel Fajdiga in Slavimir Batagelj.

Pavlič, žal. upok., Marija Ferenz roj. Franc Kovač, upok., Ana Appe, upok., Mole, Josipina Zagradnik roj. Schalli, Franc Jurečič, upok., Igor Umek, Maks Praprotnik, Ciril Pišljari, nadzornik lokomotiv, Karel Hladky, prof. glasbe, dr. Ana Kanski roj. Mayer, Marija Berdajs roj. Mikulič, upok., Neža Malenšek roj. Mrak, Adolf Križaj, žel. upok., Franc Pečnik, Milan Peperko, kemigraf Lucija Lenče roj. Kvas, biv. gost. pri Unku, Andrej Dukarič, Adolf Radovan, tapetniški mojster in Frani Jernejšič v Slivisah, Peter Hlaser v Slov. Konjicah, Jože Jerše šolski upravitelj v p. v Celju, Pavla Zupanec v Stražišču, Ivanka Voljčanjšek roj. Jakšetič v Brežicah, Franc Matko, uslužbenec v Novem mestu, Ivana Mlinar roj. Kogovšek v Logu, Meri Kalan, poštna uradnica v p. v Gorenji vasi, Avgust Svetlin v Sevnici, Marjanca Ferdin roj. Hafner v Starem dvoru, Janez Dolinar, vajenec v Stari Loki, Martin Trpin, kudjač v Kladju pri Blanci, Vili Debelak, uslužb. v Murski Soboti, Anton Korošec, usnjar v Kamniku, Mirko Polc, ključavničar v Kamniku, Marija Medvešek roj. Pirc v Zg. Gamelnjah, Janez Kralj, podmojster Predilnice v Sp. Otoku, Anton Homan, elektromonter v p. v Škofji Loki, Ivan Klun v Ribnici, Franc Potočnik, upok. v Vevčah, Anton Veranič, zlato-mašnik pri Sv. Roku ob Sotli, Jože Kranjc v Žalecu, Anton Stepančič v Renčah, Rozalija Križe roj. Gorše v Postojni, Anton Bida, upok. v Zapogah, Marija Burger roj. Jančar v Vižmarjih,

CERKVENI OGLASNIK

Polnočnica za Slovence bo tudi letos na sveti večer v Slovenski hiši. Bo že pod streho nove dvorane. Pel bo Gallus.

PROMET S.R.L.

ŽELI VSEM ROJAKOM VESELE BOŽIČNE
PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO 1963

Božičnega miru v dušah rojakov, blagoslova in uspehov
v letu 1963 želi

VENCELJ DOLENC

Fábrica de Mosáicos

Camino de Cintura 2651

San Justo

OBVESTILA

Vse udeležence srednješolskega tečaja vabita DiO in ZSS na prijateljski popoldan skupno s profesorji, v nedeljo, 30. decembra ob 17 v Slovenski hiši Slov. kat. akad. društvo vabi vse akademike, abituriente ter prijatelje na svoje tradicionalno silvestrovanje na Markeževino, dne 31. decembra. Začetek ob 22. — Odbor.

Odhod otrok v slovensko počitniško kolonijo pri g. dr. Hanželiču v kordobskih planinah bo v četrtek dne 27. decembra t. l. ob pol 7 zjutraj z vlakom. Zbirališče otrok bo v Retiru na postaji FN General Mitre istega dne ob 6 zjutraj. Vsak priglasičenec bo prejel podrobna navodila še na dom. Otroke bodo spremljale učiteljice ga. Marjana Batagelj, ter gđc. Mija Markež in Anica Šemrov.

Drugi redni občni zbor zadruge Slovenski dom v San Martinu bo v nedeljo, 13. januarja 1963 ob 10 dopoldne v domu. Za vse člane in članice je udeležba častna dolžnost. Na dnevnem redu so poročila odbornikov, razgovor o izpopolnitvi naprav v domu ter volitve odbora.

Slovo od svojega dušnega pastirja č. g. Jožeta Juraka bodo Sanmartinčani imeli na božični praznik 25. decembra ob 18 v prostorih doma v San Martinu.

Fotografije prvega svetega obhajila lahko naročite v Dušnopastirski pisarni do 15. januarja. Opozorite znanee, ki želijo svojim otrokom ohraniti lep spomin na dan prvega svetega obhajila.

Upravni odbor Slomškovega doma obvešča vse člane, da se bo v nedeljo, 23. decembra, ob 10 dopoldne vršil nujen informacijski sestanek. Po sestanku bo za vse udeležence in njihove družine na razpolago okusen asado.

Vse rojake lepo vabimo na veliko silvestrovanje, ki ga pripravlja Slomškov dom ob koncu leta. Lepo vabljeni!

Društvo Slovenska vas želi vsem svojim članom in članicam ter prijateljem Slovenske vasi blagoslov. Ijene božične praznik in uspeha polno novo leto 1963

Blagoslovljen božič in srečno novo leto želi prijateljem
in znanecm

zlatarna in urarna
SILVO LIPUŠEK

Provincias Unidas 3616

San Justo

BLAGOSLOVLJEN BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO VOŠČI

SLOVENSKA HRANILNICA Z.Z.O.Z.

Avda. San Martín 263, I. nadstropje desno
Ramos Mejia

TALLERES GRAFICOS

VILKO S.R.L.

Estados Unidos 425

Capital

T. E. 33-7213

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČO V NOVEM LETU 1963
TER UŽITKA OB BRANJU NAŠIH KNJIG ŽELI VSEM SLOVENCEM

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

vabeč Vas obenem na naročbo sedmega letnika, ki obsega naslednja izdaja: 1. MEDDOBJE kulturna revija); 2. MARKO KREMŽAR: SIVI DNEVI (črtice iz ljubljanskih zaporov o vrpenih domobrancih); 3. FRAN ZORE: PESMI (izbor); 4. KAREL MAUSER: LJUDJE POD BIČEM I. del. Prvi roman iz trilogije, katere II. in III. del bosta izšla v naslednjem letniku. Naš veliki tekst iz revolucije l. 1941-45. Strani 350; 5. GLAS SKA, naš informativni vestnik.

LETOŠNJI KNJIŽNI DAR JE UMETNOSTNO POMEMBEN, PA Vendar DOSTOPEN TUDI NAJŠIRŠIM PASTEM. CENE: Arg. broš. \$ 1000, vez. \$ 1.200; Južna Amerika \$ 1.100 (1.300); Italija Lir 6.500 (7500); Francija NF 50 (60); Nemčija RM 40 (50); Avstrija šil. 260 (320); Anglija angl. šil. 110 (140); Avstralija avstral. šil. 90 (110); USA in Kanada dol. 13 (16).

SLOV. KULT. AKCIJA, Castelli 371, Ramos Mejia FCDFS Arg.

DELIKATESA

VESTER & MAČEK

Rivadavia 11576

T. E. 64-1063

Capital

želi vsem rojakom
vesele božične praznike in srečno novo leto

IVAN PREGELJ:

Otroci sonea

„Znam,“ je potrdil plaho Feliks. Oni je segel po črni stoli in mu jo obesil krog vratu. Potem je skočil k ognju in segel po škrobo steklenico z rumenkasto vodo:

„Tu je voda s sedmimi žegni. Pokropil ga boš, da bo mirno spal, kakor da je pokopan.“

„Ja wer denn? Kdo pa?“ se je trudno smešil Felice.

„Oni vendar, pod jezom,“ je govoril grozeče mlinar. „Nesrečno smrt je storil. Pod jezom leži. Pa je voda taka, da ne more naprej. Za koleso se obeša. Misli, da sem ga jaz sunil. Verjemi norcu! Hudič ga je obsedel s to mislijo, da sem ga zaradi Mežnarčeve, ki je otroka nosila od njega —“

Stric Felice je začel z nemirnim pogledom iskati okoli sebe.

„Dobiš kruha, dobiš,“ je postajal mlinar nestrpen. „Zdaj pa greva ven. Boš tiste besede rekel, boš pokropil, jaz bom pa pokadil. Pojdi, pojdi!“

Nagrebil je žerjavice v medeno črepinjo in sunil strica pred seboj iz mlinar. Stopila sta po kamenitih in spolzkih stopnicah v dan. Tiho je bilo, le jez je bobnel kakor strašne orgle svojo silno pesem. Voda je bila glinasto bela. Nekje v gorah je bila nevihta z bliskom, gromom in nalivi.

„Poj, hudič, poj!“ je zaklical tedaj mlinar in sunil revnega strica na stre-

ho proti slemenu. Sam je začel tuliti motne latinske izraze:

„Libera, sempiterna, saecula, saecula!“

In spet je zaklical stricu Feliksu:

„Poj!“

Stric Felice je pogledal z blodnimi, nemirnimi očmi pod se; zdrknil je na kolena, dvignil steklenico in zamahnil nad jez. In prav kakor mlinar je pel, ne da bi vedel, kaj govori. Njegov glas je bil plah, kakor da stoče otrok, ki se boji. Govoril je zadnji potomec nekdanje slavne, plemenite in bogate rodovine, kakor je znal zmedeno iz otroških let, ko je služil pri maši:

„Suscipiat dominus Deus... totiusque Ecclesiae suae sanctae...“

„Saecula, saecula, amen!“ je vpil mlinar in vihtel črepinjo.

Vonj oljnih vejic je padal in legal nizko nad razpenjeno vodo, ki ga je iz hladne rezkosti odbijala.

„Ponovi!“ je kriknil mlinar, ponovi odrok!“

Tokrat je bilo čuti, kako je nekdo zavpil čisto blizu. Močna dekliska roka je potegnil Feliksa raz streho k sebi. Srdito mu je snela zamazano mrljiško stolo in jo vrgla mlinarju v obraz.

„Gospodična Slavica,“ je pozdravil Felice prebujeno, „klanjam se.“ In kakor da se ni nič zgodilo, se ji je dvorljivo poklonil. „Merci, ma belle!“

„Pojdiva,“ ga je potegnila deklica burno za seboj.

Nekaj korakov sta šla, ko se je skrivil mlinarju hrbet; zverinsko mu je leglo ob oči, ob ustnice. Hropel je. Kar se je pognal za odhajajočima in zaklical:

„Kam pa, kam?“

Deklica se je naglo obrnila. Vsa je zbledela. Odločno ji je sinilo v očeh in je siknila:

„Pijanec! Ali misliš, da sem Mežnarčeva?“

Okrenila se je kakor verica naglo, potegnila strica za seboj in vpila.

Mlinar je zdrknil na ilovnata tla in razširil roke, kakor bi molil. Oči so mu zijale za bežečo. Nekak strašen krč mu je gnal glavo z desne v levo, venomer, venomer. Ob ustnah mu je ležala beleda grozotna ljubezni in strasti:

„Mežnarčeva, Mežnarčeva!“

*

Učitelj Sivec je hodil po svoji sobi in ponavljal na pamet svoj skrbno sestavljeni slavnostni govor za Prešernovo veselico. Na mizi je imel kos kruha in sira, svojo mrzlo postno večerjo. Hotel pa je še enkrat ves govor ponoviti, preden bi jedel. Prvi mrak je legal. Nekak polh, ka-li, je tedaj zagodrdel zunaj v orehu pred odprtim oknom. Učitelj ni slišal ničesar. Razvnel ga je glas lastnih izbranih besed. Učitelj tudi videl ni nič mimo svojih izrazitih kretanj govorniškega ognja v medlem, zrcalu na steni:

„Kdo med nami ne pozna Prešerna?“

Kje je še tako zanikarna koč, da ni našlo Prešernovo ime vanjo poti? Kje je le eno slovensko dekle, ki še ni pelo njegovih čudovitih „Strun“? Kje je le ena nesrečna slovenska mati, ki še ni vzdihnila njegove deviške „Nezakonske matere“?

„Deviške 'Nezakonske matere',“ je ponovil učitelj ves vesel drzne podobe. Tokrat je skočilo z oreh na okno in raz okno v sobo na posteljo med stare čevlje in obnošen nahrbtnik. Bil je sam oče vse golazni, vseh miši, podgan in polhov, bil je sam vrtnar bridkih jagod, strupenih mušnic in kalnih mlakuž, bil je škrt, ki lovem nagaaja, jim proži neprevidnim puške, se obeša psom za rep, da ne izsledijo zadete divjačine.

Učitelj se je ozrl v zrcalo in je bil vesel svojega obraza, svojega govorniškega daru, svojega glasu in je nadaljeval:

„Tam v središču naše mile domovine, tam v naši jasni metropoli, tam v beli Ljubljani je trg ob Ljubljani. Tam je sklenilo zgraditi vse slovensko ljudstvo spomenik svojemu pevcu-pravku. Slavni ta dan, veseli ta trenotek še ni napočil. Še pokriva zavesa premilo pesnikovo obličje, še molčijo usta bronasta, ki so pela kakor slavček kljub vsem orglarčkom, kopitarjem in zaničevalcem našega milga jezika. Še molčijo, pravim. A ne bodo več dolgo. Zgodovinski ta trenotek —“

Nekdo je okorno potrkal.

„Prosto!“ je zaklical učitelj.

Koširjeva dekla Meta je pomolila skozi vrata drobno pisemce in pozdravila:

„Dober večer! Kar v temi? To pismo so poslali. Lahko noč.“

Vrata so se zaprla. Učitelj je zganil ob oknu pismo in bral:

„P. t. Vaše blagorodje!“

Vljudno Vas vabimo na običajni lov dne 17. kimavca. Zbirališče pred mostom ob sedmih zjutraj. Za društvene tajnika „Družbe domačih lovcev“ z vsem spoštovanjem.

Slavica Koširjeva.“

Pripis pa se je glasil:

„Puško in naboje Vam bo dal naš papa. Pridite gotovo! Z odličnim spoštovanjem pozdravlja

Gloriosa.“

Učitelj Sivec si je pritisnil pismo na ustnice in zašepetal srečno:

„Ugenila je.“

Nagajivo je drgnilo v kotu med stari čevlji. Podgana, polh ali škrt?

„Pojdem,“ je sklenil Sivec, „a pazil se bom, da me ne bodo vlekli. Zdaj pa — malo počitka sem zaslužil in tri merice vina.“

Segel je v mizni predal in vzel tri desetice.

„Tri merice,“ je ponovil, „kar je čez je preveč. Jaz ne zmorem.“

Vzel je klobuk in šel.

Ko se je vrnil iz krčme in sedel, da bi jedel, ni bilo sira nič več in od kruha le nekaj drobtinice...

„Lovski škrt? Polh? Podgana?“

Vsem članicam in članom ter vsem Slovencem v Argentini želi
vesele božične praznike ter blagoslovljeno in uspehov polno leto 1963

ZEDINJENA SLOVENIJA
(Društvo Slovencev)

Upravni odbor Sloveskega doma vošči blago-
slovljene praznike ter srečno novo leto vsem svojim
članom, dobrotnikom, vsem slovenskim domovom in
organizacijam, ter vsem rojakom tu, doma in po svetu!

Ob tej priliki vabimo vse na veliko

SILVESTROVANJE

s peštrimi in izbranimi sporedom, veselo muziko in dobro postrežbo.
Sodeluje znani slovenski orkester Triglav Jazz. Pridite in razve-
drili se boste za konec leta v domači družbi!

Vesele in blagoslovljene praznike
ter srečno novo leto Gospodovo 1963 želi vsem članom in Slovencem

NAŠ DOM SAN JUSTO

ter vas vabi na tradicionalno silvestrovanje v društvenem domu
Bogat in zanimiv spored — šaljive točke — dobra volja za vse!
Sodeluje priznani orkester „DONAU MELODY“
V slučaju slabega vremena, strehe za vse dovolj!

SLOVENSKI DOM V SAN MARTINU

bo imel 31. decembra zvečer
v svojih prostorih svoje tretje

silvestrovanje

Vabimo vse rojake od blizu in daleč na to prav domačo prireditev!

JOŽE VODNIK

GRADBENI TEHNIK

želi

svojim prijateljem, strankam in vsem Slovencem blagoslovljene
božične praznike ter veselo, zadovoljstva in uspehov polno
novo leto 1963

Casilla Correo 217

Puerto Deseado

Provincia de Santa Cruz

odjemalcem in vsem rojakom želiva
blagoslovljene božične praznike!

Srečne praznike božje ljubezni in mnogo uspehov
v novem letu 1963 želi

Slovensko keramično podjetje

C. A. C. E. S.

La Puntilla 345

Mendoza

OB 10-LETNICI

VESELA DRUŽABNA PRIREDITEV NA PRISTAVI V MORONU

30. DECEMBRA T. L.

Začetek ob 15. uri. — Čakanje zamudnikov od 15.—16. ure.
Točno ob 16. uri napoved časa in vremena, takoj nato
OTVORITEV OTROŠKIH IGRISČ, zatem objava programa:

KAJ BO IN KAKO BO?

Petje naše mladine — Slavnostni govor — Še nekaj petja iz raznih
yirov in grl — Rendez-vous pod Prešernovim spomenikom (prizor)
Ples (folklorna skupina pod vodstvom Janeza Bitenca) — slav-
nostni zaključek kulturne prireditve

Nato: Zabava po željah

Ob prvem mraku: ogled lune in drugih možnih in nemožnih ne-
besnih teles skozi teleskop — Ob 21.30 izstrelitev rakete na luno
— Nato do polnoči: Kar hočete, pod vodstvom Triglav-jaza.

Lačna in žejna srca se bodo lahko nasitila z okusno pripravljenimi
jestvinami in dobro ohlajeno pijačo.

Naše geslo: Pridi, zabavaj se, jej in pij —
pusti doma vse skrbi!

Vsi, prav vsi, ki ste in hočete biti dobre volje, na svidenje na
zeleni Pristavi v Moronu, dne 30. decembra 1962 popoldne
Upravni odbor

Vesele božične praznike in polno zadovoljstva v novem letu
Vam želi, skupno s svojimi zastopniki,

JADRAN

ki je doslej izdal sledeče slovenske plošče „VESNA“
v hitrosti 45 o/m

V — 401	Neb, žari	Vasovalci
402	Na klancu sva se srečala	Bratci veseli vsi
403	Dolenjski vozniki	Vasovalci
404	Krjavelj pri Obrščaku	SKA — Bratci veseli vsi
405	Kmetič praznuje	Moulin Rouge
406	Škrjanček poje, žvrgoli	Sestre Fink
407	Fantje se zbirajo	Vasovalci
408	Kristus je vstal	SPZ Gallus
409	Imam tri ljubice	Vasovalci
410	Čatal sem sam	Moulin Rouge
411	Mlin	Mladinski zbor Gallusa
412	Naš dedek	Bratci veseli vsi
413	Kje so moje rožice	Slovenske mladenke
414	Slovo v mesečini	Aemona Dancing
415	Vipavska	SPZ Gallus
416	Gasilska polka	Moulin Rouge
417	Petnajst let	Mešana
418	Na mostu	Bratci veseli vsi
419	Mnuli časi	SPZ Gallus
420	Zvezda srebrna	Aemona Dancing
421	Šumi gozd	Slovenske mladenke
422	Mladi vojaki	Mejaši
423	Noč božična	SPZ Gallus

Plošče dobite:

Argentina: Buenos Aires: Dušnopastirska pisarna, Ramón Falcón 4158
F. Fajfar, Libertad 2698, Florida
P. Homan, GMC. White 5141, Carapachay
F. Hribovšek, Brandsen 658, R. Mejía
F. Likozar, Ozanam 895, Morón
A. Koritnik, Tinogasta 5683
S. Lipušček, Prov. Unidas 3616, San Justo
S. Reven, Congreso 2534, Lanús
S. Troha, Isabel Cat. 758, Hurlingham
Slovenski dom, Córdoba 129, San Martín
P. Arnšek, F. P. Moreno 191
K. Kordiš, Corrientes 2702
Bariloche: E. Stumberger, J. A. Calle 764
Mendoza: BALKANIA, 33 Campbell St.
Córdoba: V. Mirt, Caixa Postal 7058
Avstralija: Sydney: COMET, 555 St. Clair Ave W.
Brazil: Sao Paulo: R. Kozina, 150 Ashton
Kanada: Toronto: FAMILIA, 6116 Glass Ave.
Ville St. Laurent: C. Bartol, fte. fca. TOCOME, Boleita
Sev. Amerika: Cleveland: po pošti pošilja:
Venezuela: Caracas: JADRAN s.r.l. — 25 de Mayo 533/3 — Bs. Aires — Argentina

Slovenska mladina
organizirana v krožkih

SLOVENSKE DEKLISKE ORGANIZACIJE
in odsekih

SLOVENSKE FANTOVSKÉ ZVEZE

želi slovenski mladini po svetu in v domovini ter vsem rojakom
vesel božič in uspehov polno novo leto 1963

Blagoslovljen Božič!
Srečno novo leto!

MAKS BORSTNIK

Tronador 4710 Bs. Aires

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires,
T. E. 69-9503
Argentina

CORREO
ARGENTINO
Central B

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA
Concesión N 3824

Registro Nacional de la Propiedad
Intellectual No. 688.209

Naročnina Svobodne Slovenije za leto
1962: za Argentino \$ 530.—; za Sever-
no Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za
pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev.

Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados
Unidos 425, Bs. Aires, T. E. 32-7213

S L O V E N S K O
P L A N I N S K O
D R U Š T V O

želi svojim članom ter vsem
rojakom vesel božič in srečno
ter uspehov polno novo leto

1 9 6 3

SLOV. TISKOVNA DRUŽBA

EDITORIAL BARAGA

S. R. L.

vošči vsem rojakom vesele božične
praznike in blagoslovljeno novo leto
in se priporoča za vsa kvalitetna
tiskarska in knjigoveška dela.

Svetonočno, radost in blagoslov ter
vso srečo v novem letu 1963 želi
rojakom

CASA BIZOVIK
Paulina Korošec

Berazategui

Calle 1 No. 510 Villa España

Rojstvo božjega Deteta naj na-
polni slovenska srca z božično
radostjo, v novem letu pa naj
rojake spremlja z uspehi in srečo.

Društvo slovenskih
protikomunističnih borcev

Blagoslovljene božične praznike ter
mnogo sreče in zadovoljstva v letu
1963 želi

damski česalni salon

D R A V A

parfumerija, galanterija, keramika

Danilo Havelka

Barcala 873 Castelar
Kol. št. 1 in 69 s postaje Castelar

Vesele božične praznike ter sreče in
uspehov polno novo leto 1963 želi
vsem slovenskim rojakom
stavbno podjetje

JEREB & LOBNIK

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl Cascante

Escribano Público

Pta. baja, ofic. 2.

Cangallo 1642

T. E. 35-8827 Buenos Aires

V središču Bariloche

Stanovanje in zajtrk. Sobe z zasebno
in s skupno kopalnico

Priporoča se

JOŽKO SIMČIČ

Ada Elflein 507 — T. E. 2816

S. C. de Bariloche, Río Negro

Za slovenske turiste in izletnike
posebne cene!

6. I. 1963 - MISIJONSKA VELETOMBOLA

ROJAKI! DARUJTE DOBITKE, KUPUJTE TABLICE, PRIDITE GOTOVO!
SLOVENSKI MISIJONARJI PRIGAČUJEJO POMOČ!